

1. Úvod

1.1 Zadanie

Priemyselný park je podľa zákona č. 193/2002 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov a o doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov „... územie, na ktorom sa sústreďuje priemyselná činnosť (výroba), alebo služby najmenej dvoch podnikateľov, a ktoré je na tento účel ustanovené územným plánom obce, alebo územným plánom zóny“. Priemyselný park podľa tohto zákona zriaďuje obec.

Takéto územie musí byť vybavené základnou technickou infraštruktúrou (voda, plyn, elektrická energia, doprava, telekomunikačné siete, kanalizácia a pod.), musí byť majetkovo vysporiadané a zbavené starej záťaže.

Umiestňovanie priemyselných parkov je otázkou veľmi citlivou a ich nevhodné umiestnenie by mohlo spôsobiť veľmi vážne škody, najmä na životnom prostredí, ktoré by mohli v niektorých prípadoch presiahnuť prínos dosiahnutý vlastnou výrobou. Ďalším problémom, ktorý môže zabrzdiť vstup investorov, je i nedostatočná pripravenosť lokalít, navrhovaných pre umiestnenie priemyselných parkov, najmä včasné majetkové vysporiadanie pozemkov a ich vybavenie základnou infraštruktúrou.

Vláda Slovenskej republiky, uvedomujúc si uvedené skutočnosti, uznesením č. 1039 zo dňa 13. decembra 2000 k „Zámeru budovania Priemyselného parku Záhorie“ (bod B.5 uznesenia) uložila ministrom životného prostredia SR v spolupráci s ministrom hospodárstva, ministrom dopravy pôšt a telekomunikácií, ministrom vnútra, ministrom pôdohospodárstva, ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny, ministrom výstavby a regionálneho rozvoja a predsedom správnej rady Slovenského pozemkového fondu zabezpečiť obstaranie „Štúdiu pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR“ do vytypovaných regiónov a jej posúdenie podľa zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

Ministerstvo životného prostredia SR v spolupráci s príslušnými rezortmi, Slovenským pozemkovým fondom a za účinnej pomoci samosprávnych krajov, krajských úradov a okresných úradov zabezpečilo vypracovanie štúdie, ako zámeru rozvojového programu na podporu prílevu priamych zahraničných investícií.

Za účelom spolupráce príslušných rezortov na vypracovaní štúdie, bola vytvorená medzirezortná pracovná skupina.

Štúdiá bola vypracovaná v dvoch etapách odbornou organizáciou Ministerstva životného prostredia SR – Slovenskou agentúrou životného prostredia Banská Bystrica, Centrum URBION Bratislava. I. etapa – vyhľadávacia bola vypracovaná v 1. polroku 2001. Práce na II. etape – dopracovaní štúdie (uznesenia č. 473 zo dňa 9. mája 2002 bod B.1) boli ukončené v apríli 2003. Výsledný materiál bude predložený na rokovanie vlády na schválenie.

1.2 Ciele, postup a spôsob spracovania

Cieľom I. etapy vyhľadávacej štúdie bolo:

- prezentovať záujem obcí budovať vo svojom katastrálnom území priemyselný park,
- vypracovať zoznam potenciálnych lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov a tieto, po zohľadnení kritérií výberu, diferencovať podľa stupňa pripravenosti,
- vyhodnotiť vhodnosť lokalít priemyselných parkov podľa vypracovaného metodického postupu.

I. etapa štúdie zhodnotila problematiku súvisiacu s budovaním priemyselných parkov, konkrétne otázky spojené s pripravovaným zákonom o podpore na zriadenie priemyselných parkov i situáciou vo využívaní „hnedých plôch“ územno-výrobných zoskupení (ďalej ÚVZ), ako ponukových plôch pre umiestnenie priemyselných parkov.

Postup a spôsob spracovania I. etapy bol nasledovný:

► Zostavenie „Dotazníka pre výber lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov v SR“ (ďalej dotazník), pre zber základných vstupných informácií. Obsahoval bloky nasledovných vstupných informácií:

- Základné údaje (výmera lokality priemyselného parku, charakteristika plochy, druh pozemku, ...)
- Údaje o dokumentáciách týkajúcich sa navrhovanej lokality
- Technické vybavenie navrhovanej lokality
- Limity lokality navrhovanej na priemyselný park.

Poznámka: Vzor dotazníka – Časť D Prílohy (kap. 11.1)

Prenos potrebných informácií bol na základe uznesenia koordinačnej porady zvolanej Ministerstvom životného prostredia SR a konanej dňa 3. apríla 2001 za účasti vedúcich odborov životného prostredia krajských úradov, zástupcov samosprávy a spracovateľov štúdie, realizovaný prostredníctvom odborov životného prostredia krajských úradov.

► Spracovanie vyplnených dotazníkov od potenciálnych záujemcov (obcí) o umiestnenie priemyselného parku. Celkovo bolo spracovateľovi štúdie predložených 529 dotazníkov za územie Slovenskej republiky. Prehľad základných údajov z dotazníkov je uvedený v tabuľke č. 1 podľa krajov.

Tabuľka č. 1 – Prehľad základných údajov z dotazníkov podľa krajov

Por. čís	Kraj	Celkový počet LPP	Najlepšie pripravené LPP z hľadiska vlastníct. vzťahov	Prejavený záujem investora – záväzný, predbežný	Projektová príprava LPP -rozprac., zadaná	Súlad so schválenou ÚPD
1	2	3	4	5	6	7
1.	Banskobystrický	76	18	37	28	23
2.	Bratislavský	21	4	14	5	11
3.	Košický	76	13	23	18	36
4.	Nitriansky	87	17	33	7	42
5.	Prešovský	71	17	30	6	42
6.	Trenčiansky	96	14	35	14	46
7.	Trnavský	62	12	28	8	33
8.	Žilinský	40	13	14	7	22
Spolu:		529	108 (20,80 %)	214 (41,15 %)	93 (17,90 %)	255 (49,00 %)

► Vypracovanie metodiky pre vyhodnotenie vhodnosti lokalít priemyselných parkov, opierajúcej sa o údajovú základňu z prijatých dotazníkov a ich čiastočnej verifikácie.

Spôsob vyhodnotenia jednotlivých lokalít v rámci jednotlivých kritérií, vážená týchto kritérií ako aj celková hodnotiacia škála sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách.

Tabuľka č. 2 – Pripravenosť lokality priemyselného parku

1	Kritériá	Váha	Ukazovatele	Body
1	2	3	4	5
1.	Forma vlastníctva pozemku	2	obecné, štátne, cirkevné, vysporiadané vlastnícke vzťahy (v.v.)	3
		2	kombinácia vyššie uvedených so súkromným vlastníctvom, alebo čiastočné vysporiadanie v.v. (hnedé plochy)	2
		2	súkromné (predpoklad viacerých vlastníkov), neriešené v.v.	1
2.	Záujem investora	2	záväzný záujem	3
		2	predbežný záujem, rokovania	2
		2	zatiaľ neprejavovaný záujem	1
		1	minimálne rozpracovaná štúdiá, PD	3
3.	Úroveň projektovej prípravy	1	príprava zadania, rozbeh v roku 2001	2
		1	nie je predpoklad zahájenia prác v roku 2001	1
		1	LPP je v súlade so schválenou ÚPD	3
4.	Súlad s ÚPD	1	existuje schválená ÚPD	2
		1	ÚPD nie je	1

Lokality sú zaradené do kategórií pripravenosti podľa nasledovného kľúča:

- I. kategória – 14 až 18 bodov
- II. kategória – 10 až 13 bodov
- III.kategória – menej ako 10 bodov.

Tabuľka č. 3 – Technická infraštruktúra

1	Kritériá	Váha	Ukazovatele	Body
1	2	3	4	5
1.	Elektrická energia	1	dostupnosť napojenia na NN do 500 m	3
		1	dostupnosť napojenia na NN do 1000 m	2
		1	dostupnosť napojenia na NN viac ako 1000 m	1
2.	Plyn	2	dostupnosť napojenia na STL do 500 m	3
		2	dostupnosť napojenia na STL nad 500 m (v rámci plynofikácie obce)	2
		2	obec nie je plynofikovaná	1
3.	Pitná a úžitková voda	2	dostupnosť napojenia na vodovod do 500 m	3
		2	možnosť napojenia na obecný vodovod alebo vlastný zdroj	2
		2	obec nemá vodovod a územie je deficitné na vodu	1
4.	Kanalizácia	2	dostupnosť napojenia na kanalizáciu do 500 m	3
		2	možnosť napojenia na obecnú kanalizáciu	2
		2	obec nemá kanalizáciu	1
5.	Telekomunikácie	1	možnosť napojenia na telekomunikačné a dátové linky	3
		1	možnosť napojenia na telekomunikačné linky	2
		1	nie je možnosť napojenia	1

Lokality sú v zmysle potenciálu využitia existujúcej technickej infraštruktúry zaradené do kategórií podľa nasledovného kľúča:

- I. kategória – 20 až 24 bodov
- II. kategória – 12 až 19 bodov
- III.kategória – menej ako 12 bodov.

Tabuľka č. 4 – Podporné kritériá

1	Kritériá	Váha	Ukazovatele	Body
1	2	3	4	5
1.	Miera nezamestnanosti	2	vyššia ako 20 %	3
		2	od 10 do 20 %	2
		2	pod 10 %	1
2.	Veľkosť LPP	2	nad 100 ha (presahujúca význam SR)	3
		2	od 20 do 100 ha (nadregionálny význam)	2
		2	do 20 ha (lokálny až regionálny význam)	1
3.	Dopravné napojenie	1	cesta I. triedy a ŽSR do 1 km	3
		1	cesta I. triedy a možnosť prekládky do 20 km	2
		1	cesta I. triedy a možnosť prekládky nad 20 km	1

Lokality sú v zmysle pomocných kritérií zaradené do kategórií podľa nasledovného kľúča:

- I. kategória – 12 až 15 bodov
- II. kategória – 9 až 11 bodov
- III.kategória – menej ako 9 bodov.

Všetky lokality sú týmto spôsobom zaradené a vyhodnocované v rámci kritérií:

- I. - Pripravenosť LPP
- II. - Technická infraštruktúra
- III. - Podporné kritériá.

Podľa kategórií sú LPP zaradené ako:

- I. - veľmi vhodné
- II. - vhodné
- III. - málo vhodné.

Tabuľka č. 5 – Výsledné vyhodnotenie lokalít

Kritériá	Váha	Kategorizácia LPP		
		I.	II.	III.
I. Pripravenosť LPP	2	6	4	2
II. Technická infraštruktúra	1	3	2	1
III. Podporné kritériá	1	3	2	1
Spolu body:		12		4

Lokality sú v zmysle záverečného bodového vyhodnotenia ukazovateľov (I.-III.) zaradené do výsledných kategórií podľa nasledovného kľúča:

- I. kategória - 10-12 bodov
- II. kategória - 7- 9 bodov
- III. kategória - 4- 6 bodov.

- Výsledné vyhodnotenie a návrh kategorizácie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov podľa vyššie uvedeného metodického postupu.

Poznámka: Zoznam, výsledné hodnotenie a návrh kategorizácie navrhovaných lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov podľa požiadaviek obcí Časť D Prílohy (kap. 11.2)

- Aktualizácia „Zásad urbanistického projektovania ÚVZ – úlohy: Výber a hodnotenie lokalít ÚVZ“, s cieľom odporučiť využitie existujúcich lokalít ÚVZ na území SR pre potenciálne umiestnenie priemyselných parkov.

- Záverečné zhodnotenie problematiky a návrh odporúčaní pre ďalší postup prác pri výbere najreálnejších a súčasne objektívne najvhodnejších nových lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území Slovenskej republiky, z ktorého vyplynul zvýšený záujem obcí budovať priemyselný park na tzv. „zelených plochách“. Tento záujem súvisel s motiváciou vychádzajúcou zo zákona NR SR č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkov v znení neskorších predpisov.

Záverečné zhodnotenie (tabuľka č. 6) bolo zamerané na bilancie počtu jednotlivých lokalít priemyselných parkov, ktoré boli v rámci každého kraja zaradené do jednotlivých kategórií podľa vyššie uvedených kritérií.

Tabuľka č. 6 – Výsledná kategorizácia LPP z I. etapy

Por. čís.	Kraj	Celkový počet LPP	Počet lokalít priemyselných parkov			
			I. Veľmi vhodné	II. Vhodné	III. Málo vhodné	IV. */
1.	Banskobystrický	76	15	40	20	0
2.	Bratislavský	21	1	13	7	0
3.	Košický	76	22	32	17	1
4.	Nitriansky	87	10	47	12	17
5.	Prešovský	71	16	44	10	3
6.	Trenčiansky	96	6	42	37	11
7.	Trnavský	62	4	37	21	3
8.	Žilinský	40	9	23	7	0
Spolu:		529	83 (15,7 %)	278 (52,6 %)	131 (24,8 %)	35 (6,6 %)

*/ LPP, nezaradené do kategórie pre nedostatok základných informácií

- Vypracovanie výsledného materiálu I. etapy, vrátane grafických príloh v merítku 1:500 000:
  1. Rozmiestnenie a výsledná kategorizácia navrhovaných LPP a existujúcich ÚVZ
  2. Rozmiestnenie a výsledná kategorizácia navrhovaných LPP a existujúcich ÚVZ vo vzťahu k miere nezamestnanosti v regiónoch SR k 31.05.2001
  3. Rozmiestnenie a výsledná kategorizácia navrhovaných LPP a existujúcich ÚVZ vo vzťahu k chráneným územiám
  4. Rozmiestnenie a výsledná kategorizácia navrhovaných LPP a existujúcich ÚVZ vo vzťahu k nadradenej technickej infraštruktúre
  5. Rozmiestnenie a výsledná kategorizácia navrhovaných LPP a existujúcich ÚVZ vo vzťahu k vodohospodársky chráneným územiám
  6. Rozmiestnenie a výsledná kategorizácia navrhovaných LPP a existujúcich ÚVZ vo vzťahu k rekreačnému potenciálu SR
  7. Rozmiestnenie a výsledná kategorizácia navrhovaných LPP a existujúcich ÚVZ vo vzťahu k zaťaženým územiám, biokoridorom a biocentrám.

II. etapa - dopracovanie štúdie

Na to, aby sa vytvorili zo strany štátu podmienky pre urýchlené budovanie priemyselných parkov bolo potrebné environmentálne posúdenie vybraných lokalít podľa zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení zákona č. 391/2000, ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 127/1994 Z.z. a zobjektivizovať existujúce podklady uvedené vo vypracovanej I. etape štúdie.

Objektivizácia a dopracovanie štúdie spočívalo v doplnení a verifikácii údajov získaných z dotazníkov a vytvorení aktualizovaného zoznamu lokalít určených na budovanie priemyselných parkov, vrátane komplexnej databázy, čo bolo zároveň hlavným cieľom štúdie.

Pred vypracovaním štúdie bolo v SR posúdených z hľadiska vplyvu na životné prostredie a odporučených 13 lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov.

Dopracovanie pozostávalo z nasledovných činností:

- Výber najvhodnejších lokalít priemyselných parkov, podľa jednotlivých krajov, z hľadiska ich vnútorných podmienok a predpokladov, vrátane prírodných a územno-technických, a z hľadiska vplyvov na životné prostredie. Na základe stanovených kritérií (uvedených v kap. 4.1) a ich prekonzultovaní s dotknutými samosprávnymi krajmi a dotknutými obcami bolo v rámci vypracovanej štúdie na území SR vybraných 53 lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov.

- Vypracovanie prieskumov a rozborov regiónu – sídla, ktoré prislúchajú k ploche navrhovanej pre priemyselný park (životné prostredie, vrátane prírodných podmienok, demografické údaje, sociálno-ekonomická štruktúra, infraštruktúra).

- Posúdenie vybraných lokalít z hľadiska vplyvu na životné prostredie a vypracovanie „zámerov“, t.j. dokumentácie podľa § 7 a prílohy č. 2 zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov, pre všetky priemyselné parky navrhované vo vypracovanej štúdií.

- Vypracovanie identifikačných listov pre všetky priemyselné parky (Časť D – Prílohy kap. 11.6).

- Vypracovanie softwarového programu databázy lokalít navrhnutých pre priemyselné parky, ktorý bude umiestnený na samostatnej internetovej stránke za účelom informovania potenciálnych investorov.

- Návrh súboru opatrení, ktorým by bolo možné vytvoriť lepšie podmienky pre využívanie tzv. „hnedých plôch“ – ÚVZ pre lokalizovanie priemyselných parkov, a to tak legislatívnych, ako aj finančných.

- Záverečná správa štúdie je členená do štyroch častí doplnených tabuľkami a nasledovnými grafickými prílohami:

1. Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR
2. Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k územnému systému ekologickej stability
3. Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k ochrane prírody a krajiny
4. Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k využitiu vodných zdrojov a pôdy
5. Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k environmentálnej regionalizácii Slovenskej republiky

6. Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k vybraným ukazovateľom sociálno-ekonomického potenciálu
7. Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k nadradenej dopravnej infraštruktúre
8. Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k nadradenej technickej infraštruktúre – elektrická energia, plyn
9. Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k technickej infraštruktúre – vodné hospodárstvo
10. Rozmiestnenie lokalít ÚVZ na území SR vhodných pre potenciálne umiestnenie priemyselných parkov

Celá štúdiá (textová časť, tabuľková časť, grafická časť) je spracovaná v elektronickej forme a bola sprístupnená v rámci medzirezortného pripomienkového konania predkladaného materiálu.

Súčasťou štúdií sú i odporúčania pre nasledujúce obdobie v oblasti koncepcnej, legislatívnej i ekonomickej.

Vypracovaním štúdií sa vytvoril dobrý základ pre environmentálne prijateľnú včasnú a bezbariérovú odbornú prípravu budovania priemyselných parkov na území SR za účelom dynamizácie sociálno-ekonomického rozvoja Slovenska.

2. Formovanie priemyselných parkov

2.1 História vzniku

Pojem a vznik „priemyselný park“ má svoje korene v dávnej histórii vývoja ľudskej spoločnosti. Tento názov je výsledkom priemyselnej spoločnosti a pochádza z názvu a významu voľná (slobodná) zóna.

Voľné zóny nie sú žiadnym novým objavom z konca 20. storočia. Ich najrannejšie formy existovali už pred dvetisíc rokmi, napr. v gréckych prístavoch Challis a Pirues. V našom storočí, predovšetkým v predchádzajúcich tridsiatich rokoch, počet voľných zón rapídne narástol. Voľné zóny sa tešia ako hospodársko-politický nástroj tak v priemyselných, ako aj v rozvojových krajinách pribúdajúcej atraktivite. V internacionálnom merítku existujú dnes hospodárske zóny pre najrozličnejšie hospodárske aktivity.

1. Komerčné voľné zóny

- colné sklady
- bezcolné zóny.

2. Priemyselné voľné zóny

- voľné zóny zahraničného obchodu (foreign trade zones)
- voľné zóny na podporu exportu (export processing zones).

3. Zóny voľných (slobodných) hospodárskych aktivít

- zvláštne hospodárske zóny (special economic zones)
- podnikateľské zóny (enterprise zones).

Tieto formy voľných zón majú spoločnú základnú myšlienku – na nejakom priestorovo ohraničenom území, prípadne pre určitú cieľovú skupinu je pozastavená platnosť týchto predpisov, zákonov a dávok (poplatkov), ktoré, resp. sa predpokladajú ako hlavné prekážky hospodárskeho rozvoja a investičnej činnosti. Vo všeobecnosti sa tým sleduje cieľ – snaha o oživenie hospodárskej činnosti a následne aj životnej úrovne daného regiónu.

V krajinách EÚ sa v súčasnosti uprednostňuje pre niektoré typy priemyselných parkov názov „zvláštna hospodárska zóna“ (ZHZ).

Zameranie a funkcie týchto ZHZ nie je striktno vymedzená, ale funkcie zón sa viažu na rozvoj aktivít daného regiónu, čo postupne má zvyšujúci vplyv aj na ekonomiku relevantného územia mimo hraníc zóny.

ZHZ, či rôzne typy „parkov“ dávajú odpoveď na nevyhovujúcu hospodársku štruktúru predovšetkým malého a stredného podnikania. Pre mestá a regióny vytvára ZHZ (park) príležitosť k mobilizácii vnútorných výrobných a intelektuálnych síl pre iniciovanie hospodárskeho rozvoja.

Myšlienky a realizácia „parkov“ (ZHZ) dnes stojí a padá na kreatívnych ľuďoch, symbióze tvorcov a užívateľov najnovších poznatkov vedy a výskumu v technológii výroby, čo umožňuje vytvárať centrá hospodárskeho rozvoja so sofistikovanou produkciou a kvalitným pracovným a životným prostredím. Úspech pri realizácii „parkov“ (ZHZ) vychádza z prepojenia regionálnej politiky s územným plánovaním a zásadami trvalo udržateľného rozvoja štátu, regiónu, obce.

Pojem „priemyselný park“ (ZHZ) sa vyznačuje zásadami, ktoré ho odlišujú od bežných priemyselných zón. „Parky“ (ZHZ) sa vyznačujú jednotnou koncepciou, osobitným usporiadaním, vegetačnými úpravami, voľbou výrobných jednotiek a všestrannou starostlivosťou o stanovište. Spoločné znaky „parkov“, podľa ktorých možno definovať inštrumentárium „parkov“, sú nasledovné:

– konzistentná plánovacia a realizačná koncepcia,

– koordinovaný projekt členenia a využitia plôch,

– jednotná architektonická a krajinárska úprava,

– veľká flexibilita pri usporiadaní priestoru,

– kompatibilita užívateľov z technického a hospodárskeho hľadiska,

– systematický stanovištný marketing a dlhodobá správa v zmysle základnej koncepcie parku,

– dostatočná ponuka vybavenia základnými zariadeniami služieb (pošta, banka, reštaurácia, ubytovanie, zdravotnícke služby),

– budovy určené na prenájom,

– alternatívne možnosti vlastníckeho vzťahu k nehnuteľnostiam.

2.2 Vývoj formovania priemyselných parkov v zahraničí

Prvé priemyselné parky (industrial estates, industrial parks) boli založené v roku 1896 pri Manchestri (Trafford Park) a v roku 1899 v Chicagu (Clearing Industrial District). Ich zakladateľmi (nositeľmi) boli súkromné spoločnosti na podporu rozvoja pozemkov (developer), ktorí tieto parky prevádzkovali ako projekty v oblasti nehnuteľností (imobilii) zamerané na profit. Prvé regionálno-politicky motivované priemyselné parky vznikli vo Veľkej Británii v krízových oblastiach v čase tridsiatych rokov. V roku 1960 existovalo vo Veľkej Británii už takých parkov 46, v USA cez 1000. V šesťdesiatych rokoch propagovala Organizácia spojených národov priemyselné parky ako uprednostňovaný nástroj na spriemyselnovanie vidieckeho priestoru v rozvojových krajinách.

V NSR bol koncept priemyselných parkov prijatý najskôr s určitým váhaním. Prvý priemyselný park bol síce založený už v roku 1963 (Euro-Industriepark München), ale priemyselné parky a parky malého a stredného podnikania vznikali vo väčšom množstve až v polovici sedemdesiatych rokov a predovšetkým z iniciatívy verejných (štátnych) nositeľov (investorov).

V roku 1984 existovalo v NSR spolu 22 priemyselných a podnikateľských parkov. Okrem nich sa objavuje od začiatku osemdesiatych rokov množstvo súkromných parkov, ktoré sú zriaďované predovšetkým na decentrálnych stanovištiach husto obývaných (aglomerovaných) priestorov. Sú zreteľne menšie ako priemyselné a podnikateľské parky sedemdesiatych rokov a orientujú sa na iné oblasti dopytu. Centrami tohto typu podnikateľských parkov sú napríklad región okolo Düsseldorfu (1992 – 23 hotových projektov) a región Frankfurt (1992 – 19 hotových projektov).

2.2.1 Typy priemyselných parkov

a) Priemyselné a podnikateľské parky

Priemyselné a podnikateľské parky sedemdesiatych rokov dosahujú v priemere veľkosť do 80 ha. 74 % z celkovej plochy parkov pripadá na zastavané plochy, 16 % na zeleň a nezastavané plochy, 9,4 % dopravné a prístupové plochy. 47 % celkovej plochy sú vykazované ako priemyselné „zóny“, 27 % ako podnikateľské „zóny“.

Vo všetkých priemyselných a podnikateľských parkoch sa nachádzajú potrebné zásobovacie zariadenia a zariadenia na odstraňovanie, resp. likvidáciu nepotrebných materiálov a odpadu. Dopravné napojenie je dobré až veľmi dobré. Skoro všetky projekty majú napojenie na verejnú diaľkovú cestnú sieť (spravidla diaľnicu), vysoký podiel má prípojky na železniciu, horšie býva napojenie na verejnú osobnú (regionálnu) dopravu.

b) Súkromné podnikateľské parky

Súkromné podnikateľské parky (parky malého a stredného podnikania), ktoré boli od začiatku osemdesiatych rokov zakladané v moderných aglomerovaných územiach, boli plánované, postavené a prenajímané súkromnými investormi. Nasledujú príklad amerických business parks, ktoré sú od päťdesiatych rokov ponúkané na trhu podnikateľských plôch.

Od roku 1980 vznikli štyri rozličné typy takýchto podnikateľských parkov. Pritom ich architektonická, urbanistická a krajinársko-architektonická kvalita neustále stúpala. Súčasne narastala aj rozloha týchto parkov.

c) Technologické parky

Technologické parky sú zvláštnou formou priemyselných a podnikateľských parkov. Vytvárajú ponuku pre pritiahnutie firiem, ktoré produkujú tovar a služby a spravidla sa nachádzajú na začiatku výrobného procesu produktu, spočívajú na najnovších technológiách, na takých, ktorým sú prisudzované mimoriadne možnosti rozvoja. Veľká rozloha týchto parkov ich odlišuje od technologických centier (ktoré bývajú niekedy takisto označované ako technologické parky).

Od normálneho typu priemyselných a podnikateľských parkov sedemdesiatych rokov sa technologické parky odlišujú nasledovnými charakteristikami:

- sú menšie; doteraz realizované technologické parky majú plochu – rozlohu 8-30 ha,
- ich stanovištné nároky sú vyššie a špecifickejšie. Potrebná je vynikajúca lokálna a regionálna dostupnosť, blízkosť výskumných a rozvojových centier (predovšetkým univerzít), ako aj atraktívne pracovné prostredie (okolie),
- koncepcie predpisujú vysokohodnotnú jednotnú (zladenú) architektúru; architektonicky sú dotvárané cesty a verejné priestory,
- koncepcie majú značné urbanisticko-ekologické nároky. Popri sadovníckych a krajinárskych opatreniach (s starostlivosťou o krajinu) sa uplatňujú opatrenia na úsporu energií, ochranu vodných tokov a plôch, ako aj na šetrenie vody, atď.,
- technologické parky sa obracajú na špecifické cieľové skupiny. Zatiaľ čo je väčšina orientovaná na high-tech (firmy všeobecne), sú čoraz viac koncipované technologické parky pre určité technologické zamerania, napríklad:
  - ekotechnologické parky,
  - biotechnologické parky.

2.3 Projekty priemyselných zón a priemyselných parkov na Slovensku**2.3.1 História priemyselných parkov**

S pojmom priemyselná zóna sa možno v urbanistickej a územno-plánovacej praxi stretnúť už od 60-tych a 70-tych rokov. V tom období boli vydávané mnohé odborné publikácie a metodiky, ktoré bližšie špecifikovali jednotlivé kategórie tzv. územno-výrobných zoskupení, čiže územných jednotiek s prevažujúcou výrobnou funkciou. VÚVA, Výskumný ústav výstavby a architektúry v Brne v spolupráci s URBIONOM, Štátnym inštitútom urbanizmu a územného rozvoja vydal v roku 1983 prácu „Zásady a pravidla územného plánovania“, kde je jedna časť venovaná špeciálne priemyselnej výrobe.

Priemyselné alebo výrobné zóny boli podľa veľkosti členené na tieto kategórie:

– výrobná skupina	do 2 ha
– výrobný okrsk	2-30 ha
– priemyselný obvod vnútromestský	50-100 ha
– priemyselný obvod okrajový	80-200 ha
– priemyselný obvod mimomestský	do 1000 ha.

Maximálny počet pracovníkov, s ktorými sa uvažovalo bol 20 000, výnimočne 25 000. Hustota pracovníkov na 1 ha sa pohybovala od 60 do 120/ha. Podľa jednotlivých priemyselných odvetví boli uvádzané nároky na počet pracovníkov, na plochy, energie, vodu, dopravu a pod.

Na konci 80-tych rokov spracoval URBION, Štátny inštitút urbanizmu a územného rozvoja „Zásady urbanistického projektovania územno-výrobných zoskupení“. Veľký význam z hľadiska využitia pre výber lokalít priemyselných parkov mala čiastková úloha 02 „Výber a hodnotenie lokalít územno-výrobných zoskupení“, ktorej úlohou bolo zmapovať a následne vyhodnotiť existujúci stav priemyselných, stavebných a skladových areálov na území Slovenska. Úloha bola spracovaná v textovej a grafickej časti v mierke M 1:10 000.

Od tohto obdobia nebola problematike priemyselných zón venovaná špecifická pozornosť. V rámci spracovania krajských ÚPN VÚC, ktoré boli vo vláde SR schvaľované v roku 1998, boli navrhované rozvojové plochy pre priemysel. V niektorých prípadoch aj priemyselné alebo technologické parky (priemyselné inkubátory).

Až v súvislosti s prípravou zákona NR SR č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov bolo uznesením vlády č. SR č. 1039 zo dňa 13. decembra 2000 zadané spracovať vyhládavaciu štúdiu pre umiestnenie priemyselných parkov na území Slovenskej republiky.

2.3.1.1 Charakteristiky priemyselných parkov**• Charakteristika parkov z hľadiska zamerania****Priemyselný park (PP)**

Definícia priemyselného parku podľa zákona NR SR č.193/2001 Z.z.:

Priemyselným parkom je územie, na ktorom sa sústreďuje priemyselná činnosť (výroba) alebo služby najmenej dvoch podnikateľov a ktoré je na tento účel ustanovené územným plánom obce alebo územným plánom zóny.

Na základe tejto definície je možné za priemyselný park považovať akékoľvek dve prevádzky či už výroby alebo služieb, ktoré sa chystajú zriadiť dvaja podnikatelia na ploche, ktorá je alebo bude vyznačená v územnom pláne. Istým limitom je len fakt, že ho musí zriadiť obec.

Vo všeobecnosti možno chápať priemyselný park ako účelovo zriadené územno-výrobné zoskupenie niekoľkých výrobných jednotiek, ktoré majú za podpory štátu vytvorené optimálne (územno-technické) podmienky pre podnikanie a ktorých plocha by nemala byť menšia ako 2 ha a počet pracovníkov nižší ako 200. Väčšie priemyselné parky s plochou 50 ha a viac môžu predstavovať samostatné priemyselné zóny.

Agro park (AP)

Je zameraný na podporu rozvoja potravinárskej výroby a výrobných služieb pre poľnohospodárstvo.

Technologický park (TP)

Je zameraný na podporu technologického transferu a rozvoj hi-tech.

Vedecko-technický park (Vedecko-technologický park, VTP)

- Tento pojem zahrnuje v sebe vedecký park, technologický park, podnikateľsko-inovačné centrum (BIC – Business Innovation Centre).
- Inovačné pracoviská zaoberajúce sa experimentálnymi priemyselnými výskumami. Vedecko-technická inovácia sa rozpracováva do štádia technického prototypu. V niektorých parkoch sa inovácia realizuje až do štádia sériovej výroby.
- Podľa veľkosti je začlenený do veľkostných skupín – malý, stredný, veľký.

- V regióne môže existovať skupina parkov, pretože pohnútky pre ich vznik zo strany regiónu a podnikateľov nie sú identické.

Logistické centrum (LC)

Regionálny dodávateľsko – odberateľský uzol, ktorý poskytuje zákazníkovi dopravné a manipulačné služby spojené so všestranným zabezpečením výroby a predaja výrobkov.

• **Hlavné charakteristiky priemyselného parku**

- pozemky, na ktorých je založený, sú právne vysporiadané a technicky presne definované
- fungovanie parku zabezpečuje hospodárska spoločnosť, ktorá ponúka pre podnikateľov, ktorí sú usadení v parku, súbor služieb (účtovníctvo, marketing, pomoc pri získavaní úverov, investičné, rozvojové, právne poradenstvo, atď.)
- ponúka pozemky, ktoré sú vybavené pre výrobu nevyhnutnou infraštruktúrou, na odkúpenie, lízing a na prenájom pre podnikateľské subjekty
- vytvára pre malé a stredné podnikanie vhodné podmienky na ich rozvoj, na aplikovanie moderných technológií vo výrobe, na výrobu špičkových produktov
- podporuje inováciu
- podporuje rozvoj domácich vedecko-výskumných aktivít a pomáha aplikácii ich výsledkov vo výrobe
- podporuje rast exportu
- na území parku prebieha proces vytvárania hodnôt (nemusí to byť výlučne priemyselná výroba).

• **Spoločná vybavenosť priemyselného parku**

Každá kategória priemyselného parku má byť má mať určitý podiel spoločných zariadení, ktoré sú predpokladom toho, že nevznikne „park“ iba jednoduchou adíciou jednotlivých podnikov vedľa seba, čo bol prípad väčšiny priemyselných zón, ktoré vznikli na Slovensku po 2. svetovej vojne. Pojem priemyselný park označuje územie, ktoré je dobre koncepčne založené a funguje ako jeden celok, pričom podniky využívajú spoločné služby, poskytované predovšetkým firmou spravujúcou park na trhovom princípe. Škála služieb je veľmi rôznorodá a závisí:

- od typu parku
- od významu parku
- od počtu firiem lokalizovaných v parku
- od konkrétnych požiadaviek investorov, ktorí sa rozhodnú usadiť sa v parku

Štandardné služby poskytované nezávisle od významu a typu parku:

- finančné a právnické poradenstvo, účtovníctvo
- zabezpečovanie ochrany majetku
- prevádzka a údržba zariadení dopravnej a technickej infraštruktúry, starostlivosť o verejnú zeleň.

Nadštandardné služby, poskytované hlavne vo významnejších parkoch s väčším počtom usadených firiem (parky celoštátneho a medzinárodného významu):

- logistické služby
- inkubátor – podpora začínajúcich subjektov malého a stredného podnikania
- technologický transfer
- sprostredkovanie vedecko-výskumných služieb
- finančné služby, bankovníctvo
- sprostredkovanie a prenájom kvalifikovanej pracovnej sily, personalistika
- stravovacie prípadne ubytovacie služby
- športové služby
- vydávanie periodík, rôznych informačných materiálov o činnosti parku
- organizovanie rôznych podujatí, prednášok a školení pre manažment ako aj pre pracovníkov firiem, ktoré sú usadené v parku

- zabezpečenie siet'ovej spolupráce s ďalšími správcami priemyselných parkov.
- poštové a iné kuriérske služby.

2.3.2 Vypracovanie podkladov

Subjekt ponúkajúci využitie daného územia pre účely umiestnenia priemyselného parku by si mal v záujme priechodnosti zámeru u potenciálneho investora zodpovedať tieto okruhy otázok:

- a) koho oslovuje svojou ponukou,
- b) čo ponúka okrem výrobných plochy, v čom je jeho atraktivita pre zahraničných investorov aj v porovnaní s inými regiónmi či štátmi (chýbajúci článok na slovenskom trhu – zaujímavý výrobný program, vhodnú surovinu, zázemie významného výrobcu, pripravenosť zázemia na kooperáciu, existencia kvalifikovanej pracovnej sily alebo schopnosť ju pritiahnúť, tradíciu, perspektívne sociálne zázemie s adekvátnymi urbanistickými rezervami, priestor na trhu a pod.),
- c) ako je zabezpečená podpora štátu, regionálnych rozvojových fondov, finančných inštitúcií, celkovo finančných zdrojov,
- d) do akej miery je schopný vykonať finančnú analýzu a celkové ekonomické vyhodnotenie (rentabilita, návratnosť investícií),
- e) ako má vyriešené dopravné napojenie aj v súvislosti s nákladmi na dopravu,
- f) aká je kapacita disponibilných inžinierskych sietí a zariadení a ceny za energetické médiá, vodu
- g) aké sú náklady na pracovnú silu,
- h) aké sú možnosti spracovania reálneho marketingového plánu vo väzbe na odvetvové zameranie výroby.

Takto popísaná skupina analytických podkladov tvorí súbor vývojových požiadaviek. a mali by byť definované na úplnom počiatku úvah o parku.

Ďalšiu skupinu reprezentujú rozbor územno-technických a urbanistických možností daného územia, ktoré vyplývajú zo štúdiá a prieskumov prírodných podmienok, zo súčasného stavu výrobných jednotiek, inžinierskych sietí a dopravných možností, ako aj urbanistických súvislostí daného priestoru.

Významným medzníkom pri príprave priemyselných zón je tvorba zastavovacieho systému a celkovej urbanistickej kompozície na základe konfrontácie so všeobecnými možnosťami usporiadania priemyselných súborov v daných podmienkach. Vyhodnotením variantov urbanistického riešenia sa optimalizuje výber výsledného územného usporiadania priemyselnej zóny.

Územná problematika priemyselnej výstavby ovplyvňuje výrazne efektívnosť investičných prostriedkov vynakladaných na výstavbu a prestavbu priemyselných areálov, ako aj investícií vyvolaných priemyselnou výstavbou. Tak v celoštátnom i regionálnom merítku ide o optimálne rozmiestňovanie rozhodujúcich výrobných investícií na základe objektívnych lokalizačných kritérií. Na úrovni veľkých územných celkov (v urbanistickom i územnosprávnom ponímaní) je potrebné neustále uplatňovať účelové kooperácie nielen medzi jednotlivými druhmi výrobných činností a ostatnými funkčnými prvkami územnej štruktúry, ale aj medzi jednotlivými výrobnými sektormi. A to aj v prípade ak si zahraničný investor etabluje do územia spolu s materskou firmou aj dodávateľské organizácie. Jedným z rozhodujúcich ekonomických hľadísk by mala byť preferencia využívania založených a nevyužívaných, resp. máloefektívne využívaných priemyselných zón. Pokiaľ je nevyhnutné zakladať priemyselné zóny na nových plochách vystupuje potreba orientovať sa na poľnohospodársky neproduktívne a menej výnosné plochy. To isté platí aj o lesných porastoch.

Priemyselné investície predstavujú zložitý súbor činností ako na úseku prípravných a projektových prác, tak aj pri realizácii a pri vlastnej prevádzke závodov. Kvalita tohto procesu je do značnej miery podmienená výberom miesta pre výstavbu prevádzky. Táto všeobecne platná zásada je v našich podmienkach zdôraznená vysokým stupňom využitia a urbanizácie územia a heterogenosti jeho prírodných podmienok. Značné požiadavky sú kladené aj zo strany silne sa vyvíjajúcich právnych

predpisov v oblasti životného prostredia, bezprostredne v súvislosti s procesom vstupu do EÚ. Rozhodnutie o umiestnení výrobnej investície je preto závažným a zodpovedným aktom, ktorý sa musí opierať o objektívne informácie o území a nárokoch výroby na lokalitu. Predpoklady pre také objektívne vyhodnotenie vytvára vypracovanie zámeru podľa zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

2.4 Právne úpravy súvisiace s problematikou výrobných zoskupení

Hlavné aktivity okolo budovania výrobných areálov sa realizujú predovšetkým v legislatívnom prostredí, do ktorého sú zahrnuté podmienky vysporiadania vlastníckych vzťahov, záberov pôdneho fondu a územného konania. Tieto okruhy sú podrobnejšie rozobraté v metodickej príručke „Projekty rozvoja priemyselných zón“.

Po preskúmaní príslušných právnych predpisov sa dá konštatovať, že pojmy priemyselná zóna alebo priemyselný park sú uvádzané len zákone NR SR č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov.

Všeobecné technické požiadavky na navrhovanie stavieb a na uskutočňovanie stavieb sú upravené v oddieli 3, §§ 47 až 53 zákona č. 237/2000 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon). Týmto zákonom bola zrušená aj predtým platná Vyhláška FMTIR č. 83/1976 Zb. o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu, ktorá v § 24 špecifikovala nároky na „Zóny pre priemyselnú výrobu“.

Právne predpisy v oblasti životného prostredia a príbuzné právne predpisy musia byť detailne vyhodnotené podľa zákona NR SR č. 127/1994 Zb. a jeho novelizácie. Nepostačuje, aby bol v rámci dokumentácie EIA priložený zoznam právnych predpisov. Je potrebné presne definovať, ktoré zákony a vykonávacie predpisy sa posudzovania týkajú a následne povinnosti z nich vyplývajúce rozpracovať (vyhodnotiť) v príslušnej kapitole. Takýmto spôsobom sa sprehľadní a podstatne zjednoduší proces pripomienkovania a každý z dotknutých orgánov sa bude lepšie orientovať v danom posúdení.

2.5 Proces posudzovania projektov priemyselných parkov a zón

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie je v prípade priemyselných parkov a zón širokospektrálnou záležitosťou.

Súčasťou návrhu priemyselného parku nie sú len objekty výroby, ale aj kompletná technická infraštruktúra so svojimi zariadeniami (zásobovanie teplom, plynom, elektrickou energiou, vodou, napojenie na telekomunikačné siete), dopravná i sociálna infraštruktúra. Mnohé z činností a stavieb sprevádzajúcich prípravu priemyselných areálov spadajú pod posudzovanie vplyvov. Navyše po upresnení odvetvovej štruktúry a výrobného programu jednotlivých zariadení priemyselného parku môže vzniknúť povinnosť vyhodnotiť vplyvy aj pre navrhované technológie podľa prílohy č. 1 novelizovaného zákona o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (391/2000 Z.z.).

Pokiaľ v dokumentácii nie je riešená konkrétna technológia, konkrétne technické riešenie objektov stavieb a územie je vymedzené len pre vybrané druhy funkčného využitia, vtedy spadá pod posudzovanie v zmysle prílohy č. 1, časť 9. - Infraštruktúra, pol. číslo 13. - Projekty rozvoja priemyselných zón. V takomto prípade sa hodnotenie zameriava na únosnosť územia predmetnej lokality so svojim širším okolím a na využiteľnosť kapacít existujúcich technických zariadení. Takéto posúdenie sa vykonáva spravidla v etape zisťovacieho konania a malo by v závislosti na úrovni podkladov v maximálne možnej miere vyhodnotiť vplyvy všetkých činností, s ktorými zámer uvažuje.

Ak sa nachádza priemyselný park alebo zóna v etape vypracovania správy o hodnotení a v zámere nebola hodnotená v zmysle tejto príručky, musí byť správa o hodnotení spracovaná podľa jej odporúčaní.

Pokiaľ už v štádiu predprojektivej prípravy existujú dostatočne podrobné informácie o výrobnom programe, riešení inžinierskych sietí, vodného a odpadového hospodárstva, vyvolaných investíciách a podobne, je možné spracovať spoločné posúdenie podľa vyššie citovanej pol. 13 a všetkých činností a stavieb, podliehajúcich posudzovaniu.

Pokiaľ je v období spracovania zámeru alebo správy o hodnotení známe výrobné zameranie priemyselného parku a je rozpracované minimálne na úrovni technickej štúdie, optimálne na úrovni dokumentácie pre územné rozhodnutie (DÚR), je možné spojiť posudzovanie podľa prílohy č. 1, bod 9. - Infraštruktúra, pol. 13. - Projekty rozvoja priemyselných zón s posudzovaním príslušnej činnosti vyplývajúcej z odvetvového zamerania parku.

Týmto je možné dosiahnuť významných časových úspor pri príprave konkrétnych priemyselných parkov.

Pri spojení hodnotenia projektu priemyselnej zóny (priemyselného parku) a vybranej technológie bude pre určenie či sa jedná o zisťovacie konanie alebo povinné hodnotenie rozhodujúca prahová hodnota výrobných technológií.

V prípade, ak sa na príprave stavby podieľa viac investorov, môžu títo vypracovať zámery na dielčie časti stavby, ale výsledky musia byť zapracované do zámeru pre celú stavbu.

Na základe výsledkov, ku ktorým sa dopracuje pri spracovaní zámeru v rámci povinného hodnotenia a následných vyjadrení dotknutých orgánov, môže byť toto ukončené v skrátenom konaní na úrovni zámeru (§13).

Naopak pokiaľ by ministerstvo životného prostredia posúdilo výhrady k zisťovaciemu konaniu ako zásadné, môže nariadiť vypracovanie správy o hodnotení, ktorá musí preukázať opodstatnenosť priemyselného parku v území.

Pri hodnotení výrobných technológií a príslušnej technickej vybavenosti sa využíva obsahová štruktúra zámeru a správy o hodnotení daná prílohou 2 a 3 zákona. Pri hodnotení projektov rozvoja priemyselných zón a to aj v prípadoch keď budú spracovávané spolu s technológiami bude rozsah daný obsahovou štruktúrou prehĺbený predkladaným metodickým postupom.

Znamená to, že v prípade novej technológie v existujúcej priemyselnej zóne sa postupuje štandardným spôsobom. Pokiaľ bude do existujúcej zóny lokalizovaná nová výroba, nový závod, je potrebné vychádzať z vyššie citovanej metodiky.

2.6 Podpora na zriadenie priemyselných parkov

Zákon NR SR č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov a o doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov, ktorý vstúpil do platnosti dňa 1. júna 2001 upravuje podmienky poskytovania podpory na zriadenie priemyselných parkov, ako aj pôsobnosť orgánov štátnej správy pri poskytovaní a kontrole použitia tejto podpory nasledovne:

- Poskytnutie podpory zo štátneho rozpočtu na zriadenie priemyselného parku sa podľa § 2 zákona môže uchádzať obec, ktorá je zriaďovateľom priemyselného parku.
- Druhy podpory, na ktoré sa vzťahuje podpora sú vymedzené v § 3 zákona. Podpora môže byť poskytnutá na:
  - technickú vybavenosť územia a inžinierske stavby nevyhnutné na zriadenie priemyselného parku,
  - náhradu na vyvlastnenie pozemkov určených na zriadenie priemyselného parku,
  - úhradu nákladov na kúpu, prevod, nájom alebo zámenu pozemkov určených na zriadenie priemyselného parku, vrátane úhrady nákladov na prevod pozemkov, s ktorými Slovenský

- pozemkový fond (ďalej len SPF) nakladá, do vlastníctva obce podľa osobitného predpisu a úhrady nákladov na nájom týchto pozemkov obce alebo na zámenu týchto pozemkov s obcou,
- úhradu odvodov za odňatie poľnohospodárskej pôdy z poľnohospodárskeho pôdneho fondu a odvodov za vyňatie pozemkov z lesného pôdneho fondu.
- Postup pri podaní žiadosti o priznanie dotácie na podporu zriaďovania priemyselných parkov
- Podanie žiadosti (Ministerstvo hospodárstva SR)
Na poskytnutie podpory nie je právny nárok.
  - Posúdenie formálno-právnej stránky žiadosti.
Posudzuje Ministerstvo hospodárstva SR
  - Odborný posudok k žiadosti
Skladá sa z troch častí:
    - 1/ Posúdenie obsahovej hodnovernosti žiadosti, reálnosti podnikateľského zámeru a uvádzaných nákladov projektu a posúdenie hodnovernosti technických podkladov.
    - 2/ Popisné zhodnotenie žiadosti, najmä z hľadiska celkového prínosu tohto parku pre danú obec, ako aj širší región, nadväznosť parku na už existujúcu podnikateľskú základňu, ako aj na podobné aktivity v okolitých regiónoch.
    - 3/ Bodové hodnotenie žiadosti na základe kritérií.

Súčasťou odborného posudku sú aj stanoviská Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR (ďalej len MVaRR SR) a Ministerstva životného prostredia SR.

- Pozemky vo vlastníctve Slovenského pozemkového fondu
- MH SR si vyžiada stanovisko SPF k návrhu na podporu. SPF oznámi svoje stanovisko MH SR do 30 dní od doručenia žiadosti o stanovisko.
- Schválenie návrhu a rozhodnutie o poskytnutí podpory
- Na základe schválenia návrhu o poskytnutí podpory vládou SR vydáva MH SR rozhodnutie o poskytnutí podpory do 15 dní od schválenia vládou.
- Zmluva o prevode, prenájme alebo zámene pozemkov
- Zmluva o poskytnutí rozpočtových prostriedkov

Konečným krokom je uzatvorenie zmluvy o poskytnutí rozpočtových prostriedkov podľa zákona č. 303/1995 Z.z. o rozpočtových pravidlách medzi MH SR a obcou.

3. Doterajší stav posudzovania a prípravy priemyselných parkov na území SR

Povinnosť posúdenia vplyvu navrhovaných priemyselných parkov na životné prostredie bola ustanovená v zákone č. 391/2000 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 127/1994 Z.z. a ktorý nadobudol účinnosť 1.12.2000. Definícia „priemyselný park“ bola po prvýkrát ustanovená v zákone NR SR č. 193/2001 Z.z. o podpore na zriadenie priemyselných parkov ...

Za obdobie od nadobudnutia účinnosti uvedených zákonov bol z hľadiska vplyvu na životné prostredie navrhnutých, posúdených a odporučených na realizáciu 13 priemyselných parkov.

Ich zoznam je uvedený v tabuľke č. 7 a lokalizácia vyznačená vo všetkých grafických prílohách štúdie.

Tabuľka č. 7 - Zoznam priemyselných parkov na území SR posúdených podľa zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení zákona č. 391/2000 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie

Por. čís.	Označ. v grafike	Názov	Okres	Lokalizácia (názov kat. úz.)	Výmera (ha)	Užívateľ	Termín výstavby (zač.-ukonč.)
1.	A	PP Malý Krtíš	Veľký Krtíš	Malý Krtíš	23,41	nešpecifikovaný	03/2002-8/2002 (1.etapa)
2.	B	PP Lučenec-juh	Lučenec	Lučenec	11,44	Mesto Lučenec	1/2 2002-2/2 2002
3.	C	PTP Záhorie	Malacky	Malacky - sever Malacky - juh Plavecký Štvrtok na západ od diaľnice Zohor Lozorno Jablonové	235,00 107,00	EUROVALLEY, a.s. (správca PP)	Doba výstavby: 10-15 rokov 03/2003-12/2005 (1.etapa)
4.	D	PP Vysoká pri Morave	Malacky	Vysoká pri Morave	16,40	PRINTING INTERNATIONALE ECE, spol. s r.o.	12/2001-07/2002
5.	E	PP Devínska Nová Ves	Bratislava IV	MČ Devínska Nová Ves-Bratislava	31,24	DaK-Küster, spol. s r.o. DK Developtment, a.s. ZST, a.s.	2002 – x
6.	F	PP pre automobilovú výrobu - Záhorie	Malacky	Bažantnica, Lozorno Bažantnica, Lozorno	29,00 25,25	APP so zastúpením AIGLincoln a AutoMartin, a.s.	06/2001-2/2 2002
7.	G	PP Košice-Pereš - Letisko	Košice IV	MČ Barca-Košice	190,00 (Let.34)	Mesto Košice	2003 - x
8.	H	PP Michalovce	Michalovce	Michalovce	17,66	Prevádzková spoločnosť PPM	09/2002-05/2003 (I. etapa)
9.	I	PP Kechnec	Košice-okolie	Kechnec	395,00	t.č.obec Kechnec	2002-2004 (2.etapa)
10.	J	PP drevospracujúceho priemyslu	Spišská Nová Ves	Spišská Nová Ves	4,00	Agentúra pre rozvoj Spiša	12/2001 – x
11.	K	Technologický park Rožňava	Rožňava	Rožňava, Nadabula	27,24	Mesto Rožňava	2001-2003
12.	L	PP Humenné-Guttmanovo	Humenné	Humenné MČ Guttmanovo	4,91	Mesto Humenné (správca PP)	03/2003-12/2003
13.	M	Martin – východný PP	Martin	Priekopa, Sučany	180,92	Mesto Martin	2002-2010

4. Postup spracovania environmentálneho hodnotenia vybraných lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov

4.7 Kritériá výberu lokalít priemyselných parkov

Rozhodujúcou požiadavkou pri výbere lokalít priemyselných parkov (ďalej LPP) bolo, aby všetky lokality, ktoré majú byť ďalej hodnotené, zodpovedali nárokom kladeným na ne zo strany životného prostredia. Pre tento účel boli vytipované tzv. **vylučujúce kritériá**, ktoré musela spĺňať každá lokalita.

Žiadna z lokalít preto nesmela byť v priamom kontakte s nasledovnými územiami:

1. Územie spadajúce pod 3. a vyšší stupeň ochrany prírody (počnúc hranicou NP) v zmysle §§ 14-16 zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny.
2. PHO I. stupňa vodných zdrojov (len významných vodných zdrojov využívaných pre verejné zásobovanie).
3. Kúpeľné územia s príslušnými lesoparkami (zaradenými ako lesy osobitného určenia).
4. Rekreačné priestory celoštátneho významu.
5. Dobývacie priestory.
6. Poddolované územia.

Ako ďalšie kritérium bola **územná pripravenosť lokalít** na výstavbu priemyselných parkov. Do úvahy sa brala **forma vlastníctva pozemku**, ktorá mala dokumentovať súčasný stav vysporiadania vlastníckych vzťahov.

Rovnako významné ako kritérium vlastníctva bolo **kritérium záujmu investora**. Ak už prebehli rokovania s lokálnymi inštitúciami, vypracúva sa dokumentácia pre danú lokalitu, boli dané žiadosti o finančnú podporu priemyselného parku, jednoducho ak bol evidentný záujem vybraného investora alebo investorov o lokalitu, bolo možné zaradiť ju do najvyššej prvej kategórie vhodnosti.

Tretie a štvrté kritérium vyplynulo zo **stupeňa prípravy dokumentácie**, či už projektovej viazanej na lokalitu alebo územnoplánovacej viazanej na sídelný útvar alebo veľký územný celok príslušného kraja. Optimálnou bola situácia, keď existovala projektová dokumentácia pre lokalitu a tá bola v súlade s existujúcou a schválenou územnoplánovacou dokumentáciou alebo územnoplánovacími podkladmi.

Druhú skupinu kritérií predstavoval stupeň pripravenosti **technickej infraštruktúry**. Pre úvodné kolo vyhodnotenia boli zvolené miernejšie ukazovatele jednotlivých inžinierskych sietí.

Tretia skupina kritérií dokumentovala **podporné podmienky a okolnosti**, ktoré bolo potrebné brať do úvahy pri umiestňovaní priemyselného parku. Z týchto nadobudla najväčší význam predovšetkým **miera nezamestnanosti** na území Slovenska. Zvažované boli aj ďalšie sociálno-ekonomické ukazovatele ako napr. vzdelanostná a kvalifikačná štruktúra obyvateľstva. **Kritérium veľkosti** LPP malo mierne zvýhodniť investície, ktoré by mohli svojim významom značne presiahnuť regionálny rámec. Uprednostňované boli LPP s **minimálnou výmerou nad 20 ha**. V prípade zhodnotenia možností dopravného napojenia boli prijaté miernejšie ukazovatele.

Vo výslednom vyhodnotení a návrhu kategorizácie LPP podľa krajov boli skúmané lokality v zmysle záverečného bodového vyhodnotenia kritérií, rozčlenené do troch kategórií vhodnosti.

Údaje o lokalitách zaradených v I. etape štúdie do výsledných kategórií I. (veľmi vhodné) a II. (vhodné) boli ďalej doplnené a verifikované.

Pri výbere LPP boli ďalej zohľadňované nasledovné kritériá:

- **preferencia** využívania založených a nevyužívaných, resp. málo efektívne využívaných priemyselných zón, poľnohospodárskych areálov, vojenských areálov, tj. „**hnedých**“ (zastavaných) **plôch**,

(podklad: „Aktualizácia zásad urbanistického projektovania územno-výrobných zoskupení“, SAŽP – Stredisko URBION Bratislava, máj 2001)

- **orientácia na poľnohospodársky neproduktívne a menej výnosné pôdy** so zreteľom na ochranu kvalitných poľnohospodárskych pôd,
(podklad: „Nové LPP podľa návrhov orgánov ochrany PPF“, OÚ, KÚ, máj 2002)
- rozmiestnenie navrhovaných LPP **vo vzťahu k nadradenej technickej infraštruktúre, územnému systému ekologickej stability** a zaťaženým územiam,
- konzultácia s dotknutými samosprávnymi krajinami a dotknutými obcami.

4.8 Výber lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR

V rámci dopracovania štúdie bolo na území Slovenskej republiky, na základe vyššie uvedených kritérií, **vybraných a** prioritne environmentálne hodnotených **53 lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov**. Ich zoznam je uvedený v tabuľke č. 8 a lokalizácia vyznačená vo všetkých grafických prílohách štúdie.

Tabuľka č.8: - Zoznam lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vybraných pre environmentálne hodnotenie

Kraj	P.č.	Okres	Obec	Názov lokality priemyselného parku
1	4	2	3	5
Banskobystrický	1	Banská Bystrica Zvolen	Badín – Sielnica	Badín – Sielnica
	2	Žarnovica	Nová Baňa	Nová Baňa – Horné Lúky
	3	Žiar nad Hronom	Hliník nad Hronom	Hliník nad Hronom – Za Šiancom
	4	Banská Bystrica	Banská Bystrica	Banská Bystrica Majer – Šáľkova
	5	Brezno	Polomka	Polomka – Hámor
	6	Detva	Kriváň	Kriváň – Dolné Tále
	7	Poltár	Poltár	Poltár – Jelšoviny
	8	Revúca	Tornaľa	Tornaľa – Červenice
	9	Detva	Detva	Detva Trstená
	10	Detva	Detva	Areál PPS Detva
Bratislavský	11	Bratislava II	Bratislava	Bratislava-Pálenisko
Košický	12	Košice – okolie	Valalíky	Valalíky
	13		Đurkov	EKO-TERM-TURIST,Đurkov,Olšovany, Svinica
	14		Moldava nad Bodvou	Moldava nad Bodvou .
	15	Gelnica	Gelnica	Gelnica
	16	Trebišov	Trebišov	Trebišov – Severovýchod
	17		Dobrá	Dobrá
	18		Kráľovský Chlmec	Kráľovský Chlmec – Cerovo
	19	Sobrance	Sobrance	Sobrance – Západ
	20	Nitra	Nitra	Severozápad, od sever. obchvatu mesta Nitra
Nitriansky	21	Zlaté Moravce	Martin nad Žitavou	Martin nad Žitavou
	22		Zlaté Moravce	Zlaté Moravce - Horné Lúky
	23	Levice	Levice	Levice - Géňa
	24	Komárno	Komárno	Komárno - okolie Hydrostavu
	25	Nové Zámky	Nové Zámky	Nové Zámky - Pri Bajčianskej ceste
	26		Štúrovo	Štúrovo
	27	Topoľčany	Topoľčany	Topoľčany P 2- Jazerná
	28	Bardejov	Bardejov	Bardejov – Východ
Prešovský	29	Poprad	Poprad	Poprad - Matejovce
	30	Prešov	Prešov	Prešov – Grófske
	31	Sabinov	Sabinov	Sabinov – Orkucany
	32	Svidník	Svidník	Svidník – Juh
	33	Vranov nad Topľou	Vranov nad Topľou	Vranov nad Topľou – Ferovo

1	4	2	3	5
Trenčiansky	34	Trenčín	Nemšová	Nemšová - Predná Sihot'
	35	Ilava	Slávnica	Slávnica - Farské
	36	Nové Mesto n/V.	Stará Turá	Stará Turá - Predná zóna - Chirana Prema
	37	Partizánske	Partizánske	Partizánske - Podlužie, Luh
	38	Prievidza	Handlová	Handlová - Banícka kolónia
	39	Trenčín	Trenčín	Trenčín - Bratislavská ulica
Trnavský	40	Púchov	Beluša	Beluša - Pod Zábreh D. Kočkovce - Predsigot'
	41	Hlohovec, Piešťany	Madunice, Veľké Kostoľany	Madunice - Veľké Kostoľany
	42	Galanta	Sládkovičovo	Sládkovičovo - Západ
	43	Dunajská Streda	Dunajská Streda	Dunajská Streda mesto
	44		Gabčíkovo	Gabčíkovo Dunajský industriálny park
	45	Senica	Senica	Senica - Kaplinské pole
Žilinský	46	Skalica	Skalica - mesto	Skalica - Dieliky v jazernom poli, Polišiny
	47	Kysucké N. Mesto	Kysucké Nové Mesto	Kysucké Nové Mesto
	48	Čadca	Krásno nad Kysucou	Krásno nad Kysucou
	49	Žilina	Varín	Varín
	50	Námestovo	Námestovo	Námestovo
	51	Liptovský Mikuláš	Lipt. Mikuláš, Závažná Poruba	Liptovský Mikuláš - Liptov
	52	Bytča	Bytča	Bytča - Horné Pole
	53	Martin	Sučany	Martin - Východný priemyselný park / II.
Spolu: 53 lokalít priemyselných parkov				

4.8.1 Výber lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov podľa krajov

1. Banskobystrický kraj

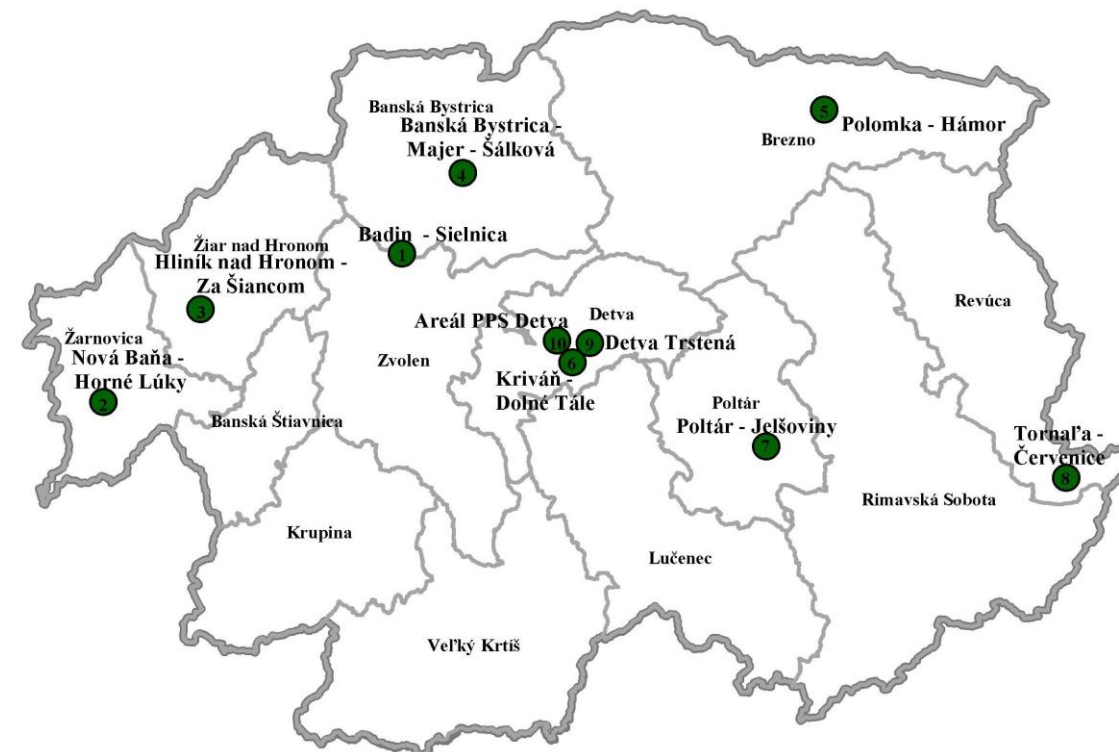
Gestor pre environmentálne hodnotenie vybraných lokalít priemyselných parkov v Banskobystrickom kraji rešpektoval a zohľadnil pri výbere zoznam lokalít priemyselných parkov na území Banskobystrického kraja schválený po zmenách a upresneniach predsedom Banskobystrického samosprávneho kraja (č.j. 2003/005533 zo dňa 20.3.2003). V zmysle vyššie uvedených kritérií výberu boli environmentálne hodnotené lokality pre umiestnenie priemyselných parkov uvedené v tabuľke č. 9.

Tabuľka č. 9 – Environmentálne hodnotené lokality priemyselných parkov v Banskobystrickom kraji

P.č.	Názov lokality	Okres	Veľkosť (ha)		Charakteristika	I.etapa Výsl.kat.
			I. etapa	Možnosť rozšírenia		
1	2	3	4	5	6	7
1	Badín – Sielnica	Banská Bystrica, Zvolen	215,00		zelená	I./1
2	Nová Baňa – Horné lúky	Žarnovica	24,85		zelená	II./46
3	Hliník n/Hronom- Za Šiancom	Žiar n/Hronom	24,00		zelená	I./54
4	Banská Bystrica – Majer – Šalková	Banská Bystrica	89,00		zelená	I./2
5	Polomka – Hámor	Brezno	12,97		zelená	II./11
6	Kriváň – Dolné Tále	Detva	25,00		zelená	III./24
7	Poltár – Jelšoviny	Poltár	23,00		zelená	III./34
8	Tornaľa – Červenice	Revúca	20,00		kombin.	II./36
9	Detva – Trstená	Detva	12,56		zelená	nová
10	Detva – Areál PPS Detva	Detva	44,00		hnedá	nová

Poznámka: List predsedu BBSK č. 2003/005533 zo dňa 20.3.2003 vo veci Aktualizácie prioritných lokalít priemyselných parkov na území Banskobystrického samosprávneho kraja – Časť D Prílohy (kap. 11.4)

- Lokalizácia priemyselných parkov na území Banskobystrického kraja.

2. Bratislavský kraj

Pri výbere lokalít priemyselných parkov v Bratislavskom kraji odporúčaných pre prioritné environmentálne hodnotenie bol rešpektovaný Vládou SR schválený zoznam lokalít priemyselných parkov na území Bratislavského kraja uvedený v územnoplánovacej dokumentácii: „ÚPN VÚC Bratislavský kraj – Zmeny a doplnky roku 2002“, schválený uznesením č. 1 zo dňa 8.1.2003. V zmysle vyššie uvedených kritérií výberu bola environmentálne vyhodnotená lokalita pre umiestnenie priemyselného parku: „Bratislava – Pálenisko“ – zvláštna hospodárska zóna medzinárodného významu, zahrňujúca i bratislavský prístav.

Tab. č. 10 - Environmentálne hodnotená lokalita priemyselného parku v Bratislavskom kraji

P.č.	Názov lokality	Okres	Veľkosť (ha)		Charakteristika	I.etapa Výsl.kat.
			I. etapa	Možnosť rozšírenia		
1	2	3	4	5	6	7
11	Bratislava – Pálenisko	Bratislava II	197,0		kombin.	nová

Vzhľadom na súčasnú 4% mieru nezamestnanosti v Bratislavskom kraji a zámer budovania Priemyselného parku medzinárodného významu Záhorie, nebolo v Bratislavskom kraji vybraných v tejto etape viac lokalít, a to najmä z dôvodu neprehľbovania rozdielu medzi Bratislavským krajom a ostatnými krajinami Slovenska v súvislosti s fenoménom zamestnanosti, ako i možnej následnej migrácie občanov z územia celého Slovenska do Bratislavy a jej blízkeho okolia.

Tabuľka č. 11 - Priemyselné parky na území Bratislavského kraja podľa „ÚPN VÚC Bratislavský kraj – Zmeny a doplnky roku 2002“, schváleného Vládou SR uznesením č. 1 zo dňa 8.1.2003

p.č.	Lokalita	Veľkosť (ha)			
		I. etapa	cieľová	výhľad	cieľová
Priemyselný park medzinárodného významu					
1	TP Vasková-Pod Marheckými rybník.	320,35	320,35	-	-
2	TP Malacky - sever	85,00	235,00	-	-
3	TP Jarovce – Kittse	57,00	92,00	-	-
4	VTP Bratislava – Patrónka	-	-	21,00	21,00
5	VTP BA – Devínska Nová Ves	-	-	23,00	43,00
6	LC BA – Prístav - Pálenisko	60,00	150,00	-	-
Priemyselný park celoštátneho významu					
7	PP Malacky - juh	45,00	72,00	-	-
8	TP Bratislava – Istrochem	-	-	60,00	120,00
9	LC Bratislava – Vrakuňa	-	-	10,00	20,00
Priemyselný park regionálneho významu					
10	PP Lozorno	33,00	74,00	-	-
11	PZ Pezinok – Lazarňa	-	-	38,00	38,00
12	PP Bratislava – Podunajské Biskupice	-	-	15,00	48,00
Priemyselný park miestneho významu					
13	PP Jablonové	40,00	82,00	-	-
14	PP Zohor	27,00	47,00	-	-
15	PP Vištuk – Polanka	3,00	7,00	-	-
16	PP Vysoká pri Morave	-	-	20,00	20,00
17	PP Štefanová	5,00	14,00	-	-
18	PP Senec - juh	-	-	54,00	54,00
19	PP Bratislava – Petržalka – Západná rozvojová os	-	-	30,00	86,00

- Lokalizácia priemyselných parkov na území Bratislavského kraja

3. Košický kraj

V rámci procesu identifikácie vhodných lokalít priemyselných parkov v Košickom kraji boli preskúmané tiež lokality, ktoré preferovalo Ministerstvo pôdohospodárstva SR v snahe redukovať zábery poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Celkovo bolo v Košickom kraji preverených cca 100 lokalít identifikovaných v úvodných etapách prác.

Výber spomedzi všetkých identifikovaných lokalít bol vykonaný v priebehu 2. polroka 2002 v súčinnosti s orgánmi samosprávy na úrovni vedenia, odborov a komisií Košického samosprávneho kraja a na úrovni primátorov, resp. starostov miest a obcí. Do záverečného užšieho výberu už neboli zaradené LPP v Košiciach, Kechneči, Spišskej Novej Vsi a Michalovciach, ktoré už prešli procesom posudzovania vplyvov stavieb na životné prostredie, resp. sa dostali i do realizačnej fázy.

Okrem celoslovenských kritérií uvedených vyššie sa výber riadil hlavne týmito regionálnymi kritériami:

- dostatočná veľkosť disponibilnej lokality zaručujúca adekvátne rozvojové možnosti v prípade začatia investičných aktivít,
- rovnomerné rozloženie LPP v kraji umožňujúce vytvárať potenciálne rozvojové impulzy v jednotlivých subregiónoch kraja,
- orientácia na súčasné ťažiská osídlenia,
- využitie lokálnych komparatívnych výhod a predispozícií (Ďurkov – geotermálny zdroj, Dobrá – vybudovaný terminál nákladnej dopravy vo väzbe na širokorozchodnú železniciu).

Zoznam environmentálne hodnotených lokalít priemyselných parkov v Košickom kraji je obsiahnutý v tabuľke č. 12.

Tabuľka č. 12 – Environmentálne hodnotené lokality priemyselných parkov v Košickom kraji

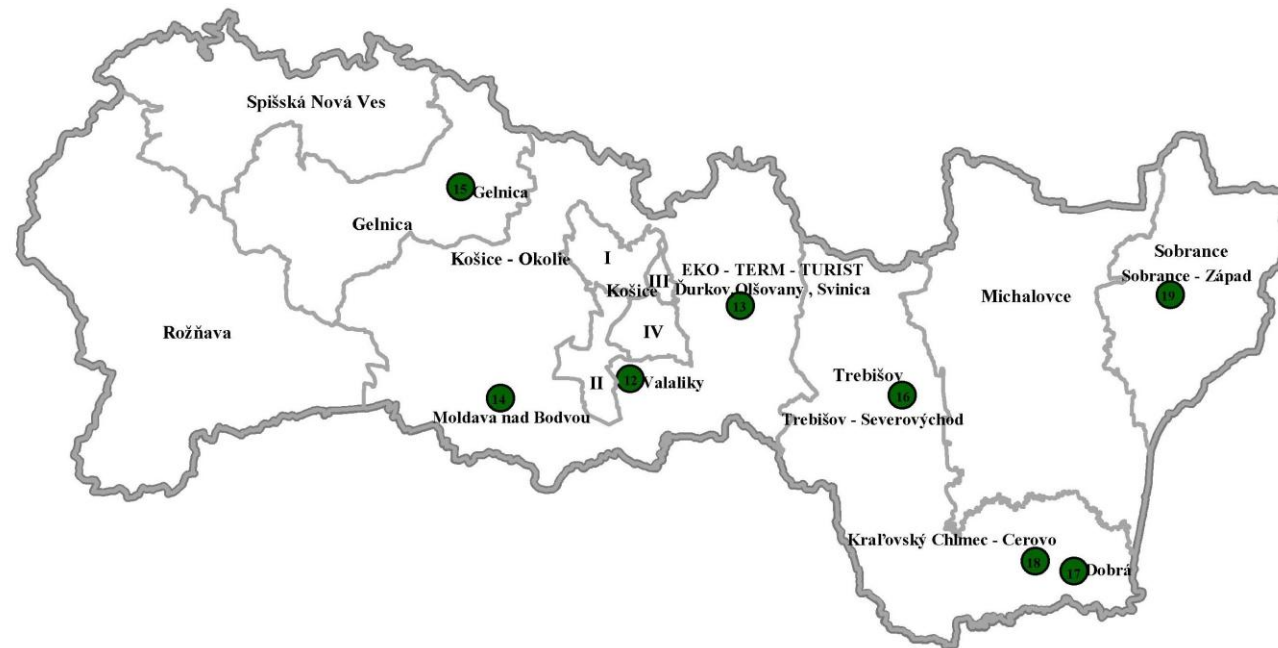
P.č.	Názov lokality	Okres	Veľkosť (ha)		Charakteristika	I.etapa Výsl.kat.
			I. etapa	Možnosť rozšírenia		
1	2	3	4	5	6	7
12	Košice – okolie – Valaliky	Košice – okolie	96,10	183,0	zelená	nová
13	Košice – okolie – Ďrkov	Košice – okolie	136,00	100,0	zelená	II./18
14	Moldava n/ Bodvou	Moldava n/ Bodvou	66,12	-	zelená	nová
15	Gelnica	Gelnica	42,50	-	kombin.	III./2
16	Trebišov – severovýchod	Trebišov	27,00	-	zelená	nová
17	Dobrá – Dobrá	Trebišov	31,00	-	kombin.	II./48
18	Kráľovský Chlmec – Cerovo	Trebišov	42,20	53,81	zelená	I./61
19	Sobrance – Západ	Sobrance	20,00	-	zelená	II./76

Poznámka:

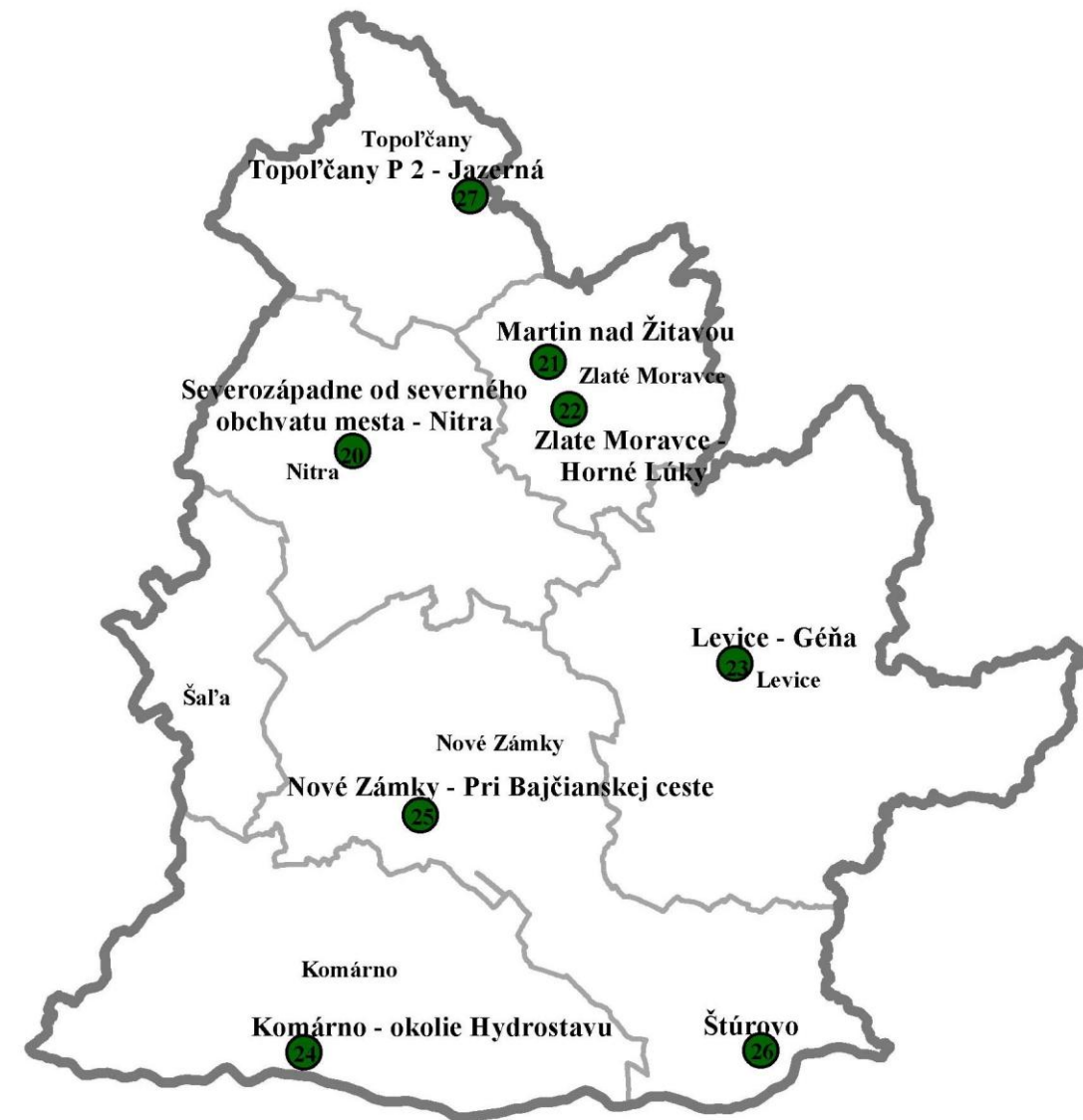
1. Zápisnica zo zasadnutia Komisie ÚP a ŽP pri zastupiteľstve Košického samosprávneho kraja konaného dňa 11.2.2003 k návrhu priemyselných parkov v Košickom kraji – Časť D Prílohy (kap. 11.4)
2. Konzultačný záznam z pracovnej porady medzi KSK a SAŽP konanej dňa 13.1.2002 – Časť D Prílohy (kap. 11.4)

• Lokalizácia Priemyselných parkov na území Košického kraja

• Lokalizácia priemyselných parkov na území Nitrianskeho kraja

4. Nitriansky kraj

Po zohľadnení výsledného hodnotenia v I. etape štúdie a na základe odporúčania jednotlivých okresných úradov a Nitrianskeho samosprávneho kraja, ako i v zmysle vyššie uvedených kritérií výberu boli environmentálne hodnotené lokality priemyselných parkov uvedené v tabuľke č. 13.

Tabuľka č. 13 - Environmentálne hodnotené lokality priemyselných parkov v Nitrianskom kraji

P.č.	Názov lokality	Okres	Veľkosť (ha)		Charakteristika	I. etapa Výsl.kat.
			I. etapa	Možnosť rozšírenia		
1	2	3	4	5	6	7
20	Lokalita severozápadne od severného obchvatu mesta Nitra	Nitra	231,00		zelená	nová
21	Martin n/Žitavou	Zlaté Moravce	18,06		zelená	nová
22	Zlaté Moravce – Horné Lúky	Zlaté Moravce	24,23		zelená	nová
23	Levice – Géňa	Levice	51,64		kombin.	nová
24	Komárno – okolie Hydrostavu	Komárno	33,30		zelená, hnedá	I./19
25	Nové Zámky – pri Bajčianskej ceste	Nové Zámky	47,30	22,74	hnedá	I./40
26	Štúrovo	Nové Zámky	48,75		kombin.	nová
27	Topoľčany – P2 Jazerná	Topoľčany	28,90		hnedá	II./62

Poznámka: List Úradu NSK č. ORR .....ú2002 zo dňa 18.2.2002 vo veci návrhu na zmenu niektorých lokalít priemyselných parkov v Nitrianskom kraji – Časť D Prílohy (kap. 11.4)

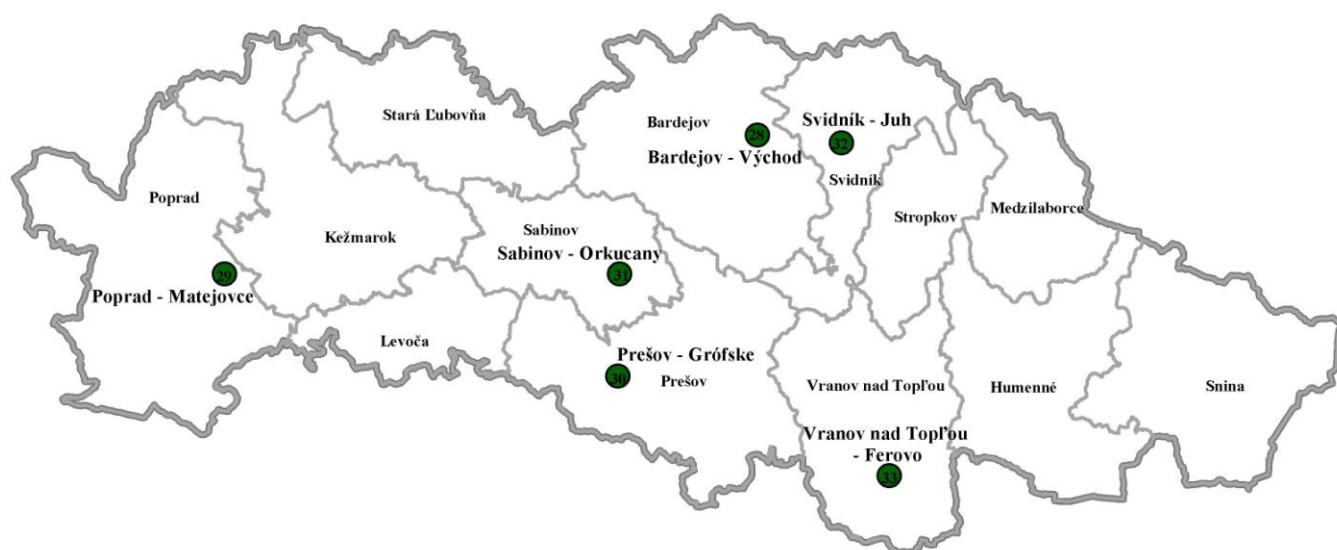
5. Prešovský kraj

Po zohľadnení výsledného hodnotenia v I. etape štúdie a na základe odporúčania jednotlivých okresných úradov a Prešovského samosprávneho kraja, ako i v zmysle vyššie uvedených kritérií výberu boli environmentálne hodnotené lokality priemyselných parkov uvedené v tabuľke č. 14.

Tabuľka č. 14 - Environmentálne hodnotené lokality priemyselných parkov v Prešovskom kraji

P.č.	Názov lokality	Okres	Veľkosť (ha)		Charakteristika	I. etapa Výsl.kat.
			I. etapa	Možnosť rozšírenia		
1	2	3	4	5	6	7
28	Bardejov – Východ	Bardejov	72,30		zelená	I./02a
29	Poprad – Matejovce	Poprad	18,95		zelená	nová
30	Prešov – Grófske	Prešov	205,40		zelená	II./23
31	Sabinov – Orkucany	Sabinov	42,00		zelená, hnedá	I./38
32	Svidník – Juh	Svidník	13,44		zelená, hnedá	nová
33	Vranov – Fero vo	Vranov n/Topľou	17,92		zelená	II./60

• Lokalizácia priemyselných parkov na území Prešovského kraja

6. Trenčiansky kraj

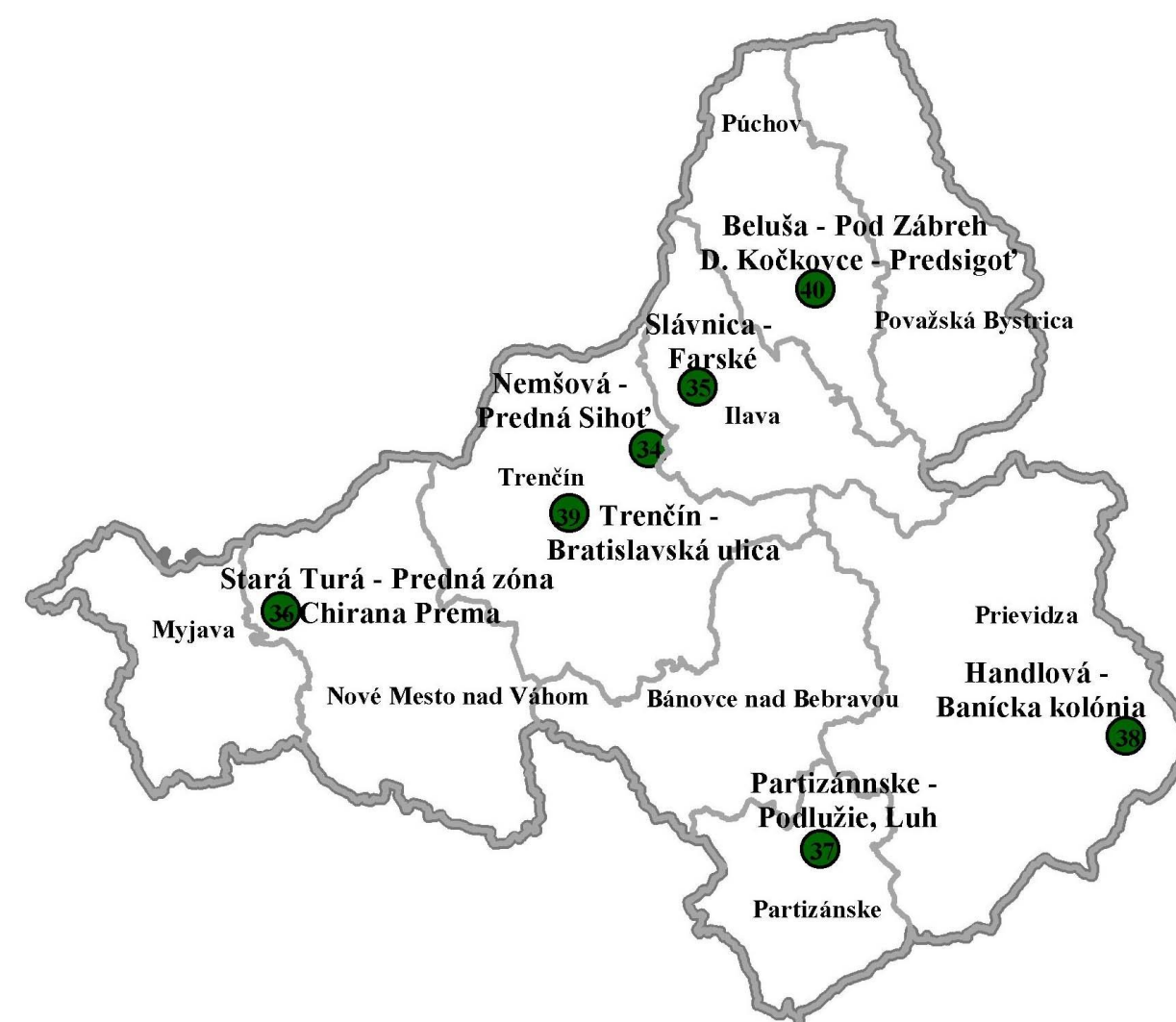
Po zohľadnení výsledného hodnotenia v I. etape štúdie a na základe odporúčania jednotlivých okresných úradov a Trenčianskeho samosprávneho kraja, ako i v zmysle vyššie uvedených kritérií výberu boli environmentálne hodnotené lokality priemyselných parkov uvedené v tabuľke č. 15.

Tabuľka č. 15 - Environmentálne hodnotené lokality priemyselných parkov v Trenčianskom kraji

P.č.	Názov lokality	Okres	Veľkosť (ha)		Charakteristika	I. etapa Výsl.kat.
			I. etapa	Možnosť rozšírenia		
1	2	3	4	5	6	7
34	Nemšová – Predná Sihot'	Trenčín	20,00	-	zelená	I./3
35	Slávnica – Farské	Ilava	24,40	-	zelená	III./26
36	Stará Turá – Predná zóna – Chirana	Nové Mesto n/Váhom	20,00	-	kombin.	II./39
37	Partizánske – Podlužie – Luh	Partizánske	57,79	-	zelená	II./50
38	Handlová – Banická kolónia	Prievidza	24,04	-	hnedá	I./74
39	Trenčín – Bratislavská ulica	Trenčín	45,00	-	zelená	nová
40	Beluša – Predsigt'	Púchov	45,50	-	zelená	II./88

Poznámka: List Trenčianskeho samosprávneho kraja č. T/2002/002561 zo dňa 7.8.2002 vo veci doporučení lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov v Trenčianskom kraji – Časť D Prílohy (kap. 11.4)

• Lokalizácia priemyselných parkov na území Trenčianskeho kraja

7. Trnavský kraj

Po zohľadnení výsledného hodnotenia v I. etape štúdie a na základe odporúčania jednotlivých okresných úradov a zástupcov obcí, ako i v zmysle vyššie uvedených kritérií výberu boli environmentálne hodnotené lokality priemyselných parkov uvedené v tabuľke č. 16.

Tabuľka č. 16 - Environmentálne hodnotené lokality priemyselných parkov v Trnavskom kraji

P.č.	Názov lokality	Okres	Veľkosť (ha)		Charakteristika	I. etapa Výsl.kat.
			I. etapa	Možnosť rozšírenia		
1	2	3	4	5	6	7
41	Madunice – Veľké Kostolany	Hlohovec, Piešťany	162,60	-	kombin.	III./41,42
42	Sládkovičovo – Západ	Galanta	76,83	43,59	kombin.	nová
43	Dunajská Streda	Dunajská Streda	12,67	27,70	zelená	II./6
44	Dunajský industriálny park – Gabčíkovo	Dunajská Streda	161,00	-	kombin.	II./9
45	Senica – Kaplinské pole	Senica	35,80	174,20	kombin.	nová
46	Skalica – Dieliky v jazernom poli, Polišiny	Skalica	23,10	67,90	kombin.	II./54,55

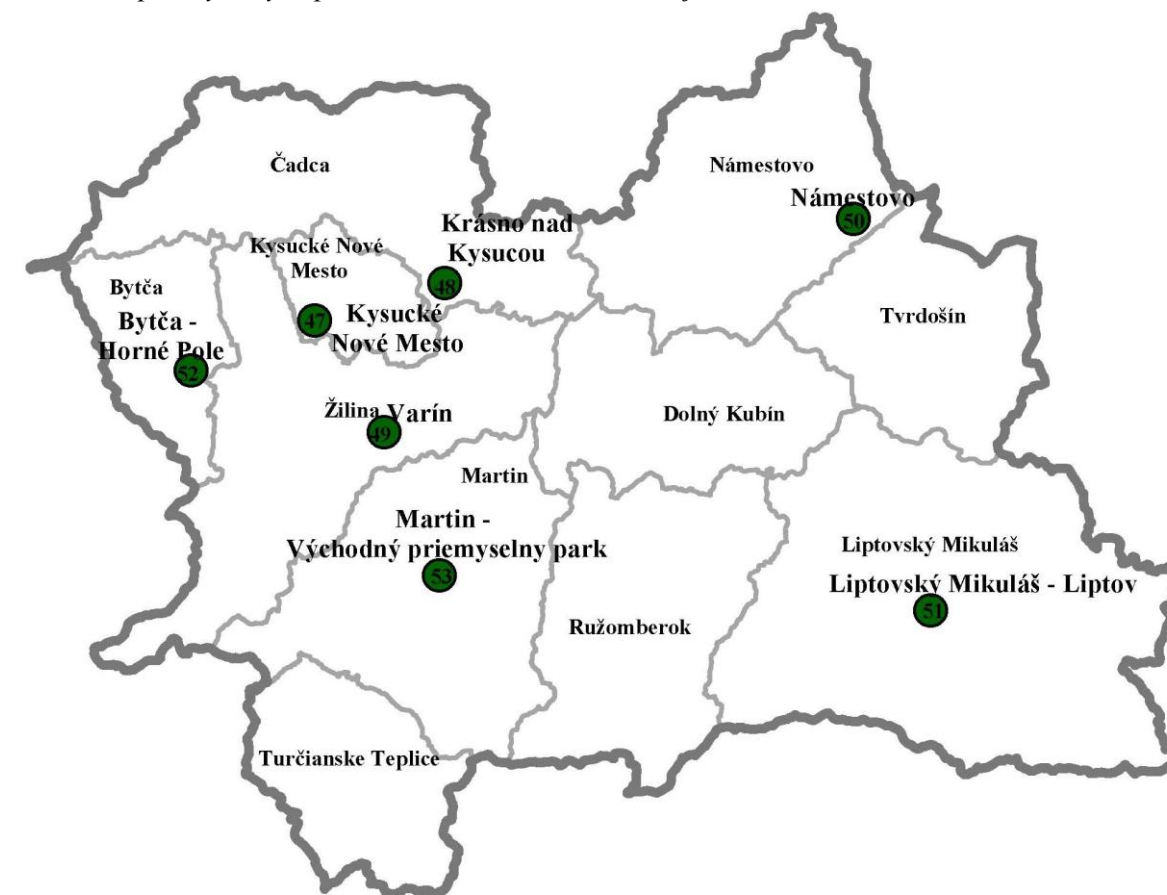
- Lokalizácia priemyselných parkov na území Trnavského kraja

Tabuľka č. 17 - Environmentálne hodnotené lokality priemyselných parkov v Žilinskom kraji

P.č.	Názov lokality	Okres	Veľkosť (ha)		Charakteristika	I.etapa Výsl.kat.
			I. etapa	Možnosť rozšírenia		
1	2	3	4	5	6	7
47	Kysucké Nové Mesto	Kysucké Nové Mesto	67,35	-	kombin.	II./26
48	Krásno n/Kysucou	Čadca	85,03	-	kombin.	I./7
49	Varín	Žilina	56,68	-	kombin.	II./1
50	Námestovo	Námestovo	58,46	-	kombin.	I./30
51	Liptovský Mikuláš – Liptov	Liptovský Mikuláš	150,00	-	kombin.	I./28
52	Bytča – Horné pole	Bytča	43,02	-	kombin.	nová
53	Martin – Východný PP / II.	Martin	70,00	-	kombin.	nová

- Lokalizácia priemyselných parkov na území Žilinského kraja

8. Žilinský kraj

Po zohľadnení výsledného hodnotenia v I. etape štúdie a na základe odporúčania jednotlivých okresných úradov a Žilinského samosprávneho kraja, ako i v zmysle vyššie uvedených kritérií výberu boli environmentálne hodnotené lokality priemyselných parkov uvedené v tabuľke č. 17.

Poznámka: List Žilinského samosprávneho kraja č. ORR/1162/03-36 zo dňa 20.02.2003 vo veci odsúhlasenia vybraných lokalít priemyselných parkov v Žilinskom kraji – Časť D Prílohy (kap. 11.4)

4.9 Obsah, rozsah a spôsob spracovania environmentálneho hodnotenia vybraných lokalít priemyselných parkov

Obsahová štruktúra textovej časti „Environmentálneho hodnotenia vybraných lokalít priemyselných parkov“ je totožná so štruktúrou Prílohy č. 2 zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení zákona č. 391/2000, ktorým sa mení a dopĺňa zákon NR SR č. 127/1994 Z.z. - Náležitosti zámeru.

Pokiaľ to disponibilná údajová základňa k navrhovaným lokalitám umožnila, bola na úrovni zámeru zdetailnená obsahová náplň pre správu o hodnotení podľa Prílohy č. 3 citovaného zákona.

Metodickým pokynom „Projekty rozvoja priemyselných zón“ bola prehĺbená najmä problematika týkajúca sa technickej vybavenosti územia a problematiky hodnotenia starých záťaží na existujúcich „hnedých“ plochách, príp. „zelených“.

V prípade posudzovania vplyvov navrhovaného priemyselného parku na životné prostredie sa využil nasledovný postup. Po podrobnom zmapovaní súčasného stavu zložiek a faktorov životného prostredia sa do zisteného stavu premietli očakávané zmeny vyvolané výstavbou navrhovaného areálu. Tieto zmeny boli porovnávané predovšetkým s limitmi príslušných legislatívnych noriem z hľadiska ich možného prekročenia. Ďalej sa zvažovali negatívne vplyvy na tie oblasti, kde nie sú vytvorené obmedzujúce limity a očakávané pozitívne vplyvy. Pritom sa sledovali priestorové a časové aspekty zmien vyvolaných realizáciou priemyselného parku v posudzovanej lokalite.

Súčasťou každého tematického okruhu, v kontexte s obsahovou štruktúrou textovej časti, sú i grafické prílohy (č. 1 – 9) v merítkach M 1 : 50 000 (A) a M 1 : 10 000 (B).

Číslovanie grafických príloh je nasledovné:

Časť B

- č. 1: Vymedzenie dotknutého územia
- č. 2: Horninové prostredie
- č. 3: Hydrologické pomery
- č. 4: Biotické pomery
- č. 5: Krajina, stabilita, ochrana, scenéria
- č. 6,7: Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra a kultúrno-historické hodnoty územia
- č. 8: Súčasný stav kvality životného prostredia

Časť C

- č. 9: Požiadavky na vstupy

V prípade neobsiahnutia danej témy grafickým vyjadrením, číslovanie grafických príloh v „Environmentálnom hodnotení vybraných lokalít priemyselných parkov“ zostalo nezmenené.

Štruktúra obsahu textovej časti pre „Environmentálne hodnotenie vybraných lokalít priemyselných parkov“:

Časť A - Základné údaje

A.I	Úvod
A.II	Základné údaje o lokalite priemyselného parku
A.II.1	Názov
A.II.2	Účel
A.II.3	Charakter činnosti
A.II.4	Miesto realizácie
A.II.5	Zdôvodnenie potreby činnosti v danej lokalite
A.II.6	Vyjadrenie o vplyvoch presahujúcich štátne hranice

Časť B - Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia

B.I	Základné charakteristiky prírodného prostredia
B.I.1	Vymedzenie dotknutého územia
B.I.2	Horninové prostredie
B.I.2.1	Geologická stavba územia a inžiniersko-geologické pomery
B.I.2.2	Geodynamické javy (zosuvy, seizmicita, erózia a iné)
B.I.2.3	Ložiská nerastných surovín
B.I.2.4	Geomorfologické pomery

B.I.2.5	Žiarenie z prírodných zdrojov a radónové riziko
B.I.3	Klimatické pomery
B.I.3.1	Zrážky
B.I.3.2	Teploty
B.I.3.3	Veternosť
B.I.4	Hydrologické pomery
B.I.4.1	Vodné toky
B.I.4.2	Vodné plochy
B.I.4.3	Podzemné vody
B.I.4.4	Pramene a pramenné oblasti
B.I.4.5	Termálne a minerálne pramene
B.I.4.6	Vodohospodársky chránené územia
B.I.5	Pedologické pomery
B.I.5.1	Pôdne typy, druhy a ich bonita (PPF, LPF)
B.I.5.2	Stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu
B.I.6	Biotické pomery
B.I.6.1	Flóra, fauna a vegetácia dotknutého územia
B.I.6.2	Charakteristika biotopov a ich významnosť
B.I.6.3	Chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy
B.I.6.4	Významné migračné koridory živočíchov

B.II Krajina, stabilita, ochrana, scenéria

B.II.1	Štruktúra krajiny
B.II.2	Scenéria krajiny
B.II.3	Chránené územia a ochranné pásma
B.II.4	Osobitne chránené druhy živočíchov a rastlín
B.II.5	Chránené stromy
B.II.6	Územný systém ekologickej stability

B.III Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra a kultúrno-historické hodnoty územia

B.III.1	Obyvateľstvo
B.III.2	Sídla
B.III.3	Priemyselná výroba
B.III.4	Poľnohospodárska výroba
B.III.5	Lesné hospodárstvo
B.III.6	Doprava a dopravné plochy
B.III.7	Produktovody
B.III.8	Služby
B.III.9	Rekreácia a cestovný ruch
B.III.10	Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti
B.III.11	Archeologické a paleontologické náleziská, geologické lokality
B.III.12	Technické prvky

B.IV Súčasný stav kvality životného prostredia

B.IV.1	Znečistenie ovzdušia
B.IV.2	Znečistenie povrchových a podzemných vôd
B.IV.3	Degradačné faktory a znečistenie pôd
B.IV.4	Znečistenie horninového prostredia
B.IV.5	Odpady
B.IV.6	Hluk a vibrácie
B.IV.7	Zdroje žiarenia a iné fyzikálne polia
B.IV.8	Poškodenie vegetácie imisiami

Časť C - Základné údaje o predpokladaných vplyvoch na životné prostredie

C.I	Údaje o priamych vplyvoch na životné prostredie
C.I.1	Požiadavky na vstupy
C.I.1.1	Pôda
C.I.1.1.1	Zábery pôdneho fondu a vysporiadanie vlastníckych vzťahov
	a) Údaje o dotknutých pozemkoch
	b) Návrh na vysporiadanie pozemkov
	c) Vyhodnotenie záberov z hľadiska kvality pôdy
C.I.1.1.2	Chránené územia, chránené výtvory a pamiatky a ochranné pásma
C.I.1.2	Voda
C.I.1.2.1	Odber vody celkom, maximálny a priemerný odber
C.I.1.2.2	Zdroj vody
C.I.1.2.3	Spotreba vody celkom
C.I.1.3	Ostatné surovinové a energetické zdroje
C.I.1.4	Nároky na dopravu a inú infraštruktúru
C.I.1.4.1	Cestné napojenie
C.I.1.4.2	Nároky na infraštruktúru územia
C.I.1.5	Nároky na pracovné sily
C.I.1.6	Nároky na zastavané územie a iné nároky
C.I.2	Údaje o výstupoch
C.I.2.1	Ovzdušie
C.I.2.2	Voda
C.I.2.3	Odpady
C.I.2.3.1	Druh a kategória odpadu
	d) Odpady vznikajúce počas výstavby
	e) Odpady vznikajúce počas prevádzky
C.I.2.3.2	Spôsob nakladania s odpadmi
C.I.2.4	Hluk a vibrácie
C.I.2.5	Žiarenie a iné fyzikálne polia
C.I.2.6	Významné terénne úpravy a zásahy do krajiny
C.I.3	Posúdenie dopadov na obyvateľstvo
C.I.3.1	Sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti
C.I.3.2	Vplyv na zdravotný stav obyvateľstva
C.I.3.3	Narušenie pohody a kvality života
C.I.3.4	Prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce
C.II	Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia
C.II.1	Vplyvy na prírodné prostredie
C.II.1.1	Vplyvy na horninové podložie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery
C.II.1.2	Vplyvy na ovzdušie, miestnu klímu a hlukovú situáciu
C.II.1.3	Vplyvy na podzemné a povrchové vody
C.II.1.4	Vplyvy na pôdu
C.II.1.5	Vplyvy na genofond a biodiverzitu
C.II.2	Vplyvy na krajinu
C.II.3	Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme
C.II.4	Vplyvy na dopravu
C.II.5	Vplyvy na inraštruktúru
C.III	Vyvolané súvislosti, ktoré môžu vplyvy spôsobiť s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území
C.III.1	Priestorová syntéza vplyvov činností v území

C.III.2	Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi
C.IV	Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou činnosti
C.IV.1	Riziká počas výstavby
C.IV.2	Riziká prevádzky
C.IV.3	Environmentálne riziká
C.V	Opatrenia na zmiernenie nepriaznivých vplyvov
C.V.1	Územnoplánovacie opatrenia
C.V.2	Technické opatrenia
C.V.3	Kompenzačné opatrenia
C.VI	Posúdenie očakávaného vývoja územia, ak by sa činnosť nerealizovala
C.VII	Posúdenie súladu činnosti s územnoplánovacou dokumentáciou
C.VIII	Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov
C.VIII.1	Porovnanie variantov činnosti a návrh optimálneho variantu
C.VIII.2	Návrh programu monitorovania a programu poprojektovej analýzy
C.VIII.2.1	Program monitorovania od začatia výstavby, v priebehu výstavby a počas činnosti
C.VIII.2.2	Návrh kontroly dodržiavania stanovených podmienok
C.VIII.3	Použitie metódy v procese hodnotenia vplyvov a spôsob získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia v území, kde sa má činnosť realizovať
C.IX	Záver environmentálneho hodnotenia

Časť D - Doplnujúce informácie k environmentálnemu hodnoteniu

D.I	Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa podieľali na vypracovaní EH
D.II	Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre EH a zoznam hlavných použitých materiálov
D.III	Zoznam vyžiadaných vyjadrení a stanovísk

4.9.1 Spracovanie problematiky starých záťaží

Vykonanie prieskumu znečistenia tzv. „hnedých“ plôch, t.j. plôch bývalých priemyselných areálov navrhnutých pre umiestnenie priemyselných parkov (v rámci vypracovania Environmentálneho hodnotenia vybraných lokalít priemyselných parkov) bolo realizované v období mesiacov február-apríl 2003 spoločnosťou ENVIGEO, a.s. Banská Bystrica, za účelom zistenia znečistenia prírodného prostredia.

Vysporiadanie starých ekologických záťaží pri zriaďovaní priemyselných parkov na tzv. „hnedých“ plochách považujeme za kľúčovú otázku, k čomu prieskum znečistenia vybraných areálov poskytol relevantné podklady.

Prieskum znečistenia vychádzal z „Metodického postupu na identifikáciu a prieskum znečistenia a sanáciu znečistených území“, ktorú pre Harvard Institute for International Development a MŽP SR vypracovala v roku 1995 spoločnosť ENVIGEO, a.s. Realizovaný bol v rozsahu šiestich vzoriek zemín (hlbkový interval 0-2 m) a štyri vzorky podzemnej vody (asi 1 m pod hladinou podzemnej vody, pr chlórované uhl'ovodíky zo spodnej časti zvodne). Práce boli vykonané vzorkovacím zaradením Geoprobe® na priame zatláčanie vzorkovačov do zemín.

Rozsah analytických prác bol orientovaný na ropné uhl'ovodíky, dechty (BTEX, NEL, PAU), v prípade informácií o používaní rozpúšťadiel aj na chlórované uhl'ovodíky (suma, DCE, TCE, chloroform). V bývalých strojárskych prevádzkach a koželužniach boli vzorky analyzované aj na ťažké kovy. Celkovo bolo do laboratória Odboru ekoanalytiky odpadov, SAŽP, COHEM Bratislava dodaných:

- 51 vzoriek zemín (stanovenie NEL-IČ, PAU – 16 jednotlivo, Cd, Cr, Pb, Hg a Cr^{VI}, prepočítané na sušinu),
- 33 vzoriek vôd (stanovenie BTEX, NEL-IČ 10, PAU, Cd, Cr, Pb, Hg a Cr^{VI}).

Prieskum znečistenia bol realizovaný v nasledovných lokalitách pre umiestnenie priemyselných parkov:

- LPP č. 9 Areál PPS Detva
- LPP č. 11 Bratislava - Pálenisko
- LPP č. 15 Gelnica
- LPP č. 24 Komárno – okolie Hydrostavu

- LPP č. 27 Topoľčany P2 - Jazerná
- LPP č. 44 Gabčíkovo Dunajský industriálny park
- LPP č. 47 Kysucké Nové Mesto
- LPP č. 51 Liptovský Mikuláš – Liptov.

Spracovanie výsledkov a záverečná správa k prieskumu znečistenia tzv. „hnedých“ plôch navrhnutých pre umiestnenie priemyselných parkov je vypracovaná pre každú lokalitu samostatne. Obsahuje stručný popis geologickej situácie, prehľad doterajších výskumov, výsledky prieskumu znečistenia (so situačnou mapou rozmiestnenia vzoriek a rozsahom znečistenia) a ďalší postup prác a opatrení.

5. Environmentálne aspekty lokalizácie priemyselných parkov

Pri hodnotení environmentálnych aspektov prípravy lokalít pre priemyselné parky treba vychádzať z predpokladu, že priemyselné parky nemožno stotožňovať s priemyselnými zónami, ako sme ich poznali v minulosti, so všetkými negatívnymi vplyvmi na životné prostredie, na jednotlivé jeho zložky – ovzdušie, vodu, horniny, pôdu, rastlinstvo a živočíšstvo a v neposlednom rade na zdravie človeka, resp. s nezvládnutým hospodárením s odpadom. Pozitívne ovplyvnenie prípravy týchto lokalít možno dosiahnuť v procese prípravy konkrétnych investícií v priemyselných parkoch, v procese posudzovania ich vplyvov na životné prostredie, v procese umiestňovania stavieb podľa stavebného zákona, v procese projektovania stavieb a technológií (na úrovni BATNECC – najlepšie dostupné technológie, ktoré si nevyžadujú nadmerné náklady). Výstavbu priemyselných parkov možno usmerniť a zvládnuť tak, aby v konkrétnom regióne nezhoršovali aktuálnu situáciu znečistenia ovzdušia, znečistenia povrchových a podzemných vôd, kontaminácie pôd, nevytvárali problémy v hospodárení s odpadom, nezvyšovali hlukovú záťaž a pod.

Z environmentálnej pozície na globálnej (republikovej) príp. krajskej úrovni treba venovať pozornosť tým aspektom, ktoré nemožno ani uvedenými nástrojmi úplne eliminovať v procese prípravy a prevádzkovania priemyselných parkov. Takými sú najmä:

- problematika záberu pôdneho fondu,
- problematika vplyvov na flóru a faunu vyjadrená identifikovaním území chránenej prírody a krajiny resp. území zaradených do sústavy prvkov územných systémov ekologickej stability (ÚSES),
- problematika ochrany vodných zdrojov.

Tieto aspekty by za určitých okolností mohli nadobúdať až takú váhu, že by sa mohli stať vylučujúcimi kritériami lokalizácie priemyselného parku, lebo na rozdiel od iných environmentálnych aspektov, prípadné konflikty v území nie sú riešiteľné technickými opatreniami. Preto sú predmetom ďalšieho rozboru.

5.1 Environmentálne aspekty

Rozmanitosť prírodných podmienok Slovenska vyjadruje početnosť vyhlásených a navrhovaných chránených území podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny a tiež území, ktoré tvoria prvky nadregionálneho ÚSES - pozri grafické prílohy.

Územný systém ekologickej stability (ÚSES) je najvýznamnejším prienikom krajinnokoekologických princípov do reálnej ekologickej politiky a strategickým podkladom koncepcie ochrany prírody na Slovensku.

Základným konceptom ÚSES na Slovensku je Generel nadregionálneho ÚSES z roku 1992, ktorý bol aktualizovaný v roku 2001 a jednotlivé funkčné prvky ÚSES boli vymedzené na zásadách celoplošnej ochrany prírody.

GNÚSES vymedzil celkom 138 biocentier, z toho 5 biosferických, 13 provincionálnych a 120 nadregionálnych, 27 hydrických biokoridorov a 98 terestrických biokoridorov v nadregionálnej úrovni – grafická príloha č. 2: „Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k ÚSES“.

Nasledujúca tabuľka hodnotí kontakt navrhovaných lokalít priemyselných parkov s vyhlásenými i navrhovanými **chránenými územiami prírody a krajiny** (lokalita navrhovaného priemyselného parku bola zaradená do tabuľky č. 18, keď aspoň časť dotknutého katastrálneho územia zasahuje do 2. – 5. stupňa ochrany územia vyhláseného podľa zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny):

Tabuľka č. 18 - **Kontakt environmentálne hodnotených LPP s veľkoplošnými chránenými územiami prírody a krajiny**

Chránené územie	Územie navrhovanej lokality priemyselného parku (podľa názvu sídla)
CHKO Biele Karpaty	Stará Turá, Nemšová, Slavica, Trenčín
CHKO Strážovské vrchy	Beluša, Bytča
CHKO Horná Orava	Krásno nad Kysucou, Námestovo
CHKO Poľana	Detva
CHKO Štiavnické vrchy	Hliník nad Hronom
NAPANT a jeho OP	Liptovský Mikuláš, Závažná Poruba, Polomka
TANAP a jeho OP	Poprad
NP Malá Fatra a jeho OP	Varín
NP Muránska planina a jeho OP	Polomka
CHKO Volovské vrchy - návrh	Gelnica
CHKO Slánske vrchy - návrh	Ďurkov
CHKO Kremnické vrchy - návrh	Badín

Možno konštatovať, že na tomto stupni analýzy problematiky nedochádza u žiadnej z lokalít vybraných pre priemyselné parky k takej miere územného konfliktu, ktorá by vytvárala nutnosť upustiť o využitia územia pre daný účel – grafická príloha č. 3 - „Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k ochrane prírody a krajiny“. Možno upozorniť aj na to, že väčšina v tabuľke uvedených sídiel už má na určitom stupni rozvinutú priemyselnú činnosť. Navrhovaná činnosť v priemyselných parkoch by mala akceptovať funkciu týchto sídiel aj ako nástupného rekreačného, či turistického centra do chráneného územia (to platí najmä o okresných sídlach Liptovský Mikuláš, Poprad, Martin Trenčín, Námestovo).

Kontakt navrhovaných lokalít priemyselných parkov s vybranými **chránenými vodohospodárskymi územiami** – CHVO, ochrannými pásmami prírodných liečivých a minerálnych vôd a povodiami vodárenských tokov, vyjadruje grafická príloha č. 4 - „Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k využitiu vodných zdrojov a pôdy“, tabuľka č. 19, kde sú uvedené lokality navrhovaných priemyselných parkov, u ktorých aspoň časť dotknutého katastrálneho územia zasahuje do území ochrany vôd (na celorepublikovej úrovni bez analýzy ochranných pásiem 2. stupňa podzemných vôd a ochranných pásiem 2. a 3. stupňa povrchových vôd):

Tabuľka č. 19 - **Kontakt environmentálne hodnotených LPP s vybranými územiami ochrany vôd**

Ochrana vodných zdrojov	Územie navrhovanej lokality priemyselného parku (podľa názvu sídla)
Chránená vodohospodárska oblasť	Banskobystrický: Banská Bystrica
	Bratislavský: Bratislava – Ružinov
	Trenčiansky: Trenčín, Beluša
	Trnavský: Dunajská Streda, Gabčíkovo
	Žilinský: Bytča, Krásno nad Kysucou, Kysucké Nové Mesto, Liptovský Mikuláš – Závažná Poruba, Varín
Ochranné pásmo prírodných liečivých zdrojov	Banskobystrický: Badín – Sielnica, Banská Bystrica, Tornaľa
	Nitriansky: Levice
	Prešovský: Bardejov
	Trnavský: Senica
Povodia vodárenských tokov	Žilinský: Martin
	Košický: Gelnica, Sobrance
	Prešovský: Bardejov, Poprad, Sabinov, Svidník
	Žilinský: Liptovský Mikuláš – Závažná Poruba

Možno konštatovať, že na tomto stupni analýzy problematiky nedochádza u žiadnej z lokalít vybraných pre priemyselné parky k takej miere územného konfliktu, ktorá by vytvárala nutnosť upustiť od využitia územia pre daný účel. Ďalší rozvoj priemyselnej činnosti musí rešpektovať zásady pre hospodárenie v týchto územiach v zmysle platnej legislatívy.

Kontakt navrhovaných lokalít priemyselných parkov s **lesným pôdnym fondom** vyjadruje grafická príloha č. 4.

Možno konštatovať, že navrhnuté lokality nie sú v rozpore s požiadavkou na ochranu lesného pôdneho fondu – podrobnejšou analýzou možno preukázať, že aj v tých dotknutých katastrálnych územiach pre lokalizáciu priemyselných parkov, ktoré z väčšej časti pokrýva les (napr. Gelnica, Polomka, Martin) samotný priemyselný park využíva odlesnené územia.

Kontakt navrhovaných lokalít priemyselných parkov s **poľnohospodárskym pôdnym fondom** bol hodnotený podľa mapy z Atlasu krajiny SR „Krajinné-ekologické obmedzenia intenzívnej poľnohospodárskej činnosti“ – pozri grafickú prílohu č. 4.

Vychádzame z predpokladu, že priemyselné parky by nemali byť lokalizované predovšetkým v územiach, kde intenzívna poľnohospodárska činnosť nie je obmedzená. Možno konštatovať, že navrhnuté lokality pre priemyselné parky v zásade vyššie uvedený predpoklad spĺňajú, hoci problematika záberu poľnohospodárskeho pôdneho fondu je v súvislosti s lokalizáciou priemyselných parkov veľmi špecifická. Platí všeobecná zásada, že uprednostňovať by sa mali „hnedé“, už urbanizované územia. Na druhej strane väčšina samosprávnych orgánov zodpovedajúcich za prípravu lokalít priemyselných parkov má z vykonaných kontaktov s potenciálnymi zahraničnými investormi skúsenosti, že „hnedé“ plochy zahraničným investorom spravidla nevyhovujú – preto sa pri výbere lokalít preferovali skôr plochy na poľnohospodárskom pôdnom fonde resp. kombinované. V konečnom výbere nových lokalít pre priemyselné parky je 29 lokalít „zelených“, 3 lokality „hnedé“ a 22 lokalít kombinovaných.

5.2 Environmentálna situácia v SR

Územie SR je z hľadiska aktuálnej celkovej environmentálnej situácie značne diferencované. Túto diferenciáciu vyjadruje **environmentálna regionalizácia SR**, aktualizovaná v SAŽP v r. 2002 – pozri grafickú prílohu č. 5: „**Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k environmentálnej regionalizácii SR**“. Prezentovaná mapa „Úroveň životného prostredia v SR“ vyjadruje prierezové zhodnotenie stavu zložiek životného prostredia a rizikových faktorov, s osobitným zameraním na negatíva životného prostredia a environmentálne záťažové spôsobené človekom.

Životné prostredie je hodnotené v 5 stupňoch. Prostredie kvalitatívne na dobrej úrovni predstavuje územie zaradené v 1. stupni. Územie zaradené do 5. stupňa možno charakterizovať ako narušené až silne narušené. Zhoršené životné prostredie v 4. a 5. stupni zaberá podľa environmentálnej regionalizácie SR 25 % rozlohy Slovenska. V takto vymedzenom území žije cca 60 % obyvateľov SR. Životné prostredia vysokej úrovne a vyhovujúce – zaradené v 1. a 2. stupni, zaberá 68 % rozlohy Slovenska a v jeho rámci žije cca 34 % obyvateľov.

Začlenenie navrhovaných lokalít priemyselných parkov do 1. – 5. stupňa úrovne životného prostredia charakterizuje tabuľka č. 20 (hodnotenie je vykonané za katastrálne územie, kde sa priemyselný park nachádza, a to podľa najhoršieho stupňa vyskytujúceho sa v katastrálnom území).

Ako z hodnotenia vyplýva, 42 hodnotených lokalít priemyselných parkov sa nachádza v 3.-5. stupni úrovne životného prostredia, t. j. vo viac alebo menej narušenom životnom prostredí. Tento vysoký podiel vyplýva z toho, že lokalizácia priemyselných parkov musí byť nevyhnutne v korelácii s územiaми na vyššom stupni urbanizácie, s vyšším štandardom infraštruktúralnej vybavenosti, čo súčasne vytvára istú mieru environmentálnych záťaží – tieto územia sú spravidla priesečníkom rôznych

environmentálnych záťaží a preto v environmentálnej regionalizácii vychádzajú ako územia s do istej miery narušeným životným prostredím – ako územia v 3. až 5. stupni úrovne životného prostredia.

Treba si ale súčasne uvedomiť, že ani zaradenie územia do 5. (najhoršieho) stupňa úrovne životného prostredia nie je vylučujúcim kritériom pre lokalizáciu priemyselných parkov. Až na niekoľko málo lokalít s extrémnym znehodnotením niektorej zložky životného prostredia v minulosti (napr. po činnosti magnezitového priemyslu, po pobyte sovietskych vojsk, po neregulovanom skládkovaní nebezpečného odpadu a pod.) stav životného prostredia SR a negatíva v ňom nevyklúčujú lokalizáciu priemyselných parkov – naopak, môžu prispievať k riešeniu environmentálnych problémov prostredníctvom usmernenia investičnej činnosti v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja.

V globálnom (republikovom) pohľade možno nastoliť práve ochranu najcennejších území SR s kvalitným životným prostredím, území s vysokým stupňom ochrany prírody a krajiny a zalesnených území – v záujme ich nenarušenia a uchovania v dnešnom stave. Preto je opodstatnené a environmentálne pozitívne, že len menšia časť lokalít priemyselných parkov (12 lokalít) sa nachádza v územiach 1. a 2. stupňa úrovne životného prostredia podľa environmentálnej regionalizácie SR. V týchto prípadoch je však nevyhnutné venovať zvýšenú mieru pozornosti konkrétnej lokalizácii priemyselného parku na miestnej a okresnej úrovni, s osobitným dôrazom na ochranu biotickej zložky životného prostredia.

Tabuľka č. 20 - **Začlenenie navrhovaných lokalít priemyselných parkov do stupňov úrovne životného prostredia**

Úroveň životného prostredia podľa environmentálnej regionalizácie SR	Územie navrhovanej lokality priemyselného parku (kraj, názov sídla)
1. stupeň – prostredie vysokej úrovne	Košický: Ďurkov
	Prešovský: Svidník
	Trenčiansky: Slavnica, Stará Turá
	Banskobystrický: Polomka Žilinský: Závažná Poruba
2. stupeň – prostredie vyhovujúce	Košický: Moldava nad Bodvou
	Nitriansky: Zlaté Moravce, Martin nad Žitavou
	Trenčiansky: Beluša
	Trnavský: Senica, Skalica
3. stupeň – prostredie mierne narušené	Banskobystrický: Tornaľa
	Košický: Sobrance
	Trenčiansky: Nemšová Žilinský: Námestovo
4. stupeň – prostredie narušené	Banskobystrický: Nová Baňa, Poltár, Kriváň, Detva
	Košický: Kráľovský Chlmec, Dobrá, Gelnica
	Nitriansky: Štúrovo, Komárno, Levice
	Prešovský: Bardejov, Poprad, Sabinov
	Trenčiansky: Trenčín, Handlová
	Trnavský: Madunice – Veľké Kostoľany, Dunajská Streda, Gabčíkovo
	Žilinský: Krásno nad Kysucou, Liptovský Mikuláš, Bytča, Varín, Martin
	Banskobystrický: Banská Bystrica, Bačín – Sielnica, Hliník nad Hronom
5. stupeň – prostredie silne narušené	Bratislavský: Bratislava – Ružinov
	Košický: Valaliky, Trebišov
	Nitriansky: Nitra, Nové Zámky, Topoľčany
	Prešovský: Prešov, Vranov nad Topľou
	Trenčiansky: Partizánske
	Trnavský: Sládkovičovo
	Žilinský: Kysucké Nové Mesto

Celkovo možno konštatovať, že na tomto – globálnom, republikovom – stupni analýzy environmentálnej problematiky lokalizácie priemyselných parkov v SR nedochádza u žiadnej z lokalít vybraných pre priemyselné parky k takej miere územného konfliktu, ktorá by vytvárala nutnosť upustiť o využitia územia pre daný účel v tomto východiskovom štádiu.

6. Hodnotenie sociálno-ekonomického potenciálu regiónov Slovenska z hľadiska možnosti lokalizácie priemyselných parkov

6.1 Východisková pozícia rozvoja regiónov v ekonomike Slovenska

Vývoj v jednotlivých regiónoch Slovenska v deväťdesiatych rokoch bol významnou mierou determinovaný procesom transformácie Slovenskej ekonomiky na štandardnú trhovú ekonomiku.

Východisková pozícia Slovenska na prahu transformačného procesu (podobne tomu bolo aj v ostatných krajinách strednej a východnej Európy) sa z pohľadu rozvoja regiónov vyznačovala celým radom vecných, ako aj systémových rozdielností od pozície krajín s vyspelou trhovou ekonomikou.

Z vecných rozdielov, ktoré ovplyvňovali stav priestorovej štruktúry ekonomiky možno uviesť najmä nízku konkurencieschopnosť regiónov, ktorá sa prejavovala najmä:

- nevýhodnou sektorovou štruktúrou s vysokým podielom zamestnanosti v sekundárnom a primárnom a s nízkym podielom zamestnanosti v terciárnom sektore, ako i vysokou energetickou a materiálovou náročnosťou,
- nedostatkom inovačnej kapacity regiónov,
- diferencovanou kvalitou ľudského potenciálu,
- rozdielnou štruktúrou veľkostných typov výrobných jednotiek, v ktorej dominovali veľké jednotky, zakladajúce monoštruktúrnú ekonomickú základňu regiónov,
- nízkou úrovňou dostupnosti regiónov ako dôsledku nedostatočnej infraštruktúrnej vybavenosti regiónov – cestnou, telekomunikačnou a železničnou sieťou, v dôsledku čoho sa neuspokojivo realizovala vnútroštátna, transhraničná a medzinárodná spolupráca,
- absenciou environmentálnych kritérií pri základnej produkčnej štruktúry regiónov.

Zo systémových rozdielov je treba uviesť najmä:

- absenciu hodnotových kritérií pri koncipovaní programov rozvoja ekonomiky regiónov a následné nekomplexné a neracionálne využívanie vnútroregionálnych zdrojov rozvoja,
- absenciu vnútroregionálneho trhového prostredia, s ktorým súvisí nedostatočná previazanosť jednotiek economickej aktivity v regiónoch,
- centralisticko-administratívna regulácia regionálnych rozvojových procesov neiniciovala rozvinutie demokratických inštitúcií riadenia tak na lokálnej, ako aj regionálnej úrovni,
- uplatňovaný systém riadenia preferoval v procesoch rozhodovania odvetvové kritériá ekonomie a nevytvoril reálne predpoklady pre ich horizontálnu koordináciu.

Horeuvedené a ďalšie predpoklady determinovali formovanie priestorovej štruktúry ekonomiky Slovenska, ktorá bola vnútorne nevyvážená a nevytvárala predpoklady pre efektívny regionálny rozvoj.

Hodnotenie úrovne rozvoja regiónov, ktoré zodpovedá požiadavkám a kritériám Európskej únie (EÚ) ukazuje, že v HDP/obyvateľa v ekonomike Slovenska sa výrazne odlišuje len Bratislavský región. Medzi ostatnými regiónmi nie sú výrazné rozdiely a úroveň tohto ukazovateľa určuje, že SR ako celok v HDP/obyvateľa dosahuje 10 724 EUR (v PPS), čo predstavuje 48,1 % z priemeru EÚ v roku 2000.

Porovnanie dynamiky tvorby HDP/obyvateľa regiónu za obdobie rokov 1996 až 1999 naznačuje miernu i keď diferencovanú dynamiku vývoja. V súčasnosti možno v porovnaní s rokom 1996 pozorovať mierne zvýšenie úrovne HDP na obyvateľa jednak za ekonomiku SR, ako i za jednotlivé regióny.

Tabuľka č. 21 - Regionálny hrubý domáci produkt v PPS na obyvateľa regiónu v rokoch 1996 až 1999 ako podiel z priemeru EU 15^{1 2} (v %)

Kraj	1996	1997	1998	1999
1	2	3	4	5
Bratislavský	92	100	99	95
Trnavský	51	50	50	52
Trenčiansky	44	44	44	44
Nitriansky	37	39	40	40
Žilinský	38	40	40	40
Banskobystrický	42	43	43	43
Prešovský	30	31	31	31
Košický	44	44	47	47
Slovensko	46	48	48	48

Zdroj: <http://www.statistics.sk/webdata/ks/reghdp/porrhdp.htm>

6.2 Hodnotenie základných podmienok vplyvajúcich na lokalizáciu priemyselných parkov v jednotlivých regiónoch

Celý rad štúdií, ktoré sa zaoberajú analýzou nových trendov v lokalizácii ekonomických aktivít preukazuje, že podnikateľské subjekty preferujú regióny (mestá) s:

- diverzifikovanou odvetvovou štruktúrou economickej základne,
- kvalifikovanou pracovnou silou a so zodpovedajúcou vzdelávacou základňou zabezpečujúcou jej reprodukciu,
- vedecko-výskumnou a vývojovou základňou,
- dopravnou dostupnosťou koncentrovaných trhov.

Z pohľadu vstupu do Európskej únie Slovensko stojí pred úlohou na jednej strane vyrovnávania medziregionálnych rozdielov na národohospodárskej úrovni a na druhej strane z pohľadu vnútroštátnej regionálnej politiky na regionálnej úrovni.

Vzhľadom na špecifické podmienky rozvoja jednotlivých regiónov v ekonomike Slovenska ich konkurencieschopnosť bude ovplyvňovaná predovšetkým:

1. *Využitím, reštrukturalizáciou a rozvojom produkčného potenciálu regiónov.* V záujme economickej a sociálnej stability regiónov podpora týchto aktivít by mala viesť k udržaniu a posilneniu odvetvovej diverzifikácie economickej základne regiónov.
2. *Zvyšovaním inovačnej kapacity regiónov* zameraných na prenos nových technológií a know-how do produkčných odvetví a vytvárania podmienok na lokalizáciu a rozvoj technologických firiem, informačných a poradenských centier.
3. *Kultiváciou ľudského potenciálu a efektívneho využitia zdrojov pracovných síl.* Cieľom je zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva.

¹ Zdrojom údajov za regionálny hrubý domáci produkt vyjadrený v PPS a EU 15 je Eurostat, posledný disponibilný údaj časovej rady je rok 1999.

² EU 15: Belgicko, Dánsko, Nemecko, Grécko, Španielsko, Francúzsko, Írsko, Taliansko, Holandsko, Rakúsko, Portugalsko, Fínsko, Švédsko, Veľká Británia, Luxembursko

4. Zlepšením dostupnosti regiónov a dovybavením ich územia infraštruktúrou. V prvom rade ide o modernizáciu dopravnej infraštruktúry a podporu aktivít zameraných na dovybavenie územia regiónov zariadeniami technickej infraštruktúry.

Ako vyplýva z uskutočnených analýz³ prechod na podmienky trhovej ekonomiky zachytili len tie regióny, ktoré zodpovedajú kritériám konkurencieschopnosti. V podmienkach SR ide najmä o Bratislavský región. Disponuje všetkými uvedenými faktormi atraktívneho, konkurencie schopného regiónu. Súbežne sa zlepšovaním podmienok dostupnosti sa zóna atraktivity rozširuje aj na regióny mestských centier západného Slovenska (okresy Trnava, Hlohovec, Piešťany, Trenčín).

V ostatných krajoch len väčšie mestá spĺňajú niektorú z podmienok, čo sa prejavuje na ich rozvoji a postavení v rámci kraja. Ide v podstate o krajské mestá Žilina, Banská Bystrica, Košice, Nitra a Prešov.

6.2.1 Vývoj obyvateľstva a rozmiestnenie produktívnej zložky obyvateľstva

Podľa výsledkov sčítania obyvateľstva (cenzus 2001) z celkového počtu obyvateľov 5 404 168, produktívna zložka obyvateľstva na Slovensku tvorila 63 %. V jednotlivých regiónoch je stav charakterizovaný v tabuľke č. 22.

Podľa predbežnej projekcie obyvateľstva do roku 2010 možno predpokladať, že počet obyvateľstva v produktívnom veku sa ustáli na hodnote približne 3 400 tisíc obyvateľov, čo je na úrovni súčasného stavu. Je to zásadná zmena, nakoľko v rokoch 1990 – 2000 bol na Slovensku prírastok obyvateľstva v produktívnom veku. V ďalšom období, po roku 2010 už dôjde k postupnému poklesu produktívnej zložky obyvateľstva, čo bude len sčasti kompenzované neskorším odchodom obyvateľov do dôchodku.

Tabuľka č. 22 - Počet obyvateľov celkom a obyvatelia v produktívnom veku za regióny NUTS 2 a NUTS 3

Región	Počet obyv. celkom	Počet obyv. v prod. veku	Podiel obyv. v prod. veku na celk. Počte obyv.
Bratislava	616 187	403 989	65,4
Západné Slovensko	1 872 184	1 188 326	63,5
Trnavský kraj	550 888	353 508	64,2
Trenčiansky kraj	608 543	386 104	63,4
Nitriansky kraj	712 753	448 714	62,9
Stredné Slovensko	1 355 997	852 665	62,8
Žilinský kraj	694 949	436 401	62,8
Banskobystrický kraj	661 048	416 264	62,9
Východné Slovensko	1 559 800	967 910	62,0
Košický kraj	768 987	481 268	62,6
Prešovský kraj	790 813	486 642	61,5
Slovenská republika	5 404 168	3 412 890	63,1

Kvalita ľudského potenciálu je charakterizovaná ukazovateľmi podielu obyvateľstva s vysokoškolským a úplným stredným vzdelaním na celkovom počte obyvateľstva. Podľa cenzu 2001 je

³ Tvrdón J.: Možnosti vytvárania predpokladov a podmienok na zvyšovanie atraktivity regiónov v období integrácie Slovenska do Európskej únie, Ekonomický časopis, 50, 2002, č. 4, str. 694 – 718

Tvrdón J., Buček M., Ivaničková A.: Regionálny rozvoj SR, Národný plán regionálneho rozvoja, Špeciálny prípravný program pre štrukturálne fondy v Slovenskej republike, Edičná rada: študijné materiály, ES EU, Bratislava, 2001,

na Slovensku 12,8 % ekonomicky aktívne obyvateľstvo s vysokoškolským vzdelaním a 38,1 % s úplným stredoškolským vzdelaním. Základné a neukončené vzdelanie má len 12,3 % obyvateľov.

Z hľadiska využitia ľudského potenciálu sú v Bratislavskom regióne so 616 187 obyvateľmi najvýhodnejšie podmienky. V tomto regióne sa už dlhodobo dosahuje najnižšia miera nezamestnanosti. Nepriaznivý demografický vývoj do roku 2010 v tomto regióne povedie k poklesu produktívnej zložky obyvateľstva (cca o 5 – 6 %). Vývoj podmienok na pracovnom trhu ďalej povedie k zníženiu atraktivity bratislavského regiónu. Región je v rozhodujúcej miere profilovaný ekonomickou základňou mesta Bratislavy s 25,6 % ekonomicky aktívneho obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním, čo dvojnásobne preyšuje priemer za SR. Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva s úplným stredoškolským vzdelaním je 39,1%, čo je približne priemer SR. Vzhľadom na kvalitu ľudského potenciálu má tento región najlepšie podmienky na lokalizáciu vysoko sofistikovaných výrobných zariadení.

Región Západné Slovensko s 1 872 184 obyvateľmi (tvorený kraji Trnava, Nitra a Trenčín) je z hľadiska vývoja ľudského potenciálu značne heterogénny. V južnej časti tohto regiónu sa vytvára súvislé demograficky depresné územie. V dôsledku tohto vývoja možno predpokladať, že bratislavsko-trnavská aglomerácia v budúcnosti stratí čiastočne dochádzajúcu pracovnú silu za prácou.

Región Západné Slovensko má 10,9 % obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním, čo je pod priemerom SR a 36,9% obyvateľov má úplné stredné vzdelanie. Oproti priemeru Slovenska má tento región vyšší podiel obyvateľov s učňovským vzdelaním (36,6%). Vysokoškolské vzdelanie obyvateľov je až 34 % koncentrovaných v centrách Trnava, Piešťany, Trenčín, Nitra, a Prievidza.

Región Stredné Slovensko má v súčasnosti 1 356 tis. obyvateľov a do roku 2010 mierne vzrastie. Súčasne mierne vzrastie i počet obyvateľov v produktívnom veku. Tento vývoj bude v rozhodujúcej miere ovplyvňovať Žilinský kraj. K poklesu produktívnej zložky obyvateľstva do roku 2010 dôjde v okresoch Banská Bystrica a Zvolen.

V regióne je 11,9% pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním a 39,0 % s úplným stredným vzdelaním čo je približne na priemere Slovenska. Pritom 44,7 % pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním je sústredených v aglomeráciách Žilina-Martin a Banská Bystrica-Zvolen.

Región Východné Slovensko má 1 559 800 obyvateľov a do roku 2010 je projektovaný rast. Najvýraznejšie vzrastie počet obyvateľov v produktívnom veku – o takmer 34 tisíc.

Z celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov má 11,6% vysokoškolské vzdelanie a 38,2 % úplne stredné vzdelanie. Región má najvyšší podiel obyvateľstva so základným a neukončeným vzdelaním (14,3 %). V centrách tvorených okresmi Košice, Prešov, Poprad a Spišská Nová Ves je koncentrovaných 58,0 % pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním.

6.2.2 Hodnotenie produkčného potenciálu v regiónoch SR

Bratislavský región

Súhrnne možno uviesť, že pri 11,5 % podiele na populácii SR je v Bratislavskom regióne sústredených 28,2 % registrovaných domácich podnikateľských subjektov a až 52,0 % zahraničných podnikateľských organizácií. Na priemyselnej produkcii sa región podieľa 26,6 % ale len pri 15,4 % podiele na priemyselnej zamestnanosti. Produktivita práce je oproti priemeru SR vyššia o 185 % a priemerná mzda o 137,9 %. V Bratislavskom regióne je sústredených 56,1 % investícií a 32,0 % z objemu stavebnej produkcie SR. Dôležitou skutočnosťou je výrazná koncentrácia 44 % výskumných kapacít a 45 %-ná koncentrácia študujúcich na vysokých školách. Miera nezamestnanosti ku koncu roku 2002 bola 5,2 % a bola najnižšia v porovnaní s ostatnými kraji SR.

V ekonomike regiónu má dominantné postavenie mesto Bratislava a štruktúra jeho ekonomickej základne určuje ekonomický profil a ekonomickú úroveň celého regiónu.

Charakteristická je progresívna štruktúra v raste podielu terciárneho sektoru (74,8 %) a poklese podielu primárneho sektora (na 1,5 %), ako i poklesu podielu sekundárneho sektoru (na 23,7 %).

V porovnaní s rokom 1993 došlo v odvetvovej štruktúre k poklesu zamestnanosti v priemysle a stavebníctve a výrazne vzrástol podiel odvetví podnikateľských trhových služieb, najmä odvetví: obchod (index rastu 116 %), hotely, reštaurácie (114 %), peňažníctvo, poisťovníctvo (166 %).

Priemyselnú základňu regiónu tvorí 298 podnikov. Priemyselná produkcia je z 95,3% sústredená v Bratislave.

Z hľadiska podnikateľskej aktivity právnických a fyzických osôb možno konštatovať, že podiel právnických osôb i fyzických osôb na tisíc obyvateľov regiónu je vysoko nad priemerom Slovenska. Rast podielu fyzických osôb v regióne súvisí s reštrukturalizáciou veľkých firiem a tým i s uvoľňovaním pracovníkov. Podiel fyzických osôb v regióne na 1000 obyvateľov sa pohybuje od 55 (okres Malacky) do 110 (okres Bratislava I). Uvedené tendencie potvrdzuje i ukazovateľ, vyjadrujúci podiel živnostníkov na celkovom počte zamestnancov, kde sa okrem okresu Bratislava I dosahujú v ostatných okresoch hodnoty nad priemer Slovenska.

Región Západné Slovensko

Región Západné Slovensko je z pohľadu administratívno-správneho tvorený krajinami Trnavským, Nitrianskym a Trenčianskym s 23 okresmi.

V hospodárskej štruktúre regiónu má rozhodujúce postavenie sekundárny sektor (39,7 % zamestnaných), čo je oproti roku 1999 pokles o 5,6 %. Najvyšší podiel zamestnaných v sekundárnom sektore je v Trenčianskom kraji (47,1 %). Zamestnanosť v terciárnom sektore mala oproti roku 1999 (39,24 %) výraznú dynamiku a dosiahla úroveň 52,9 %, pritom najvyššiu zamestnanosť dosahuje Nitriansky kraj (56,6 %). Podiel primárneho sektoru na zamestnanosti je 7,4 %, čo je oproti roku 1999 pokles o 8 %. V terciárnom sektore majú najväčší podiel trhové služby 31,7 %, čo predstavuje oproti roku 1999 nárast o 7,6 %. V odvetvovej štruktúre rozhodujúca časť zamestnaných v regióne je v priemysle (218 tis. pracovníkov) a v obchode (114 tis.).

Región z hľadiska odvetvovej štruktúry má priemyselnú-poľnohospodársky charakter. Rozhodujúce postavenie má priemysel. V jeho štruktúre má významné postavenie výroba elektrických zariadení (18,9 % - rok 2001), textilná a odevná výroba (13,1 %), výroba strojov a kovových výrobkov (12,4 %) a výroba potravín (11,7 %).

Z rozvojových priorít regiónu, ktoré budú zohrávať významnú úlohu treba spomenúť potrebu oživenia potravinárskeho priemyslu vo väzbe na spracovanie poľnohospodárskej produkcie.

Stavebná výroba v regióne prekonáva krízu a je značne diferencovaná a pohybuje sa od 23 540,- Sk (v okrese Hlohovec) do 350 930,- Sk (v okrese Nitra).

Významnou stránkou ekonomickej štruktúry regiónu je podnikateľská aktivita a veľkosť firiem. Rast podielu fyzických osôb v regióne súvisí s reštrukturalizáciou veľkých firiem a tým i s uvoľňovaním pracovníkov. Podiel fyzických osôb v regióne na 1000 obyvateľov sa pohybuje od 37 (okres Púchov) do 72 (okres Dunajská Streda).

Región Stredné Slovensko

Administratívnu štruktúru regiónu tvorí 827 samosprávnych obcí s 24 okresmi v rámci Babskobystričského a Žilinského kraja.

Ekonomickú základňu regiónu tvoria prakticky všetky národohospodárske odvetvia s výraznou prevahou priemyslu a služieb. Z prírodných zdrojov najväčší ekonomický význam má drevná hmota (lesy tvoria 51,3 % územia regiónu) a z nerudných surovín najmä zásoby magnezitu, mastenca a stavebných materiálov. Na tejto báze je vybudovaná časť - najmä drevárskeho - priemyslu, ale hlavnými priemyselnými odvetvami sú strojársky, elektrotechnický a metalurgický priemysel, dopĺňaný

chemickým, farmaceutickým, textilným a kožiarskym priemyslom. Kvalitou krajinného prostredia, výskytom minerálnych a liečivých prameňov a jedinečným pamiatkovým fondom patrí z hľadiska cestovného ruchu k najatraktívnejším celoročne využívaným regiónom.

Štruktúra ekonomickej základne regiónu je profilovaná najmä odvetvami sekundárneho sektoru v ktorých je zamestnaných 37,4 % pracovníkov regiónu. V primárnom sektore pracuje 6,4 % pracovníkov regiónu a v terciárnom sektore pracuje 56,2 % pracovníkov regiónu. Najdynamickejšie sa rozvíjajúcou časťou terciárneho sektoru sú trhové služby, kde v regióne pracuje 31,5 % pracovníkov.

Na území regiónu je lokalizovaných 561 priemyselných závodov s viac ako 20 pracovníkmi. Industrializovaná je najmä stredná časť regiónu (okresy Žilina, Martin, Ružomberok, L. Mikuláš v Žilinskom kraji a Žiar nad Hronom, Zvolen, Detva, Banská Bystrica, Brezno v Banskobystrickom kraji). V týchto zónach je sústredených 55 % priemyselných podnikov.

V priemyselnej výrobe má významné postavenie výroba kovov, kde pracuje 15,3 % z celkového počtu pracujúcich v priemysle regiónu, vo výrobe potravín 11,7 % pracovníkov, v textilnej výrobe 12,3 % a vo výrobe elektrických a optických zariadení 7,2 % pracovníkov.

V dôsledku útlmu investičnej výstavby stavebná výroba má dlhodobjšie klesajúci trend. Počet pracovníkov v stavebníctve poklesol oproti r. 1993 na 55,8%, čo dokumentuje i nízka hodnota stavebnej produkcie na obyvateľa.

Nedostatkom existujúcej ekonomickej štruktúry je nízky podiel výskumných kapacít, keď na počte výskumných pracovníkov sa podieľa len 14,8 %. Je to do určitej miery dôsledkom všeobecne nižšej vzdelanostnej úrovne obyvateľstva.

Nižšia úroveň vzdelanosti obyvateľstva okrem ekonomických podmienok je príčinou nižšej podnikateľskej aktivity.

Región Východné Slovensko

Administratívnu štruktúru regiónu tvorí 1 148 samosprávnych obcí a 24 okresov v rámci Prešovského a košického kraja.

Región má relatívne priaznivú ekonomickú štruktúru: primárny sektor tvorí len 5,9 %, sekundárny sektor 33,7 % a terciárny sektor 60,4 %.

Podiel trhových služieb v regióne predstavuje 33,8 % z celkového počtu zamestnaných v regióne. Tento podiel je na Slovensku vyšší len v Košickom a Bratislavskom kraji. Okresy regiónu Východné Slovensko sú hlboko pod týmto priemerom a to dokonca aj v okresoch s rozvinutou priemyselnou základňou. Jediné okresy Poprad má zodpovedajúce proporcie trhových služieb a presahuje priemer regiónu s 36,4 % zamestnaných.

Primárne zdroje okrem rozsiahleho lesného fondu tvoria najmä zásoby nerudných surovín (magnezit, soli, keramické suroviny), ale aj rudné suroviny a energetické suroviny (zemný plyn), vrátane zdrojov geotermálnej energie. Dominantné postavenie v regióne má metalurgický priemysel, odvetvia chemického, drevospracujúceho, strojárského a elektrotechnického priemyslu. Územie regiónu má vzhľadom na kvalitu krajinného prostredia a unikátne kultúrne dedičstvo bohatý rekreačný potenciál medzinárodného významu.

Priemyselnú základňu tvorí 461 podnikov s viac ako 20 pracovníkmi. Priemysel je koncentrovaný v aglomeráciách Košice-Prešov, v trojuholníku Vranov-Humenné-Michalovce a v okrese Poprad. V stavebníctve pôsobí veľký počet malých a stredných podnikov. Vážnym nedostatkom hospodárskej štruktúry regiónu je nízky podiel výskumných činností.

6.2.3 Súhrnné hodnotenie regiónov Slovenska

Uvedené hodnotenie regiónov v ekonomike Slovenska pomocou vybraných indikátorov ukazuje na mieru adaptability jednotlivých regiónov na štrukturálne zmeny. Vyššiu mieru adaptability na sektorové štrukturálne zmeny vykazujú predovšetkým pracovníci so stredným a vysokoškolským vzdelaním. Z tohoto pohľadu najnepriaznivejšie hodnoty vykazujú okresy najviac postihnuté zmenami ekonomického systému SR.

Ak analyzujeme dosiahnutý príjem z pracovnej činnosti v jednotlivých krajoch, ten vysoko koreluje s rozložením nezamestnanosti na Slovensku. Situácia, ktorá vznikla pôsobením podmienok, ktoré ovplyvnili úroveň týchto dvoch ukazovateľov zvýšila polaritu medzi tzv. bohatými a chudobnými regiónmi. V roku 1997 priemerný mesačný príjem z pracovnej činnosti na obyvateľa dosiahol najvyššiu hodnotu v Bratislavskom kraji (8 255 Sk) a bol päťkrát vyšší ako v Prešovskom kraji (1 522 Sk/obyvateľa) a tri krát vyšší ako je priemer za Slovensko (2 822 Sk/obyvateľa). V roku 2001 sa všeobecne priemerný mesačný príjem na obyvateľa zvýšil, iba s tým rozdielom, že sa zväčšilo rozpätie medzi najvyšším príjmom (Bratislavský kraj 10289 Sk/obyvateľa) a najnižším príjmom (Prešovský kraj 1 791 Sk/obyvateľa). Výraznejšie sú rozdiely medzi jednotlivými okresmi.

Tabuľka č. 23 - Priemerný mesačný príjem z pracovnej činnosti na obyvateľa kraja za obdobie rokov 1997 a 2001 v Sk

Kraj	Príjem z pracovnej činnosti na obyvateľa kraja v Sk		Index 2001/1997
	1997	2001	
Bratislavský	8254,90	10289,66	1,25
Trnavský	1917,89	2287,53	1,19
Trenčiansky	2372,86	2770,54	1,17
Nitriansky	1814,05	2032,13	1,12
Žilinský	2168,50	2406,08	1,11
Banskobystrický	2660,37	3152,94	1,18
Prešovský	1522,32	1790,86	1,18
Košický	2428,10	2574,37	1,06
Slovensko	2821,92	3328,36	1,18

Zdroj: Účelovo spracovaná databáza, ELIS, Inštitút informatiky a štatistiky, Bratislava, 2002

Zahraničný kapitál má pozitívny vplyv na reštrukturalizáciu ekonomiky regiónov, zvyšovanie kvality výroby, transfer moderných technológií, ako aj zlepšuje podnikateľskú klímu a etiku. Celkové zahraničné investície do konca roku 1999 dosiahli len 85 mld. Sk, čo bolo na ročnej báze približne 1,5 % HDP krajiny. K 31. 12. 2001 priame zahraničné investície dosiahli úroveň 170 mld. Sk (Menový prehľad, NBS 12/2001).

Tabuľka č. 24 - Zahraničné investície do podnikovej sféry podľa krajov k 31. 12. 2001

Kraj	Zahraničné investície v mil. Sk	Zahraničné investície v mil. USD	Podiel krajov v %
Bratislavský	87 814	1 856,1	51,4
Trnavský	9 337	197,4	5,5
Trenčiansky	6 804	143,8	4,0
Nitriansky	6 881	145,4	4,0
Žilinský	9 187	194,2	5,4
Banskobystrický	8 895	188,0	5,2
Košický	36 566	772,9	21,4
Prešovský	5 216	110,2	3,1
Slovensko	170 700	3 608,0	100,0

Zdroj: Menový prehľad, NBS, 12/2001

Na základe uskutočnenej analýzy možno konštatovať, že regionálne rozloženie zahraničného kapitálu v ekonomike Slovenska je výrazne nerovnomerné. Zahraničné investície sú prevažne sústredené do vybraných priemyselných centier, z ktorých dominuje hlavné mesto Bratislava. Potom výraznejšie je zahraničný kapitál zastúpený vo väčších centrách ako je Banská Bystrica, Poprad, Humenné, Nitra a zbytok je nerovnomerne rozmiestnený v jednotlivých okresoch po celom území Slovenska.

Medzi základné príčiny tohto stavu možno z hľadiska podmienok formovaných v jednotlivých regiónoch uviesť, že koncentrácia zahraničného kapitálu do vybraných centier súvisí s podmienkami, ktoré tam vstupujúci kapitál získa, predovšetkým ide o podmienky v oblasti:

- infraštruktúry, predovšetkým dopravnej a v poslednom období i informačnej infraštruktúry,
- kvalifikovanej pracovnej sily,
- nízkych nákladov na jednotku produkcie,
- výhodnosti lokalizácie firmy v administratívnom a správnom centre.

Na základe vývoja vstupu zahraničného kapitálu do jednotlivých regiónov Slovenska za obdobie rokov 1993 - 2001 môžeme konštatovať, že pre jeho vstup sú v jednotlivých regiónoch v rozdielnej miere vytvorené vyššie uvedené podmienky.

Príčin je niekoľko, ale zrejme rozhodujúcimi sú:

- nie je vytvorený ekonomický mechanizmus, ktorý by vytváral dostatočný ekonomický stimul pre alokáciu zahraničných investícií do cielene vybraných problémových regiónov,
- nie sú vytvorené ďalšie podmienky pre vstup zahraničného kapitálu, ide predovšetkým o infraštruktúru, ktorej budovanie je časovo i investične náročné.

Ďalším významným faktorom, ovplyvňujúcim regionálne disparity je rozvoj podnikania. Na území Slovenska v dôsledku predchádzajúceho vývoja lokálne pracovné trhy tvoria spádové územia miest, ktoré plnia funkciu stredísk regionálneho, resp. vyššieho regionálneho významu. S malými výnimkami spádové územia týchto centier tvoria súčasné okresy.

V celoslovenskom meradle je v mestách sústredených 86,4 % podnikateľských subjektov – právnických osôb. Z uvedeného počtu je v 77 mestách (ktoré v strediskovej sústave osídlenia plnili funkcie stredísk osídlenia regionálneho významu) sústredených 79,3 % a v 8 centrách vyššieho regionálneho významu (súčasné krajské mestá) 53,3 % podnikateľských subjektov.

Z počtu evidovaných fyzických osôb tvorili živnostníci v roku 2000 90,83 %, slobodné povolania 3,93 % a samostatne hospodáriaci roľníci 5,24 %. V priemete krajov vykazuje najvyšší podiel fyzických osôb Bratislavský kraj, ďalej nasleduje Nitriansky, Žilinský, Prešovský, Košický, Banskobystrický a Trnavský kraj. Najnižší podiel súkromných podnikateľov je v Trenčianskom kraji. Z regionálneho pohľadu najvýraznejší rast podnikateľskej aktivity oproti roku 1997 sa prejavil v Žilinskom kraji a naopak Košický kraj vykazuje pokles tejto aktivity.

Vychádzajúc z vyššie uvedenej analýzy a z demografickej vitality obyvateľstva Slovenska hlavnými diferenciacnými osami je línia južný a severný región, a potom východný a západný, ďalej sú to mestá a priemyselné oblasti s koncentraciou obyvateľstva verus vidiek, a napokon prímestské oblasti oproti izolovaným, marginalizovaným. Tieto diferencie určujú súbor miest s viac ako 10 tis. obyvateľmi, ktoré tvoria prirodzené regionálne centrá (77) a vytvárajú sa okolo nich reálne pracovné trhy, nakoľko viažu okolo seba viac ako 75 % pracovných príležitostí. Súvisiace sociálne problémy s regionálnymi trhmi práce sa koncentrujú hlavne do okresov s viac ako 15 %-nou nezamestnanosťou.

6.2.3.1 Súhrnné hodnotenie regiónov Slovenska z hľadiska potenciálnej lokalizácie priemyselného parku

Súhrnné zhodnotenie možností potenciálnej alokácie priemyselných parkov v jednotlivých okresoch na Slovensku možno uskutočniť na základe nasledujúcich ukazovateľov:

- podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním,
- podiel trhových služieb v hospodárskej štruktúre regiónu,
- miera nezamestnanosti.

Uvedené ukazovatele z rôzneho hľadiska hovoria o tom, aké sú podmienky pre lokalizácie priemyselných parkov v jednotlivých okresoch. Vyjadrujú jednak kvalitu a kvantitu ľudského potenciálu ako jednej zo základných podmienok, ktorá priťahuje kapitál do regiónu a jednak poukazujú na hospodársku štruktúru jednotlivých okresov ako významnej podmienky potenciálnej kooperácie nového investora, ktorý prichádza do priemyselného parku a tým i do regiónu. Prítom hodnotíme predovšetkým podiel trhových služieb v hospodárskej štruktúre regiónu.

Ako vyplýva z tabuľky č. 25 a grafickej prílohy č. 6: „Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k vybraným ukazovateľom sociálno-ekonomického potenciálu SR“, podmienky na lokalizáciu priemyselných parkov v jednotlivých okresoch sú značne diferencované. Keď hodnotíme vyššie uvedené ukazovatele v jednotlivých okresoch k priemerným hodnotám za Slovensko (čo je prísnejšie kritérium), potom výsledky sú nasledovné:

- 58 okresov dosahuje nižší podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním ako je priemer Slovenska (13,1%),
- 56 okresov má nižší podiel trhových služieb v svojej hospodárskej štruktúre ako je priemer Slovenska (35,8%),
- 38 okresov dosahuje vyššiu mieru nezamestnanosti ako je priemer za Slovensko (17,4%).

Tabuľka č. 25 - Vybrané ukazovatele pre hodnotenie možností potenciálnej lokalizácie priemyselného parku v jednotlivých okresoch na Slovensku

	Podiel ekonom. aktív.obyv. s vysokoškolským vzdelaním ^{1/}	Podiel trhových služieb v hosp. štruktúre regiónu ^{2/}	Miera nezamestnanosti k 31.12.2002 ^{3/}
1	2	3	4
SR	13,1	35,8	17,4
Bratislavský kraj	25,6	51,3	5,2
Bratislava I	47,9	52,9	4,9
Bratislava II	29,0	53,5	3,6
Bratislava III	31,5	56,7	3,2
Bratislava IV	34,9	41,2	3,7
Bratislava V	24,6	59,6	4,7
Malacky	8,7	36,4	10,1
Pezinok	13,8	41,9	6,3
Senec	12,9	43,1	7,6
Trnavský kraj	10,0	32,6	13,0
Dunajská Streda	8,0	31,0	14,2
Galanta	7,4	33,4	16,2
Hlohovec	8,9	27,9	13,6
Piešťany	14,4	34,1	9,4
Senica	8,1	33,0	11,9
Skalica	7,9	20,3	11,5
Trnava	13,5	37,8	12,1

1	2	3	4
Trenčiansky kraj	11,4	29,2	10,9
Bánovce nad Bebravou	8,9	24,3	16,1
Ilava	12,5	29,5	6,0
Myjava	9,9	22,3	10,7
Nové Mesto nad Váhom	10,6	25,7	12,9
Partizánske	9,3	26,6	15,9
Považská Bystrica	12,2	31,1	14,4
Prievidza	10,2	28,8	12,5
Púchov	9,9	28,6	9,5
Trenčín	14,8	34,0	5,2
Nitriansky kraj	10,9	33,5	21,5
Komárno	8,5	30,6	25,9
Levice	10,2	30,4	25,9
Nitra	16,5	36,4	15,6
Nové Zámky	9,2	39,0	23,2
Šaľa	8,9	29,3	20,6
Topoľčany	9,5	29,6	15,7
Zlaté Moravce	8,9	27,1	27,0
Žilinský kraj	11,8	31,7	14,7
Bytča	6,3	17,9	14,0
Čadca	6,5	29,0	14,9
Dolný Kubín	13,0	29,4	19,1
Kysucké Nové Mesto	8,7	19,0	18,8
Liptovský Mikuláš	14,6	35,2	14,7
Martin	15,5	35,4	15,6
Námestovo	6,2	21,2	14,6
Ružomberok	10,0	27,7	17,1
Turčianske Teplice	8,6	6,7	17,9
Tvrdošín	10,2	9,2	16,5
Žilina	15,7	39,0	10,8
Banskobystrický kraj	11,8	31,3	23,8
Banská Bystrica	20,7	41,6	10,6
Banská Štiavnica	11,9	32,6	19,9
Brezno	9,0	21,5	23,7
Detva	7,8	23,9	26,1
Krupina	7,3	16,4	24,8
Lučenec	9,8	30,4	28,2
Poltár	6,3	14,3	23,5
Revúca	7,6	17,1	34,9
Rimavská Sobota	7,7	43,2	37,2
Veľký Krtíš	7,3	30,2	35,5
Zvolen	18,1	122,4	13,8
Žarnovica	9,6	14,3	27,3
Žiar nad Hronom	10,8	27,7	18,7
Prešovský kraj	10,9	29,8	23,0
Bardejov	9,4	29,8	24,1
Humenné	12,1	31,2	21,2
Kežmarok	6,8	25,7	31,4
Levoča	8,7	19,2	23,0

1	2	3	4
Medzilaborce	8,8	20,2	27,1
Poprad	13,3	36,4	18,4
Prešov	15,8	33,3	21,7
Sabinov	6,5	22,7	28,8
Snina	9,3	23,8	22,1
Stará Ľubovňa	8,0	30,9	16,9
Stropkov	9,1	11,4	18,2
Svidník	9,5	23,8	20,4
Vranov nad Topľou	8,4	41,5	28,4
Košický kraj	12,4	37,6	24,3
Gelnica	6,3	25,3	27,3
Košice I	28,7	47,0	15,0
Košice II	19,6	36,5	15,5
Košice III	16,2	59,2	16,2
Košice IV	19,0	36,3	15,3
Košice-okolie	5,6	34,3	27,4
Michalovce	10,8	26,8	26,9
Rožňava	7,8	30,9	32,9
Sobrance	7,5	6,4	32,1
Spišská Nová Ves	10,1	77,3	24,4
Trebišov	7,8	65,9	31,3

^{1/} Zdroj: ŠÚ SR – CENZUS 2001

^{2/} Zdroj: Zamestnanosť v SR, krajoch a okresoch v roku 2001, ŠÚ SR, Bratislava, október 2002

^{3/} Zdroj: ŠÚ SR 2003

Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k vybraným ukazovateľom sociálno-ekonomického potenciálu je vyjadrený v grafickej prílohe č. 6.

7. Dopravné a environmentálne súvislosti lokalizácie priemyselných parkov

Dopravná regionalizácia Slovenska je priestorovým priemetom princípov fungovania trhového hospodárstva, environmentálnej únosnosti, dopravno-gravitačných väzieb regiónov, dopravnej obsluhy územia a sociálnej súdržnosti obyvateľstva.

Z hľadiska environmentalistiky sú v dopravnej regionalizácii Slovenska aplikované princípy minimalizácie dopravnej náročnosti hospodárskeho a spoločenského života i efektívnej dopravnej obsluhy územia. Zároveň, vymedzenie hraníc dopravných regiónov priestormi ktoré sú prirodzenými bariérami (súvislé horské masívy, chránené prírodné oblasti) a územiami kde sa taktiež nachádza minimum zdrojov a cieľov dopravy vylučuje možnosť intenzívneho rastu vnútroregionálnej dopravy v citlivých prírodných územiach.

V hospodárskej rovine dopravná regionalizácia naznačuje multiplikačné prednosti investovania do výroby a služieb v závislosti od vhodnej lokalizačnej politiky. Ide predovšetkým o výrobné procesy závislé od tesných dopravných väzieb (lokalizácie výroby v jednom dopravnom regióne) alebo o služby s rovnomerným pokrytím územia Slovenska (lokalizácie distribučných základní v každom z piatich dopravných regiónov).

Vymedzenie infraštruktúry dopravnej obsluhy územia Slovenska je vo vzťahu k lokalizácii priemyselných parkov koncipované na základe súčasného stavu dopravnej infraštruktúry a Vládou SR schválených rozvojových dokumentov rezortného a územno-plánovacieho charakteru. Z rezortných dokumentov ide o koncepcie rozvoja diaľnic a rýchlostných ciest, železničných tratí, kombinovanej, leteckej a vodnej dopravy. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 tvorí východiskovú bázu aplikácie dopravno-urbanistických a dopravno-environmentálnych súvislostí medzinárodného až nadregionálneho významu.

Súčasťou environmentálneho posúdenia lokalizácie priemyselných parkov je ich vzťah k nadradenej dopravnej infraštruktúre Slovenska. Jej súčasťou sú diaľnice, rýchlostné cesty a cesty I. triedy, železnice I. a II. kategórie, terminály kombinovanej dopravy medzinárodného a regionálneho významu, vodné cesty a prístavy, letiská strategického dopravného významu a letiská hlavnej siete pre medzinárodnú dopravu.

Všetky dopravné regióny Slovenska majú z hľadiska prístupu k nadradenej dopravnej infraštruktúre zabezpečený rovnocenné podmienky. Pre každý dopravný región existuje a je naplánovaná na doplnenie dopravná infraštruktúra v rozsahu a kvalite adekvátnej jeho dopravnému potenciálu. Funkčné pôsobenie príslušných dopravných zariadení – okrem vodnej dopravy – je dimenzované tak aby vlastnými atrakčnými obvodmi pokrývalo územie Slovenska. V súvislosti so vstupom krajín strednej Európy do EÚ bude na dopravnú obsluhu územia Slovenska vplývať infraštruktúra susediacich štátov umiestnená pozdĺž slovenských hraníc. Pôjde predovšetkým o významné dopravné zariadenia leteckej a vodnej dopravy.

Dopravné regióny a dopravná sústava Slovenska je stabilizovaná v nasledovnej štruktúre:

1. **Bratislava** (približne súčasný Bratislavský kraj) je najvýznamnejším dopravným uzlom Slovenskej republiky. Na území aglomerácie sa križujú multimodálne koridory č. IV. a Va., mesto zároveň leží na Dunaji klasifikovanom ako multimodálny koridor č. VII. Priestor Bratislavy sa nachádza v tesnej blízkosti existujúcej dopravnej siete TEN štátov Európskej únie. Nosný skelet cestnej dopravy vytvárajú funkčné diaľnice D1 (smer Považie, v príprave až Košice a hranicu s Ukrajinou), D2 (smer Záhorie a ČR), D4 (smer Rakúsko) doplnené o cesty I. triedy. V železničnej doprave prechádzajú krajom medzinárodné železnice č. 110 (smer Záhorie a ČR), 120 (smer Považie, v príprave

modernizácia až Košice) a 130 (smer Nové Zámky a MR). V Bratislave sa nachádza terminál kombinovanej dopravy a dunajský prístav, v Ivanke pri Dunaji sa nachádza letisko strategického dopravného významu.

2. **Juhozápadné Slovensko** alebo Podunajský región (približne súčasný Trnavský a Nitriansky kraj) s gravitačným centrom Nitra/Trnava/Nové Zámky. Regiónom s vysokým dopravným polohovým potenciálom prechádzajú multimodálne koridory č. IV a Va. Koridor č. Va pokračuje v smere na Považie do centra Severozápadného Slovenska Žilina/Martin a následne do Košíc a na hranicu s Ukrajinou. Súčasťou koridoru č. Va je existujúca i pripravovaná diaľnica D1 a realizovaná modernizovaná železnica. V priestore Trnavy sa z diaľnice D1 oddeľuje rýchlostná cesta R1 smerujúca do Nitry, ktorá je pripravovaná na predĺženie do centra Stredoslovenského regiónu Zvolen/Banská Bystrica. V Nových Zámkoch sa z medzinárodnej železničnej trate do MR oddeľuje železničná trať do Zvolena až Košíc. Na území regiónu sa nachádzajú terminály kombinovanej dopravy v Nových Zámkoch a Štúrove, dunajské prístavy v Komárne a Štúrove. V leteckej doprave spadajú časti regiónu do atrakčných obvodov letísk strategického dopravného významu v Bratislave, Viedni a Budapešti. V Piešťanoch sa nachádza letisko hlavnej siete SR pre medzinárodnú dopravu. Pripravované je splavenie a prevádzkovanie Vážskej vodnej cesty až po Žilinu. Na území regiónu sú plánované prístavy v Kolárove, Šali, Sereďi, Hlohovci a Piešťanoch.

3. **Severozápadné Slovensko** alebo Považský región (približne súčasný Trenčiansky a Žilinský kraj) s gravitačným centrom Žilina/Martin. Región severozápadné Slovensko je priestorom s vysokým dopravným polohovým potenciálom, ktorý – vzhľadom na dominantnú západnú smerovú orientáciu dopravných prúdov – bude sprostredkovať distribúciu medzinárodnej dopravy i pre iné regióny Slovenska. Jeho hlavné dopravné osi vytvárajú multimodálne koridory č. Va a VI, a doplnková sieť TINA v smere na stredné Slovensko a Moravu. Na území regiónu dochádza k zhode lokalizácie hlavných dopravných koridorov a sídelných pásov, zaručujúcej vysoký stupeň efektívnosti dopravnej obsluhy. Priestor žilinskej aglomerácie je jedným z troch kľúčových dopravných uzlov Slovenska. Súčasťou koridoru č. Va je existujúca i pripravovaná diaľnica D1 Bratislava – Žilina – Košice – hranica Ukrajina a medzinárodná železničná trať situovaná v rovnakom prepojení. V línii koridoru č. VI Gdaňsk – Katowice – Žilina na území SR je pripravovaná diaľnica D3 a prebieha modernizácia železničnej trate. Doplnkové medzinárodné železnice TINA Púchov - Olomouc a Čadca – Ostrava prepájajú Slovensko a región s Českou republikou. V Žiline a Ružomberku sa nachádzajú terminály kombinovanej dopravy, v Dolnom Hričove sa nachádza letisko hlavnej siete SR pre medzinárodnú dopravu Žilina. V súvislosti s pripravovaným splavením Vážskej vodnej cesty po Žilinu budú v Novom Meste nad Váhom, Trenčíne, Púchove, Považskej Bystrici a Žiline lokalizované Vážske prístavy.

4. **Stredné Slovensko** alebo Pohronsko–Ipeľský región (približne súčasný Banskobystrický kraj) s gravitačným centrom Banská Bystrica/Zvolen. Regióny Pohronia (Stredné Slovensko) a Považia (Severozápadné Slovensko) oddeľuje súvislý horský hrebeň Veľkej Fatry a Nízkyh Tatier s Národnými parkami, bez lokalizácie relevantných zdrojov a cieľov dopravy. Dopravný skelet regiónu stredného Slovenska je v hlavných smeroch zabezpečený dopravnou infraštruktúrou siete TINA. V západovýchodnom smere vytvára železničný ťah TINA Nové Zámky – Zvolen – Košice (súčasť pripravovaných tratí kombinovanej dopravy), súběžne sledovaný rýchlostnou cestou pre medzinárodnú dopravu hlavnú os regiónu. V severojužnej trase Martin – Zvolen – Šahy je Stredné Slovensko spojené s regiónom Severozápadného Slovenska prostredníctvom doplnkovej cestnej siete TINA plánovanej v kategórii rýchlostných ciest. Zvolen je teda križovatkou dopravnej infraštruktúry úrovne TINA siete cestnej a železničnej dopravy, funkčne pokrývajúcou stredoslovenskú dopravno-gravitačnú oblasť. Rozdiel tohto uzla od uzlov Bratislava, Žilina a Košice

spočíva v potlačenej funkcii nákladného európskeho tranzitu. Stredné Slovensko je tak v plnej miere prístupné multimodálnej zdrojovej a cieľovej doprave, pričom jedinečnosť chránených území Národných parkov a biosférických rezervácií v centre Slovenska nie je ohrozovaná nežiaducim transeurópskym ťažkým nákladným tranzitom. Vo zvolene je plánovaný terminál kombinovanej dopravy, v Sliachi sa nachádza letisko hlavnej siete pre medzinárodnú dopravu.

5. **Východné Slovensko** alebo Východoslovenský región (približne súčasný Košický a Prešovský kraj) s gravitačným centrom Košice/Prešov. Hlavnou dopravnou osou regiónu západovýchodného smeru je existujúci multimodálny koridor č. Va v ktorom je lokalizovaná diaľnica D1 a medzinárodná železnica. V severojužnom prepojení Plaveč – Prešov – Košice – Miškovec je lokalizovaná železničná trať doplnkovej siete TINA. V Košiciach sa nachádza významný železničný uzol v ktorom sa stretávajú hlavná trať koridoru Va Bratislava – Žilina – Košice – Čierna nad Tisou so železničnými traťami siete TINA Plaveč – Košice – Miškovec a Nové Zámky – Zvolen – Košice. Plán cestnej siete obsahuje pripravovanú severojužnú trasu rýchlostnej cesty Svidník – Prešov – Košice – Miškovec. V Košiciach a Dobrej sa nachádzajú terminály kombinovanej dopravy, v Košiciach je situované letisko strategického dopravného významu a v Poprade sa nachádza letisko hlavnej siete pre medzinárodnú dopravu. Región východného Slovenska je v schválenej koncepcii územného rozvoja Slovenska navrhnutý na zlepšenie medzinárodnej multimodálnej dostupnosti. Táto iniciatíva sa odráža v návrhu usilovať o vytvorenie multimodálneho koridoru vedúceho cez aglomerácie a mestá pozdĺž východných hraníc asociovaných štátov EÚ, pracovne nazývaného ako "Pobaltský koridor.

V súčasnom štádiu prípravy nie je možné negatívny vplyv prepravy na životné prostredie – generovanej priemyselnými parkami – presnejšie kvantifikovať. Identifikačné listy a grafické prílohy jednotlivých lokalít priemyselných parkov naznačujú lokalizáciu vo vzťahu k urbanizovanému a prírodnému prostrediu. Negatívne vplyvy parkami generovanej prepravy (dopravný hluk, imisie a vibrácie) priamo závisia od zloženia dopravných prúdov a dopravnej náročnosti konkrétnej výroby. V týchto súvislostiach je možné kompetentnými orgánmi štátnej správy a samosprávy doporučovať vhodný typ a charakter výroby v konkrétnych priemyselných parkoch.

V podobnej pozícii je i kvantifikácia požiadaviek na kapacitné zabezpečenie produkcie priemyselných parkov dopravnou infraštruktúrou. K plánovaciemu horizontu rezortu dopravy (roky 2010 až 2015) možno – okrem infraštruktúry vodnej dopravy – hovoriť o vyváženom plošnom a kapacitnom pokrytí územia Slovenska dopravnou infraštruktúrou. K uvedeným horizontom majú diaľnice, rýchlostné cesty a modernizované železnice svojimi obslužnými koridormi pokrývať relevantné sídelné osy, v ktorých sú vo väčšine koncentrované lokality priemyselných parkov. Do tejto doby majú parciálne výhody tie regióny v ktorých sú prevádzkované diaľnice, rýchlostné cesty, kapacitne a stavebne vyhovujúce cesty I. triedy, železnice I. a II. kategórie. Podľa dostupných dopravno-inžinierskych diaľničných podkladov bude plánovaná sieť diaľnic a rýchlostných ciest dostatočne flexibilná k pokrytiu dopravy generovanej priemyselnými parkami. Výskyt medzných situácií môže nastať v prípadoch ak v kapacitne preťažených úsekoch bude zaostávať výstavba diaľnic. Mimo intravilánových úsekov veľkých miest ide predovšetkým o diaľničný ťah Považská Bystrica – Žilina – Ružomberok kde už v súčasnosti sa medzi Žilinou a Martinom nachádzajú extravilánové úseky cesty I. triedy s viac ako trojnásobným preťažením kapacity. Štatistické údaje naznačujú, že už súčasná železničná infraštruktúra poskytuje kapacitné rezervy zabezpečujúce odhadované požiadavky na prepravu nákladov z produkcie priemyselných parkov. Očakáva sa, že kombinovaná doprava na Slovensku začne postupne vychádzať z útlmu a akcelerácia jej rastu môže nastane po vstupe Slovenska do EÚ. V tomto období už bude nutné nahradiť existujúce prekladiská v Žiline a Košiciach novými terminálmi, vo Zvolene bude potrebné realizovať absentujúci terminál.

V tabuľke č. 26 sú spracované údaje charakterizujúce dopravný prístup z lokalít priemyselných parkov k nadradenej dopravnej infraštruktúre. V globálnej rovine poskytuje tabuľka potenciálnym investorom primárne informácie pre dopravnú, lokalizačnú a environmentálnu orientáciu svojich aktivít.

Grafická príloha č. 7: „**Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k nadradenej dopravnej infraštruktúre**“ ozrejmuje obsah kapitoly v priestorovom kontexte.

Tabuľka č. 26: - Dopravný prístup z environmentálne hodnotených lokalít priemyselných parkov k nadradenej dopravnej infraštruktúre

Č. PP	Názov lokality PP	Dopravná regionalizácia	Cestná doprava, [km]						Železničná doprava, [km]			Kombinovaná doprava, terminál kombi dopravy [km]		Vodná doprava, [km]		Letecká doprava, letisko [km]		
			Súčasný stav			Plánovaný stav			Súčasný aj plánovaný stav			Súčasný stav	Plán. stav	Súčasný aj plán. stav				
			D	R	I. tr	D	R	I. tr.	I.kat.	II.kat.	III. a IV. kat.			Strateg. letisko	Hlavné letisko			
Banskobystrický kraj																		
1	Badín-Sielnica	Stredné Slovensko	-	R1B.Bystrica-1	I/69-4	-	R1B.Bystrica-1	I/69-4	Vrútky-70	Zvolen-15	Vlkanová-3	Ružomberok-65	Zvolen-13	Dunaj Štúrovo-130	Váh Žilina-90	Budapest-173	Sliač-3	
2	Nová Baňa	Stredné Slovensko	-	R1Nová Baňa-1	I/65-priame pripojenie	-	R1Nová Baňa-1	I/65-priame pripojenie	Nové Zámky-80	Nová Baňa-priame pripojenie	-	Nové Zámky-80	Nové Zámky-80	Dunaj Štúrovo-86	Dunaj Štúrovo-86	Budapest-168	Sliač-58	
3	Hliník n/H	Stredné Slovensko	-	R1Žarnovica-8	I/65-priame pripojenie	-	R1Žarnovica-1	I/65-priame pripojenie	Nové Zámky-99	Hliník n.H.-priame pripojenie	-	Nové Zámky-90	Nové Zámky-99	Dunaj Štúrovo-104	Dunaj Štúrovo-104	Budapest-186	Sliač-35	
4	Ban.Bystrica – Májor	Stredné Slovensko	-	R1B.Bystrica-4	I/66-priame pripojenie	-	R1B.Bystrica-4	I/66-priame pripojenie	Vrútky-70	Zvolen-22	B.Bystrica-2	Ružomberok-59	Zvolen-22	Dunaj Štúrovo-137 Budapest-166	Váh Žilina-92	Budapest-182	Sliač-15	
5	Polomka – Hámor	Stredné Slovensko	D1Východná-59	R1B.Bystrica-60	I/66-priame pripojenie	D1Východná-59	R1B.Bystrica-55	I/66-priame pripojenie	Poprad-63	Rim.Sobota-85, Zvolen-79	Polomka-priame pripojenie	Ružomberok-93	Zvolen-79	Dunaj Štúrovo-194	Váh Žilina-149	Košice-153	Poprad-65, Zvolen-72	
6	Kriváň	Stredné Slovensko	-	R1Zvolen-30	I/50-priame pripojenie	-	R2Kriváň-1	I/50-priame pripojenie	Vrútky-110	Kriváň-priame pripojenie	-	Ružomberok-103	Zvolen-26	Dunaj Štúrovo-134, Budapest-169	Váh Žilina-131	Budapest-177, Košice-183	Sliač-34	
7	Poltár	Stredné Slovensko	-	R1Zvolen-65	I/50Lucenec-17, Ožďany-12	-	R2Nové Hony-8	I/50Lucenec-17, Ožďany-12	Vrútky-150, Košice-154	Lučenec-17	Poltár-priame pripojenie	Ružomberok-138, Košice-154	Zvolen-65	Dunaj Štúrovo-143, Budapest-159	Dunaj Štúrovo-143, Budapest-159	Budapest-168, Košice-150	Sliač-73	
8	Tornaľa	Stredné Slovensko	D1Budimír-112	R1Zvolen-115	I/50-priame pripojenie	-	R2Tornaľa Priame pripojenie	I/50-priame pripojenie	Košice-102	Tornaľa-priame pripojenie	-	Košice-105	Košice-105, Zvolen 115	Dunaj Štúrovo-190, Budapest-173	Dunaj Štúrovo-190, Budapest-173	Košice-109, Budapest-182	Poprad-107, Sliač-117	
9	Detva/areál PPS	Stredné Slovensko	-	R1Zvolen-28	I/50-4	-	R2 Detva-1	I/50-4	Nové Zámky-150, Košice-196, Vrútky-111	Detva-priame pripojenie	-	Nové Zámky-150, Ružomberok-99	Zvolen-28	Dunaj Štúrovo-134, Budapest-172	Váh Žilina-132, Dunaj Štúrovo-134	Budapest-180, Košice-187	Sliač-34	
10	Detva/Trstená	Stredné Slovensko	-	R1Zvolen-28	I/50-2	-	R2 Detva-1	I/50-2	Nové Zámky-150, Košice-196, Vrútky-111	Detva-priame pripojenie	-	Nové Zámky-150, Ružomberok-99	Zvolen-28	Dunaj Štúrovo-134, Budapest-172	Váh Žilina-132, Dunaj Štúrovo-134	Budapest-180, Košice-187	Sliač-34	
Bratislavský kraj																		
11	Bratislava-Pálenisko	Bratislava	D1Prístavný most-1	-	I/63-3	D1Prístavný most-1	-	I/63-3	Bratislava - priame pripojenie	-	-	Bratislava-priame pripojenie	Bratislava-priame pripojenie	Dunaj Bratislava-priame pripojenie	Dunaj Bratislava-priame pripojenie	Bratislava-7, Viedeň-48	-	
Košický kraj																		
12	Valaliky	Východné Slovensko	D1Budimír-22	-	I/68-priame pripojenie	D1Košické Ofšany-20	R4Haniska-1	I/68-priame pripojenie	Valaliky-priame pripojenie	-	-	Košice-8	Košice-8	Dunaj Budapešť-254	Dunaj Budapešť-254	Košice-7	-	
13	Đurkov	Východné Slovensko	D1Budimír-18	-	I/50-2	D1Đurkov-1	-	I/50-2	Košice-20	-	-	Košice-22	Košice-22	Dunaj Budapešť-276	Dunaj Budapešť-276	Košice-20	-	
14	Moldava nad Bodvou	Východné Slovensko	D1Budimír-36	-	I/50-priame pripojenie	D1Budimír-36	R2Moldava nad Bodvou-1	I/50-priame pripojenie	Košice-27	Moldava nad Bodvou-2	-	Košice-29	Košice-29	Dunaj Budapešť-228	Dunaj Budapešť-228	Košice 27	-	
15	Gelnica	Východné Slovensko	D1Fričovce-26	-	I/18Chmin.N. Ves-23	D1Chmin.N. Ves-23	-	I/18Chmin.N. Ves-23	Margecany-7	-	Gelnica-priame pripojenie	Košice-45	Košice-45	Dunaj Budapešť-255	Dunaj Budapešť-255, Váh Žilina-216	Košice-45	Poprad-77	
16	Trebišov – severovýchod	Východné Slovensko	D1Budimír-46	-	I/79-1	D1Dvorianky-11	-	I/79-1	Michaľany-15	-	Trebišov-2	Košice-52	Košice-52	Dunaj Budapešť-276	Dunaj Budapešť-276	Košice-52	-	
17	Dobrá	Východné Slovensko	D1Budimír-102	-	I/79-5	D1Michalovce-49, D1Záhor-42	-	I/79-5	Dobrá-3	-	-	Dobrá-priame pripojenie	Dobrá-priame pripojenie	Dunaj Budapešť-288	Dunaj Budapešť-288	Košice-98	-	
18	Kráľovský Chlmec - Cerovo	Východné Slovensko	D1Budimír-98	-	I/79-5	D1Michalovce-46, D1Záhor-38	-	I/79-5	Dobrá-12	-	-	Dobrá-12	Dobrá-12	Dunaj Budapešť-281	Dunaj Budapešť-281	Košice-93	-	
19	Sobrance - západ	Východné Slovensko	D1Budimír-78	-	I/50-priame pripojenie	D1Sobrance-4	-	I/50-priame pripojenie	Čierna nad Tisou-64	-	Michalovce-22	Dobrá-63	Dobrá-63	Dunaj Budapešť-323	Dunaj Budapešť-323	Košice-83	-	

Č. PP	Názov lokality PP	Dopravná regionalizácia	Cestná doprava, [km]						Železničná doprava, [km]			Kombinovaná doprava, terminál kombi dopravy [km]		Vodná doprava, [km]		Letecká doprava, letisko [km]		
			Súčasný stav			Plánovaný stav			Súčasný aj plánovaný stav			Súčasný stav		Plán. stav		Súčasný aj plán. stav		
			D	R	I. tr.	D	R	I. tr.	I.kat.	II.kat.	III. a IV. kat.	Súčasný stav	Plán. stav	Súčasný stav	Plán. stav	Strateg. letisko	Hlavné letisko	
Nitriansky kraj																		
20	Nitra – severný obchvat	Juhozápadné Slovensko	-	R1Nitra-1	I/51-priame pripojenie	-	R1Nitra-1	I/51-priame pripojenie	Nové Zámky-38	Šurany-28	Nitra-2	Nové Zámky-39	Nové Zámky-39	Dunaj Komárno-74	Dunaj Komárno-74	Bratislava-86	Piešťany-53	
21	Martin nad Žitavou	Juhozápadné Slovensko	-	R1Nitra-32	I/65-3	-	R1Zlaté Moravce-3	I/65-3	Leopoldov-56, Nové Zámky-65	Kozárovce-29	Zl. Moravce-3	Nové Zámky-65	Nové Zámky-65	Dunaj Komárno-102	Dunaj Komárno-102	Bratislava-115	Piešťany-81, Sliač-81	
22	Zlaté Moravce – Horné Lúky	Juhozápadné Slovensko	-	R1Nitra-32	I/65-3	-	R1/Zlaté Moravce-3	I/65-3	Leopoldov-59, Nové Zámky-65	Kozárovce-26	Zl. Moravce-1	Nové Zámky-68	Nové Zámky-68	Dunaj Komárno-105	Dunaj Komárno-105	Bratislava-118	Piešťany-84, Sliač-81	
23	Levice – Géňa	Juhozápadné Slovensko	-	R1Nitra-43,5	I/51-1	-	R1Hron. Beňadik-22	I/51-1	Štúrovo-62, Nové Zámky-55	Levice-3	-	Štúrovo-61, Nové Zámky-55	Štúrovo-61, Nové Zámky-55	Dunaj Štúrovo-61	Dunaj Štúrovo-61	Bratislava-136 Budapest-146	Sliač-84	
24	Komárno – okolie Hydrostavu	Juhozápadné Slovensko	D1Senec-93, M1Komárom-16	R1Nitra-76	I/63-priame pripojenie	D1Senec-93, M1Komárom-16	R1Nitra-76	I/63-priame pripojenie	Komárno-3	Šurany-42	Komárno-3	Nové Zámky-30	Nové Zámky-30	Dunaj Komárno-2	Dunaj Komárno-2	Bratislava-104 Budapest-116	Piešťany-120	
25	Nové Zámky – pri Bajč. ceste	Juhozápadné Slovensko	D1Senec-75, M1Komárom-41	R1Nitra-44	I/64-priame pripojenie	D1Senec-75, M1Komárom-41	R1Nitra-44	I/64-priame pripojenie	Nové Zámky-5	Šurany-12	Nové Zámky-5	Nové Zámky-priame pripojenie	Nové Zámky-priame pripojenie	Dunaj Komárno-34	Dunaj Komárno-34	Bratislava-95 Budapest-147	Piešťany-86	
26	Štúrovo	Juhozápadné Slovensko	D1Senec-120, M2Vác-40	R1Nitra-89	I/76-priame pripojenie	D1Senec-120, M2Vác-40	R1Hron. Beňadik-79	I/76-priame pripojenie	Štúrovo-3	Šurany-67	Štúrovo-3	Nové Zámky-55	Nové Zámky-55	Dunaj Štúrovo-2	Dunaj Štúrovo-2	Bratislava-160, Budapest-89	Sliač-126, Piešťany-140	
27	Topoľčany – P2 Jazerná	Juhozápadné Slovensko	D1Piešťany-35	R1Nitra-30	I/64-priame pripojenie	D1Piešťany-35	R1Nitra-30	I/64-priame pripojenie	Leopoldov-51, Trenčín-52	Šurany-57	Topoľčany-1	Nové Zámky-73	Nové Zámky-73	Dunaj Komárno-106	Dunaj Piešťany-33	Bratislava/116	Piešťany-33	
Prešovský kraj																		
28	Bardejov - východ	Východné Slovensko	D1Prešov/juh-49	-	I/77 Bardejov-3	D1Prešov/juh-49	R4 Svidník-37	I/77 Bardejov-3	Prešov-45	-	Bardejov-3	Košice-70	Košice-70	-	Váh Žilina-247	Košice-80	Poprad-110	
29	Poprad - Matejovce	Východné Slovensko	D1Važec-27	-	I/67-priame pripojenie	D1Poprad-1	-	I/67-priame pripojenie	Poprad-3	-	Matejovce pri Poprade-1	Ružomberok-83	Ružomberok-77	-	Váh Žilina-140	Košice-115	Poprad-7	
30	Prešov - Grófske	Východné Slovensko	D1Prešov/juh-10	-	I/18-priame pripojenie	D1Prešov/juh-10	R4Kapušany-2	I/18-priame pripojenie	Prešov-8	-	Šarišské Lúky-3	Košice-40	Košice-40	-	Váh Žilina-225	Košice-50	Poprad-95	
31	Sabinov - Orkucany	Východné Slovensko	D1Prešov/juh-22	-	I/68-priame pripojenie	D1Prešov/juh-22	R4Kapušany-22	I/68-priame pripojenie	Sabinov-4	-	-	Košice-51	Košice-51	-	Váh Žilina-230	Košice-61	Poprad-85	
32	Svidník - juh	Východné Slovensko	D1Prešov/západ-58	-	I/73-priame pripojenie	-	R4Svidník-1	I/73-priame pripojenie	Prešov-55	-	Nemcovce-42	Košice-78	Košice-73	-	Váh Žilina-280	Košice-83	Poprad-140	
33	Vranov nad Topľou - Ferovo	Východné Slovensko	D1Prešov/juh-51	-	I/18-priame pripojenie	D1 Michalovce-33	R4Lipníky-31	I/18-priame pripojenie	Prešov-47	-	Vranov nad Topľou-2	Košice-63	Košice-60	-	Váh Žilina-275	Košice-70	Poprad-135	
Trenčiansky kraj																		
34	Nemšová – Predná Sihot'	Severozápadné Slovensko	D1Nemšová-1	-	I/61-2	D1Nemšová-2	I/61-2	-	Dubnica n.V.-6	-	-	Žilina-67	Žilina-71	Dunaj Bratislava-138	Váh Trenčín-12	Bratislava-136	Žilina-56, Piešťany-55	
35	Slávnica – Farské	Severozápadné Slovensko	D1Ilava-6	-	I/61-7	D1Ilava-6	I/61-7	-	Ilava-6	-	-	Žilina-60	Žilina-64	Dunaj Bratislava-146	Váh Púchov-17	Bratislava-144	Žilina-48	
36	Stará Turá – Predná zóna	Severozápadné Slovensko	D1Nové Mesto n.V.-16	-	I/54Nové Mesto n.V.-11	D1Nové Mesto n.V.-16	-	I/54Nové Mesto n.V.-11	Nové Mesto n.V.-17	-	Stará Turá-2	Bratislava-116, Žilina-114	Bratislava-116 Žilina-118	Dunaj Bratislava-116	Váh Nové Mesto n.V.-17	Bratislava-114	Piešťany-34	
37	Partizánske – Polužie	Severozápadné Slovensko	D1Chocholná-50	R1Nitra-49	I/64-priame pripojenie	-	R2Hradište-9	I/64-priame pripojenie	Trenčín-50	-	Partizánske-1	Žilina-95, Nové Zámky-93	Zvolen-80	Dunaj Bratislava-135	Váh Trenčín-50	Bratislava-133	Sliač-85	
38	Handlová – Banícka kolónia	Severozápadné Slovensko	D1Chocholná-81	R1Šaš. Podhradie-24	I/50-3	-	R2Handlová-1	I/50-3	Trenčín-80	Žiar n.H.-22	Handlová-4	Žilina-83	Zvolen-44	Dunaj Bratislava-178 Komárno-169	Váh Trenčín-80	Bratislava-176	Sliač-49	
39	Trenčín – Bratislavská ul.	Severozápadné Slovensko	D1Trenčín-4	-	I/61-1	D1Trenčín-4	R2Trenčín-7	-	Trenčín-3	-	-	Žilina-74	Žilina-74	Dunaj Bratislava-124	Váh Trenčín-3	Bratislava-122	Žilina-74	
40	Beluša - Predsihot'	Severozápadné Slovensko	D1Beluša-3	-	I/61-3, I/49-priame pripojenie	D1Beluša-3	R6Beluša-1	I/61-3, I/49-priame pripojenie	Púchov-3	-	-	Žilina-44	Žilina-48	Dunaj Bratislava-159	Váh Púchov-6	Bratislava-157	Žilina-32	

Č. PP	Názov lokality PP	Dopravná regionalizácia	Cestná doprava, [km]						Železničná doprava, [km]			Kombinovaná doprava, terminál kombi dopravy [km]		Vodná doprava, vodná cesta prístav[km]		Letecká doprava, letisko [km]		
			Súčasný stav			Plánovaný stav			Súčasný aj plánovaný stav			Súčasný stav	Plán. stav	Súčasný stav	Plán. stav	Súčasný aj plán. stav		
			D	R	I. tr.	D	R	I. tr.	I.kat.	II.kat.	III. a IV. kat.					Strateg. letisko	Hlavné letisko	
Trnavský kraj																		
41	Madunice-Veľké Kostofany	Juhozápadné Slovensko	D1Hlohovec-11	-	I/61-2	D1V.Kostoľany-1	-	I/61-2	V.Kostoľany-priame pripojenie	-	-	Nové Zámky-77	Nové Zámky-77	Dunaj Bratislava-68	Váh Hlohovec-3	Bratislava-67	Piešťany-12	
42	Sládkovičov	Juhozápadné Slovensko	D1Trnava-22	R1Sereď-11	I/62-priame pripojenie	D1Trnava-22	R1Sereď-11	I/62-priame pripojenie	Sládkovičovo-priame pripojenie	-	-	Bratislava-40	Bratislava-40	Dunaj Bratislava-40	Váh Sereď-11	Bratislava-40	Bratislava-40	
43	Dunajská Streda	Juhozápadné Slovensko	D1Bratislava-42	R1Sereď-44	I/63-priame pripojenie	D1Bratislava-42	R1Sereď-44	I/63-priame pripojenie	-	-	D.Streda-priame pripojenie	Bratislava-42	Bratislava-42	Dunaj Bratislava-42	Dunaj Gabčíkovo-13	Bratislava-42	Bratislava-42	
44	Gabčíkovo	Juhozápadné Slovensko	D1Bratislava-45	R1Sereď-56	I/63-12	D1Bratislava-45	R1Sereď-56	I/63-12	-	-	D.Streda-11	Bratislava-60	Bratislava/60	Dunaj Bratislava-60	Dunaj Gabčíkovo-priame pripojenie	Bratislava-60	Bratislava-60	
45	Senica	Juhozápadné Slovensko	D2Kúty-31	-	I/51-priame pripojenie	D2Kúty-31	-	I/51-priame pripojenie	Kúty-28	-	Senica-priame pripojenie	Bratislava-90	Bratislava-90	Dunaj Bratislava-90	Váh Piešťany-51	Bratislava-90	Piešťany-51	
46	Skalica	Juhozápadné Slovensko	D2Kúty-35	-	I/51-5	D2Kúty-35	-	I/51-5	Kúty-35	-	Skalica-priame pripojenie	Bratislava-95	Bratislava-95	Dunaj Bratislava-95	Váh Nové Mesto n.V.-65	Bratislava-95	Piešťany-79	
Žilinský kraj																		
47	Kysucké Nové Mesto	Severozápadné Slovensko	D1Beluša-53	-	I/11-2	D3Kys. N. Mesto-1	R5Svrčinovec-27	-	Kys. N. Mesto-1	-	-	Žilina-10	Žilina-12	Odra Bohumín-92, Dunaj Bratislava-211	Váh Žilina-12	Krakow-134, Bratislava-209	Žilina-21	
48	Krásno nad Kysucou	Severozápadné Slovensko	D1Beluša-67	-	I/11-priame pripojenie	D3Krásno-1	R5Svrčinovec-14	-	Krásno-3	-	-	Žilina-22	Žilina-24	Odra Bohumín-79, Dunaj Bratislava-224	Váh Žilina-24	Krakow-130, Bratislava-227	Žilina-34	
49	Varín	Severozápadné Slovensko	D1Beluša-55	-	I/18-9	D3Žilina/Brodno-11	-	I/18-9	Teplička-priame pripojenie	-	-	Žilina-12	Žilina-priame pripojenie	Odra Bohumín-111, Dunaj Bratislava-213	Váh Žilina-priame pripojenie	Krakow-162, Bratislava-212	Žilina-23	
50	Námestovo	Severozápadné Slovensko	D1Ivachnová-63	-	I/78-priame pripojenie	-	R3Tvrdošín-16	I/78-priame pripojenie	Kraľovany-50	-	Tvrdošín-16	Ružomberok-53	Ružomberok-53	Wisla Babice-91	Váh Žilina-101	Krakow-110	Žilina-103	
51	Lipt. Mikuláš -Závažná Poruba	Severozápadné Slovensko	D1Lipt. Mikuláš-3	-	I/18-priame pripojenie	D1Závažná Poruba-1	-	I/18-priame pripojenie	Lipt. Mikuláš-2, zavlečkovaný areál	-	-	Ružomberok-28	Ružomberok-28	Wisla Babice-156, Dunaj Bratislava-298	Váh Žilina-92	Krakow-190, Bratislava-296	Poprad-53	
52	Bytča	Severozápadné Slovensko	D1Beluša-27	-	I/18-priame pripojenie	D1Bytča-2, D3Hrič. Podhradie-7	-	I/18-priame pripojenie	Bytča-2	-	-	Žilina-18	Žilina-22	Odra Bohumín-98, Dunaj Bratislava-188	Váh Žilina-22	Bratislava-186	Žilina-6	
53	Martin	Severozápadné Slovensko	D1Ivachnová-49	-	I/18-priame pripojenie	D1Martin-1	-	I/18-priame pripojenie	Vrútky-2	-	-	Žilina-29	Žilina-28	Odra Bohumín-127, Dunaj Bratislava-230	Váh Žilina-28	Krakow-186, Bratislava-229	Žilina-40	

Vysvetlivky:

D1Hlohovec-3 = diaľnica D1 križovatka Hlohovec, vzdialenosť od najbližšej diaľničnej križovatky Hlohovec po ceste v km
 R3Tvrdošín-5 = rýchlostná cesta R3 križovatka Tvrdošín, vzdialenosť od najbližšej križovatky Tvrdošín po ceste v km
 I/78-5 = cesta I. triedy č. 78, vzdialenosť od najbližšej križovatky po ceste v km

I. kat. – železničné trate I. kategórie medzinárodného významu, trate kombinovanej dopravy,
 II. kat. – železničné trate II. kategórie, plánované trate kombinovanej dopravy,
 III. kat. a IV. kat. – železničné trate regionálneho a lokálneho významu,
 Liptovský Mikuláš-2 = vzdialenosť od najbližšej stanice v Liptovskom Mikuláši po ceste v km

Bratislava-40 = terminál kombinovanej dopravy, vzdialenosť od najbližšieho terminálu v Bratislave po ceste v km

Dunaj Komárno-50 = vodná cesta, vzdialenosť od najbližšieho prístavu v Komárne po ceste v km

Košice-20 = letisko strategického dopravného významu, vzdialenosť od najbližšieho letiska v Košiciach po ceste v km

Žilina-30 = letisko hlavnej siete pre medzinárodnú dopravu, vzdialenosť od najbližšieho letiska v Žiline po ceste v km

V železničnej a leteckej doprave nie sú očakávané relevantné zmeny v lokalizácii dopravnej infraštruktúry, preto nie je rozlišovaná súčasná a plánovaná lokalizácia. Plánované zmeny súvisia s modernizáciou železníc prvej kategórie a prevádzkovaním kombinovanej dopravy železníc druhej kategórie.

8. Hodnotenie priemyselných parkov z hľadiska nárokov na technickú infraštruktúru územia Slovenska

8.1 Zásobovanie elektrickou energiou

Prevádzku elektrizačnej sústavy (ES) SR zabezpečujú a zodpovednosť za spoľahlivosť prevádzky ES majú Slovenské elektrárne (SE) a.s., ktoré vlastní rozhodujúci podiel inštalovaných výkonov v elektrárnach SR. Prenos elektrickej energie z elektrárni do distribučnej siete a veľkým odberateľom z napäťových hladín 400 kV a 220 kV zabezpečuje Prenosová sústava, a.s. Prenosová sústava, a.s. spravuje 15 400 kV rozvodní, osem 220 kV rozvodní a jednu 110 kV rozvodňu. Prevádzkuje viac ako 1 700 km 400 kV vedení, cca 1 000 km 220 kV vedení a viac ako 100 km 110 kV vedení. Prenos elektrickej energie na úrovni 110/22 kV vedení zabezpečujú tri rozvodne energetické podniky (ZSE a.s., SSE a.s., a VSE a.s.).

Na infraštruktúru elektroenergetiky je potrebné pozerať z dvoch pohľadov. Ako v medzinárodnom kontexte obchodu s elektrickou energiou a z pohľadu zásobovania elektrickou energiou doma.

V rokoch 1998-2001 výrazne rástla výroba elektrickej energie v SR (priemerný ročný index 1,069). Najväčší podiel na tomto náraste ma uvedenie nových zariadení do prevádzky.

Kým v uplynulých rokoch SE a.s. zaznamenali stupňujúci trend rozvoja zahraničného obchodu s elektrickou energiou, spotreba elektrickej energie na Slovensku rastie iba málo (index 2001/2000 bol 1,0043). V roku 2001 sa spotreba pohybovala na úrovni 28TWh (nárast o 1 216 Wh oproti roku 2000). Rozdiel medzi výrobou a spotrebou predstavuje narastajúci vývoz.

8.1.1 Zdroje výroby elektrickej energie

Súčasná štruktúra výrobného parku elektroenergetiky z pohľadu veľkosti jednotkových výkonov elektrárni sa postupne vyvíja a dnešná skladba je značne ovplyvnená minulým vývojom jadrových zdrojov.

Pre budúci vývoj spotreby elektrickej energie sú vypracované viaceré scenáre. Na Slovensku sa pri opatrných predpokladoch v oblasti tvorby HDP predpokladá, že priemerný ročný nárast spotreby elektriny sa do roku 2020 bude pohybovať medzi 1 až 2,4 %. Pri optimistickom pohľade na budúci ekonomický vývoj Slovenska by mal byť do roku 2020 priemerný ročný rast spotreby elektriny 3,7 %. Súčasný inštalovaný výkon elektrárni v správe SE a.s. je 6998 MW (SR 8 291 MW).

Na základe trendov vývoja výroby a spotreby elektrickej energie v jestvujúcich zdrojoch je možné konštatovať, že inštalovaná kapacita súčasných výrobných zdrojov elektrickej energie je schopná zabezpečiť bezpečnú a spoľahlivú dodávku elektrickej energie. Potrebu zabezpečenia v oblasti zásobovania elektrickou energiou v období rastu ekonomiky si však taktiež žiada budovať aj nové energetické zdroje.

V súlade s Energetickou politikou SR by malo dôjsť k postupnému zrovnomeniu umiestnenia zdrojového parku tak, aby sa dosiahla väčšia sebestačnosť a autonómnosť jednotlivých regiónov, čo by bolo aj v súlade so schválenými ÚPN VÚC krajov SR.

I keď Slovensko má v súčasnosti vyhovujúcu štruktúru zdrojov je potrebné, aby ďalšie nové zdroje boli schopné zapojiť sa do primárnej a sekundárnej regulácie. Jedným zo zdrojov, ktorý by zlepšil kvalitu celej elektrizačnej sústavy, je plánovaná výstavba prečerpávacej vodnej elektrárne IPEL.

8.1.2 Rozvody elektrickej energie

Prenos elektrickej energie na území SR sa uskutočňuje po prenosovom systéme 400-220-110 kV prostredníctvom energetických uzlov 400/220/110 kV transformovni. Elektrizačná sústava SR pracuje spolu s ostatnými sústavami CENTREL (Elektrizačná sústava ČR, MR, PR a SR) paralelne so západoeurópskou sústavou UCTE a plní všetky rozhodujúce kritéria a odporúčania UCTE v primárnej a sekundárnej regulácii. Aby sa na Slovensku mohla zabezpečiť kvalitná a v dostatočnom rozsahu dodávka el. energie pre domáci aj zahraničný trh je v dlhodobej perspektíve realizovať plánované medzinárodné prepojenia a z domácich prepojení predovšetkým vedenia:

- 2 x 400 kV Horná Ždaňa – Bošáca,
- 400 kV Gabčíkovo – Veľký Ďur – Levice,
- 400 kV PVE Čierny Váh – Spišská Nová Ves – Lemešany,
- 400 kV Križovany – Bošáca.

Distribučná sieť 110 kV vedení, ktorá je v správe regionálnych energetických podnikov slúži pre rozdelenie elektrickej energie z nadradenej sústavy pre zásobovanie distribučných staníc 110/22 kV. Jestvujúca distribučná 110/22 kV sieť s príslušnými 110/22 kV elektrickými stanicami v jednotlivých regiónoch SR je schopná zabezpečovať bezporuchovú dodávku elektrickej energie do jednotlivých lokalít pripravovaných priemyselných parkov. Je potrebné však poznamenať, že spôsob ako aj potrebné technické opotrebenia budú môcť byť stanovené až po spresnení elektrických bilancii potrieb elektrických príkonov. Z pohľadu zaťaženia rozvodní v r. 2002 a prenosovej schopnosti 110 22 kV vedení, ktoré sú v správe regionálnych energetických podnikov. V zásade je možné konštatovať, že zásobovanie el. energiou jednotlivých lokalít si vyžiada nasledovné riešenia:

- zvýšenie inštalovanej kapacity jestvujúcich 110/22 kV elektrických staníc,
- rekonštrukciu 110/22 kV elektrických staníc,
- napojenia sa lokalít priemyselných parkov na jestvujúce 22 kV elektrické vedenie po ich rekonštrukcii,
- vybudovaním nového samostatného 22 kV vedenia z elektrických staníc 110/22 kV do lokalít priemyselných parkov,
- výstavbu nových 110 kV vedení a ES podľa schválených ÚPN VÚC krajov SR.

Vzťah environmentálne hodnotených lokalít priemyselných parkov k nadradenej technickej infraštruktúre Slovenska je znázornený v grafickej prílohe č. 8 – „**Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k nadradenej technickej infraštruktúre - elektrická energia, plyn**“.

8.1.3 Vplyv výstavby elektrických sietí

Pri realizácii líniových vedení (110 kV a 22 kV) dochádza k narušeniu prírodnej scenérie krajiny. Samotnou prevádzkou týchto vedení nevznikajú nepriaznivé ekologické účinky. Pri budovaní týchto líniových stavieb je potrebné dodržiavať príslušné environmentálne a ekologické požiadavky týkajúce sa predovšetkým úpravy terénu, výsadby zelene bez následného obmedzovania ich prevádzkyschopnosti a dodržiavania ochranných pásiem.

V elektrických a transformačných stanicách, ktoré sú potenciálnym zdrojom ohrozenia životného prostredia je potrebné navrhovať ekologické transformátory s liatou izoláciou alebo olejové transformátory v kryte. Murované transformovne z hľadiska hluku riešiť ako samostatné objekty, tak aby nepôsobili rušivo na obyvateľstvo. Pri murovaných trafostaniciach navrhovať taktiež ekologické transformátory.

8.2 Zásobovanie zemným plynom

Zdrojom zemného plynu pre územie SR je vysokotlakový medzištátny plynovod (MŠ) DN 700, PN 6,4 MPa – pozri grafická príloha č. 8: - „**Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k nadradenej technickej infraštruktúre - elektrická energia, plyn**“. Monopolným prepravcom a distribútorom zemného plynu je Slovenský plynárenský priemysel a.s. Tento zodpovedá za nákup, predaj veľkoobchodnú a maloobchodnú distribúciu zemného plynu. Je prevádzkovateľom vysokotlakového potrubného systému a tiež miestnej rozvodnej distribučnej siete. Výstavbu vysokotlakovej distribučnej siete na území SR prebiehala systematicky a koncepčne čím sa vytvorili optimálne dostupné podmienky pre možnosti zásobovania zemným plynom pre odberateľov (Slovensko má po Holandsku najhustejšiu plynovodnú sieť v Európe).

Súčasná prepravná kapacita plynárenskej siete je na úrovni cca 10 mld. m³ plynu za rok. V roku 2002 bolo prepravené a odpredané spotrebiteľom súčasnou plynárenskou sieťou 7,2 mld. m³ plynu. Vzhľadom na uvedené je možné konštatovať, že dodávky zemného plynu do uvažovaných lokalít priemyselných parkov je v zásade možná bez závažnejších technických problémov na riešenie. Z hľadiska tlakových pomerov plynárenskej siete sa ako problémové javia len oblasti severného a severovýchodného Slovenska (koncové body) a oblasti miest Prievidza, Martin, Topoľčany a Partizánske. V prípade budovania priemyselných areálov s požiadavkou o zriadenie technológií náročných na zabezpečenie vyšších hladín vstupného tlaku v miestach pripojenia na zdrojové plynovodu si vyžaduje možnosť dodávky zemného plynu individuálne posúdenie.

Pre zvýšenie spoľahlivosti rozvodu vysokotlakovej sústavy zemného plynu bude potrebné:

- dobudovať vysokotlakový (VTL) plynovod Dulov – Strelenka (od Púchova na Vsetín) s pripojením na Považský plynovodný systém,
- systém vrátane prepúšťacej stanice na tomto rozvode,
- realizovať prepúšťaciu stanicu z MŠ plynovodu do domácej siete v Špačinciach do r. 2005,
- doriešiť, v prípade zvýšených odberov plynu pre Košický a Prešovský kraj, výstavbu viacúčelového plynovodu Užhorod – Vojany (už zrealizovaný) a prepúšťacej stanice pri Belži s prípadným pokračovaním na Košice a Prešov,
- realizovať vysokotlakové distribučné plynovody podľa regionálnych energetických koncepcií schválených v ÚPN VÚC krajov SR.

8.2.1 Vplyv výstavby plynovodu

Plynovodné rozvodné siete, ktoré sú uložené v zemi nenarušujú celkový vzhľad krajiny a pri prevádzke nevznikajú nepriaznivé ekologické účinky. Avšak pri budovaní líniových stavieb plynovodov dochádza k narušeniu prírodných a krajinných pomerov a z tohto dôvodu je potrebné pri tejto činnosti dodržiavať príslušné environmentálne a ekologické požiadavky týkajúce sa predovšetkým úpravy terénu v ochranných pásmach plynovodov. Plynárenské zariadenia (prepúšťacie a regulačné stanice) lokalizovať tak, aby nepôsobili rušivo na obytnú, ako aj priemyselnú zástavbu.

8.3 Odkanalizovanie

V navrhovaných lokalitách priemyselných parkov sa počíta s tým, že splaškové vody z týchto areálov budú čistené v jestvujúcich ČOV využitím ich voľnej čistiarenskej kapacity. Je to predovšetkým navrhované z dôvodu ekonomickej výhodnosti než samostatné čistenie odpadových vôd. Takzvané voľné čistiarenské kapacity sa vytvárajú v posledných rokoch najmä v dôsledku znižovania odberov pitnej vody obyvateľstvom a priemyslom, čím dochádza k znižovaniu produkcie množstva odpadových vôd a následne aj uvoľňovaniu jestvujúcich čistiarenských kapacít. Zneškodňovanie priemyselných vôd

bude riešené individuálne pre jednotlivé lokality priemyselných parkov s hľadaním vhodného recipientu odvádzania prečistených vôd.

Podľa ročenky „Údaje o vodohospodárskej investičnej výstavbe a prevádzke na Slovensku“, stav k 31.12.2000 malo z celkového počtu 2 883 obcí Slovenska vybudovanú kanalizáciu 471 obcí. Z nich iba 363 malo zabezpečené čistenie odpadových vôd. Počet obyvateľov bývajúcich v domoch pripojených na verejnú kanalizáciu dosiahol 2 956,3 tis., čo je 54,7%.

Ďalšou nepriaznivou skutočnosťou pri hodnotení úrovne rozvoja kanalizácie je, že až 1 517 obcí s verejným vodovodom nemá zabezpečené následné odvádzanie a čistenie komunálnych vôd.

Aj napriek zlepšeným dosiahnutým výsledkom odvádzania prečistených vôd za uplynulé obdobie v oblasti čistenia odpadových vôd, ktorá sa dosiahla dobudovaním niektorých významných stavieb v jednotlivých povodiach riek (ČOV Brezno, Banská Bystrica, Dolný Kubín, Ružomberok, Liptovský Mikuláš, Bratislava – Petržalka, Partizánske, Košice, Prešov, Svidník, Bardejov, Stará Ľubovňa, Michalovce, Sobrance) je potrebné v tejto oblasti ešte veľa vykonať.

Výhľadové ciele by mali zabezpečiť naplnenie týchto hlavných potrieb:

- postupné zosúladovanie vypúšťania odpadových vôd s nar. vlády SR č. 242/1993 Z.z., ktorým sa ustanovujú ukazovatele prípustného znečistenia vôd,
- znižovanie nežiaduceho rozdielu medzi podielom obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov a podielom obyvateľov bývajúcich v domoch pripojených na verejnú kanalizáciu,
- znižovanie vypúšťaného množstva znečistenia komunálnych odpadových vôd a tým zlepšovanie životného prostredia a ochrany kvality zdrojov vôd povrchových a podzemných,
- zvyšovanie úrovne v odkanalizovaní miest a obcí v súlade s požiadavkami smernice Rady EÚ 91/271/EEC:
- dosiahnuť vybavenosť kanalizáciou a čistiarnou vo všetkých sídelných aglomeráciách s populačným ekvivalentom nad 2000 EO,
- vo vodohospodársky citlivých oblastiach pre sídla nad 10 000 EO zabezpečiť plnenie prísnejších limitov vypúšťania odpadových vôd – predovšetkým vo vzťahu k odstraňovaniu dusíka a fosforu,
- ukončenie výstavby resp. rekonštrukcia a intenzifikácia rozostavaných najvýznamnejších kanalizácií a ČOV. V súčasnosti je rozostavaných 37 významných stavieb ČOV a kanalizácií (ČOV – Poprad – Matejovce, Košice – Šaca, Banská Štiavnica, Štúrovo, Trenčín – pravá strana, Nitra, Topoľčany, Nové Zámky, Kolárovo, Martin – Vrútky, Dolný Kubín, Zvolen, Lučenec, Filákov, Banská Bystrica).

Z navrhovaných lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov sa problémovo javí ich lokalizácia v k.ú. obci Poltár, Krásno nad Kysucou, Kysucké Nové Mesto, Madunice, Martin nad Žitavou, Gelnica, Dobra, Svinica – Olšovany a to z tohto dôvodu, že v týchto obciach nie sú vybudované ČOV ani verejné kanalizácie. Riešením pre tieto lokality je výstavba samostatnej ČOV. Osobitnú pozornosť si z pohľadu riešenia odkanalizovania vyžaduje dobudovanie ČOV v Poprade – Matejovciach (plánované ukončenie v r. 2006) a v Prešove, kde je potrebné realizovať investične náročnú výstavbu kanalizačného zberača „G“.

V ostatných navrhovaných lokalitách je odkanalizovanie do jestvujúcich ČOV technicky riešiteľné bez vážnejších problémov.

8.4 Zásobovanie pitnou vodou

Vychádzajúc zo záverov „Environmentálneho hodnotenia vybraných lokalít priemyselných parkov“ na území SR dá sa predpokladať, že oblasť zásobovanie pitnou vodou pre tieto priemyselné

parky sa nebudú vyskytovať závažné problémy. Takmer všetky lokality pri svojom hodnotení uvažujú s napojením sa na jestvujúce rozvodné systémy, ktoré sú zásobované vodou z jednotlivých regionálnych vodárenských sústav. Zdroje vody podľa hodnotenia sú dostatočné a to aj z dôvodu, že odber vody kvôli ekonomickým podmienkam klesá. Z tohto dôvodu v ďalšom sa budeme venovať stavu rozvoja verejných vodovodov na území SR.

Z analýzy doterajšieho vývoja vyplýva, že stav rozvoja verejných vodovodov na území SR je nerovnomerný – pozri grafickú prílohu č. 9: „**Rozmiestnenie lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR vo vzťahu k nadradenej technickej infraštruktúre – vodné hospodárstvo**“.

Z geografického hľadiska s výnimkou východného Slovenska je severná časť územia vybavená verejným vodovodom lepšie ako južná.

V súčasnosti reálne existujú tri nadregionálne vodárenské sústavy, presahujúce hranice niekoľkých okresov, ale aj krajov a síce Západoslovenská, Stredoslovenská a Východoslovenská vodárenská sústava, ktoré sa budú naďalej organicky rozvíjať. Poprepájaním viacerých existujúcich skupinových vodovodov a veľkokapacitných zdrojov vody sa postupne vytvoria ďalšie dve – Severoslovenská a Podtatranská vodárenská sústava. samostatne funguje Bratislavský vodárenský systém s vlastnými zdrojmi vody. Sústavy pokrývajú väčšiu časť územia Slovenskej republiky a je z nich zásobovaných až 75% z celkového počtu zásobovaných obyvateľov.

Koncepcia rozvoja verejných vodovodov do roku 2005 je zameraná na efektívnejšie využívanie vybudovaných vodárenských kapacít (predovšetkým veľkokapacitných zdrojov povrchových vôd) a súčasne, na zabezpečenie primeraného rozvoja najzaostalejších regiónov Slovenska.

Využitelná výdatnosť zdokumentovaných doteraz nevyužívaných zdrojov podzemnej vody na území Slovenskej republiky je $5\,320\text{ l}\cdot\text{s}^{-1}$, z toho viac ako 2/3 tvoria zdroje Žitného ostrova.

Verejné vodovody v oblasti západného Slovenska (Bratislavského, Trnavského, Nitrianskeho a veľkej časti územia Trenčianskeho kraja) budú aj naďalej zásobované výhradne zo zdrojov podzemnej vody. Je potrebné rozšíriť vodné zdroje v Šamoríne, Gabčíkove a vybudovať ďalšie zdroje vody. Potrebné je pripraviť riešenie zásobovania pitnou vodou Záhoria.

Stredoslovenská vodárenská sústava má najrozvinutejší vodárenský systém v SR, ktorý zabezpečuje zásobovanie pitnou vodou obyvateľov Banskobystrického kraja a zasahuje do Trenčianskeho kraja.

Veľmi diferencovaný z hľadiska rozvoja verejných vodovodov je Banskobystrický kraj. Jeho severné okresy dosahujú nadpriemernú zásobovanosť a verejný vodovod má vybudovaný až 88% obcí. Naopak, južné okresy kraja (Lučenec, Poltár, Rimavská Sobota a Veľký Krtíš) patria k najzaostalejším na Slovensku.

Osobitná situácia je v Žilinskom kraji. Tu je zo všetkých krajov SR absolútne najvyššia pokrytosť územia verejnými vodovodmi, len necelých 8% obcí nemá verejný vodovod, ale v mnohých sídlach je tento vybudovaný len v ich časti, čo je často dané aj vysokou rozptýlenosťou obydli na veľkom území.

Zložitejšia je situácia v zásobovaní pitnou vodou na Východnom Slovensku. Vo východoslovenskom regióne je nedostatok vody krytý predovšetkým z povrchových zdrojov (až 35 %).

Celkove bude rozvoj verejných vodovodov vo východoslovenskom regióne orientovaný v tejto časovo etape na efektívnejšie využitie kapacity VN Starina. K tomu je potrebné vybudovať doplnujúce stavby, predovšetkým prírodu vody a úpravne vody. Z VN Starina by postupne mala byť zásobovaná väčšina obcí v okresoch Humenné, Michalovce, Trebišov, Vranov nad Topľou. Aj deficit zdrojov pitnej vody v okresoch Svidník Stropkov, Medzilaborce a južnej časti okresu Bardejov sa rieši výstavbou prírodu vody z VN Starina v trase Medzianky – Gíraltovece – Svidník, s vetvami do Bardejova a Stropkova a s pokračovaním do Medzilaboriec.

Na celkovom zlepšení v oblasti zásobovania pitnou sú pripravované a plánované následovne stavby:

- výstavba Horehronského skupinového vodovodu s prepojením na Pohronský skupinový vodovod (zdroj VN Hronček),
- výstavba integrovaných vodovodných systémov do ďalšej vodárenskej sústavy – Podtatranskej zabezpečí rozvoj verejných vodovodov na Liptove a Spiši (zdroj VN Gajarky),
- výstavba Severoslovenskej vodárenskej sústavy, ktorá bude integrovať vodovody Žilinského a Trenčianskeho kraja (zdrojom je VN Nová Bystrica),
- diaľkový prívod vody na Záhorie,
- diaľkový prívod vody pre okresy Bardejov, Svidník, Vranov nad Topľou, Humenné z VN Starina,
- diaľkový prívod v trase: Plešivec – Rimavská Sobota, Veľký Krtíš – Želiezovce, Žiar nad Hronom – Levice.

8.4.1 Zásobovanie úžitkovou vodou

Zdrojom vody pre potreby technológie jednotlivých priemyselných parkov budú jestvujúce vodné toky, ktoré sa nachádzajú v blízkosti navrhovaných lokalít priemyselných parkov ako aj zdroje podzemných vôd nevyhovujúce platnej legislatíve týkajúcej sa kvality vôd a ich použitia na zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou. Ďalším potencionálnym zdrojom úžitkovej vody budú už existujúce ako aj novovybudované (vlastné) v areáli priemyselných parkov.

Podľa prognózy spracovanej v „Genereli ochrany a racionálneho využívania vôd 2002“ možno očakávať pokles odberov povrchovej vody v priemysle z priemerných $19,45\text{ m}^3/\text{s}$ ($613,3\text{ mil. m}^3$) v roku 2000 na $16,75\text{ m}^3/\text{s}$ ($528,1\text{ mil. m}^3$) v roku 2010. Na tomto poklese sa podieľa okrem klesajúcej priemyselnej výroby, zvýšených nákladov na zneškodňovanie vôd aj stúpajúca recyklácia priemyselných vôd vo výrobnom procese.

OBSAH

1. ÚVOD.....	1	7. DOPRAVNÉ A ENVIRONMENTÁLNE SÚVISLOSTI LOKALIZÁCIE PRIEMYSELNÝCH PARKOV	28
1.1 Zadanie	1		
1.2 Ciele, postup a spôsob spracovania	1		
2. FORMOVANIE PRIEMYSELNÝCH PARKOV	5	8. HODNOTENIE PRIEMYSELNÝCH PARKOV Z HĽADISKA NÁROKOV NA TECHNICKÚ INFRAŠTRUKTÚRU ÚZEMIA SLOVENSKA.....	33
2.1 História vzniku	5	8.1 Zásobovanie elektrickou energiou.....	33
2.2 Vývoj formovania priemyselných parkov v zahraničí.....	5	8.1.1 Zdroje výroby elektrickej energie	33
2.2.1 Typy priemyselných parkov	5	8.1.2 Rozvody elektrickej energie	33
2.3 Projekty priemyselných zón a priemyselných parkov na Slovensku.....	6	8.1.3 Vplyv výstavby elektrických sietí	33
2.3.1 História priemyselných parkov	6	8.2 Zásobovanie zemným plynom.....	34
2.3.1.1 Charakteristiky priemyselných parkov	6	8.2.1 Vplyv výstavby plynovodu	34
2.3.2 Vypracovanie podkladov	7	8.3 Odkanalizovanie	34
2.4 Právne úpravy súvisiace s problematikou výrobných zoskupení	8	8.4 Zásobovanie pitnou vodou	34
2.5 Proces posudzovania projektov priemyselných parkov a zón.....	8	8.4.1 Zásobovanie úžitkovou vodou	35
2.6 Podpora na zriadenie priemyselných parkov	8		
3. DOTERAJŠÍ STAV POSUDZOVANIA A PRÍPRAVY PRIEMYSELNÝCH PARKOV NA ÚZEMÍ SR	10		
4. POSTUP SPRACOVANIA ENVIRONMENTÁLNEHO HODNOTENIA VYBRANÝCH LOKALÍT PRE UMIESTNENIE PRIEMYSELNÝCH PARKOV	11		
4.7 Kritériá výberu lokalít priemyselných parkov	11		
4.8 Výber lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov na území SR.....	11		
4.8.1 Výber lokalít pre umiestnenie priemyselných parkov podľa krajov	12		
4.9 Obsah, rozsah a spôsob spracovania environmentálneho hodnotenia vybraných lokalít priemyselných parkov 16			
4.9.1 Spracovanie problematiky starých zátŕaží.....	18		
5. ENVIRONMENTÁLNE ASPEKTY LOKALIZÁCIE PRIEMYSELNÝCH PARKOV	20		
5.1 Environmentálne aspekty	20		
5.2 Environmentálna situácia v SR	21		
6. HODNOTENIE SOCIÁLNO-EKONOMICKÉHO POTENCIÁLU REGIÓNOV SLOVENSKA Z HĽADISKA MOŽNOSTI LOKALIZÁCIE PRIEMYSELNÝCH PARKOV.....	22		
6.1 Východisková pozícia rozvoja regiónov v ekonomike Slovenska.....	22		
6.2 Hodnotenie základných podmienok vplyvujúcich na lokalizáciu priemyselných parkov v jednotlivých regiónoch.....	22		
6.2.1 Vývoj obyvateľstva a rozmiestnenie produktívnej zložky obyvateľstva	23		
6.2.2 Hodnotenie produkčného potenciálu v regiónoch SR	23		
6.2.3 Súhrnné hodnotenie regiónov Slovenska.....	25		
6.2.3.1 Súhrnné hodnotenie regiónov Slovenska z hľadiska potencionálnej lokalizácie priemyselného parku	26		